

WPŁYW CZYNNIKÓW REGULACYJNYCH I FISKALNYCH NA WYNIKI FINANSOWE BANKÓW W I KWARTALE 2024 ROKU

SYGN. PAB/WIB 11/2024

ISBN: 978-83-972001-1-1

Raport opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości

Warszawa, czerwiec 2024

 PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY

O Raporcie

Raport **Wpływ czynników regulacyjnych i fiskalnych na wyniki finansowe banków w I kwartale 2024 roku** został opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego Fundacji Warszawski Instytut Bankowości.

Autorzy:

Raport przygotowany przez zespół w składzie:

dr Andrzej Banasiak

– (Związek Banków Polskich) doktor nauk ekonomicznych, koordynuje prace Programu Analityczno-Badawczego WIB i pełni rolę Sekretarza Rady Programu. Kieruje Zespołem Badań i Analiz ZBP. Realizuje prace nad warunkami rozwoju sektora bankowego, z uwzględnieniem środowiska makroekonomicznego i regulacyjnego, zagadnień struktury rynku finansowego i finansowania gospodarki. Posiada praktyczne doświadczenia w zakresie kredytowania, rynku nieruchomości, instrumentów finansowych oraz wymagań nadzorczych. Posiada doświadczenia analityczne w zakresie sektora bankowego oraz niebankowych instytucji finansowych.

Agnieszka Nierodka

– (Związek Banków Polskich) ekonomista, Doradca Zarządu w Zespole Badań i Analiz Związku Banków Polskich, specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących rozwoju rynku hipotecznego i nieruchomości, refinansowania kredytów hipotecznych, ochrony konsumenta oraz prawa europejskiego. Doświadczony prelegent i autor publikacji dot. rozwoju bankowości hipotecznej i rynku listów zastawnych, ochrony konsumenta oraz skuteczności obowiązków informacyjnych wobec konsumenta.

dr Tomasz Pawlonka

– (SGGW w Warszawie/Związek Banków Polskich), ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3463-7013> – adiunkt w Katedrze Finansów SGGW w Warszawie oraz Doradca Zarządu w Zespole Badań i Analiz Związku Banków Polskich. Jego działalność naukowo-dydaktyczna skoncentrowana jest na finansach behawioralnych oraz zarządzaniu finansami przedsiębiorstw. Autor ponad 30 opracowań naukowych, w tym czterech monografii.

dr hab. Czesław Lipiński

– analityk finansowy związany z bankowością komercyjną od 1992 r., pracując na stanowiskach od specjalisty ds. analiz do dyrektora Departamentu Planowania i Analiz Ekonomicznych, a w okresie 2015–2021 na stanowisku eksperta w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Równolegle wieloletni pracownik naukowy i nauczyciel akademicki (Uniwersytet Łódzki 1976-2000 i ponownie od 2021, Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania w Łodzi 1997–2017, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi 2011–2020), stypendysta Fundacji im. A. Humboldta oraz asystent badawczy w Katedrze Statystyki i Ekonometrii Fernuniversitaet Hagen w Niemczech 1990–1992). Autor lub współautor ponad 50 publikacji naukowych i 60 niepublikowanych opracowań z dziedziny metod ilościowych w ekonomii w ramach resortowych i centralnych programów badawczych oraz badań własnych, a także licznych niepublikowanych prac analitycznych do użytku wewnętrznego. Promotor ponad 170 prac licencjackich i magisterskich z dziedziny finansów i ekonomiki banków.

dr Wojciech Zatoń

– FRM, doradca inwestycyjny (nr licencji 727). Adiunkt w Katedrze Bankowości Centralnej i Pośrednictwa Finansowego Uniwersytetu Łódzkiego, wcześniej w Katedrze Ekonometrii UŁ. Zajmuje się wykonywaniem analiz statystycznych, ekonometrycznych, finansowych w obszarze makroekonomii, mikroekonomii i rynków finansowych. Autor i współautor około 50 autorskich i współautorskich publikacji naukowych w dziedzinie ekonometrii i rynków finansowych. Wykładowca w zakresie rynków finansowych, zarządzania ryzykiem, modelowania danych finansowych i analizy finansowej. Redaktor statystyczny czasopisma naukowego *Finanse i Prawo Finansowe*. Wielokrotny laureat Konkursu NBP i Rzeczypospolitej na Najlepszego Analityka Makroekonomicznego.

Kamil Sobolewski

– CFA, FRM, absolwent studiów doktoranckich w INE PAN, studiów magisterskich w INE PAN, obecnie pracuje jako główny ekonomista Pracodawców RP.

Grzegorz Zatryb

– absolwent WNE UW, profesjonalny inwestor, zawodowo od lat związany z branżą funduszy inwestycyjnych i emerytalnych, udzielił istotnego wsparcia.

O Programie

Program Analityczno-Badawczy przy Fundacji WIB powstał w 2019 roku jako odpowiedź na potrzeby sektora bankowego w zakresie analizy zjawisk, tworzenia opracowań i porządkowania wiedzy w obszarach cyberbezpieczeństwa i nowych technologii, a także szeroko rozumianego otoczenia sektora bankowego, kształtującego warunki działania banków w Polsce. Prace analityczno-badawcze w ramach programu realizowane są pod kątem możliwości praktycznego wykorzystania ich wyników w celu rozwoju sektora bankowego, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa usług oraz kreowania wartości dla klientów bankowości. PAB WIB kładzie duży nacisk na rozwój współpracy ze środowiskami akademickimi i eksperckimi, poszukując synergii w zakresie zainteresowań badawczych autorów oraz potrzeb rozwojowych sektora bankowego.

W ramach programu realizowane są analizy i badania w następujących obszarach:

- Nowe technologie w sektorze bankowym, cyberbezpieczeństwo banków i systemy płatnicze
- Ekonomiczna analiza rozwoju sektora bankowego, stabilności banków, otoczenia makroekonomicznego
- Prawno-regulacyjne i legislacyjne uwarunkowania działalności sektora bankowego oraz wyzwania wynikające z orzecznictwa sądów krajowych i europejskich
- ESG i sustainable finance
- Prace analityczno-badawcze w zakresie poszczególnych obszarów funkcjonowania banków oraz w zakresie funkcjonowania wskaźników referencyjnych

Więcej na temat działalności programu na stronie www.pabwib.pl

Kontakt:

dr Tomasz Pawlonka
Dyrektor Programu
m: 505 917 778
e: tpawlonka@wib.org.pl

Warszawski Instytut Bankowości
00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8
t: (22) 182 31 70
e: pab@wib.org.pl

Agnieszka Nierodka
m: 607 484 391
e: anierodka@wib.org.pl

dr Agnieszka Wicha
m: 661 646 474
e: agnieszka.wicha@zbp.pl

Spis treści

I	ROZDZIAŁ I. Otoczenie makroekonomiczne – zagadnienia istotne ze względu na funkcjonowanie instytucji finansowych w I kwartale 2024 roku	6
	1. Wstęp	7
	2. Gospodarka światowa	7
	3. Najważniejsze elementy sytuacji gospodarczej Polski	10
	4. Czynniki kształtujące PKB i jego perspektywy	12
	5. Inflacja i polityka pieniężna	18
	6. Polityka fiskalna i gospodarcza	22
	7. Sektor bankowy: zdolność do finansowania gospodarki i zagrożenia	24
II	ROZDZIAŁ II. Sytuacja sektora bankowego w I kwartale 2024 r.	28
	1. Wprowadzenie	29
	2. Wyniki sektora bankowego w I kwartale 2024 r.	30
	3. Wybrane dane bilansowe sektora bankowego po I kwartale 2024 r.	37
	4. Inwestycje przedsiębiorstw i źródła ich finansowania	41
	4.1. Dynamika nakładów inwestycyjnych w Polsce	41
	4.2. Źródła finansowania inwestycji w Polsce – niewielka rola kredytu bankowego	47
	4.3. Rekomendacje dot. zwiększenia akcji kredytowej dla przedsiębiorstw	51
	5. Podsumowanie	51
III	ROZDZIAŁ III. Symulacja wyniku finansowego banków w roku 2024 i 2025 z uwzględnieniem zewnętrznych obciążeń regulacyjnych i fiskalnych (I kwartał 2024) –	53
	1. Sektor bankowy. Po I kwartale 2024 r. – w skrócie	54
	2. Sektor bankowy. Po I kwartale 2024 r. – w skrócie – porównanie z IV kwartałem 2023 r.	56
	3. Sektor bankowy. Prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.	59
	4. Sektor bankowy. Prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.	60
	5. Komentarz	67
	6. Porównanie scenariusza bazowego bieżącej prognozy ze scenariuszem bazowym prognozy poprzedniej	69

Otoczenie makroekonomiczne – zagadnienia istotne ze względu na funkcjonowanie instytucji finansowych w I kwartale 2024 roku

1. Wstęp

Nie jest ryzykowne postawienie tezy, iż globalna gospodarka najgorsze ma za sobą, jeśli mówimy o cyklu koniunkturalnym. Nie oznacza to jednak, że powraca „wiek złoty”. Tempo wzrostu gospodarczego w wielu krajach osiągnęło całkiem przyzwoity poziom, a w innych wzrost nadal przyspiesza. Niestety fundamenty tego wzrostu nie są tak mocne, jakby się chciało. Szanse na to, że gospodarki będą rosły w tempie, które obserwowaliśmy przez ostatnie kilkadziesiąt lat, są znikome. Stoi za tym kilka czynników stanowiących poważne zagrożenie dla wzrostu.

W krótkim terminie problemem może być nadal inflacja. Choć udało się ją przywrócić do poziomów akceptowalnych, ceny rosną szybciej niż przez wiele poprzednich dekad. Należy pamiętać, że niedawny spadek inflacji CPI wiązał się ze stabilizacją na rynkach surowców i biorąc pod uwagę przyspieszający wzrost, ceny surowców mogą znowu zacząć napędzać inflację. Jeśli tak się stanie, to biorąc pod uwagę doświadczenia banków centralnych z ostatnich 4 lat, należy oczekiwać mocnego uderzenia polityki pieniężnej w koniunkturę. **Ostatnia fala podwyżek stóp procentowych nie wywołała wzrostów bezrobocia. Przy bardzo niskim poziomie tego wskaźnika, banki centralne mają więc większą swobodę w zacieśnianiu polityki pieniężnej.**

Mówiąc o fenomenie niskiego bezrobocia płynnie przechodzi się do drugiego zjawiska, które będzie hamowało wzrost. Mowa o wpływie zmian struktury wiekowej społeczeństw i to już nie tylko w krajach rozwiniętych, ale także w rozwijających się. Krajem z bardzo szybko starzejącym się społeczeństwem są np. Chiny. Na to, że bezrobocie nie wzrosło znacząco nawet w okresach ujemnej dynamiki PKB, wpływ miała właśnie demografia. **Spadająca podaż pracy wynikająca ze zmian struktury wiekowej może skutecznie niwelować spadki zatrudnienia w dołku koniunktury. Ale w dłuższym okresie będzie to duży problem.**

Problem ten może mieć tym większe znaczenie, iż wskutek tektonicznych zmian w geopolityce, odwróceniu ulegają procesy globalizacji. Bardzo szybki wzrost globalnego PKB poczynsany od lat 90. zawdzięczamy globalizacji, w ramach której podaż pracy stała się bardzo elastyczna, bądź to poprzez migrację, bądź poprzez inwestycje zagraniczne. Odwrót globalizacji będzie wiązał się ze wzrostem protekcyjizmu i tym samym ze spadkiem efektywności globalnej gospodarki.

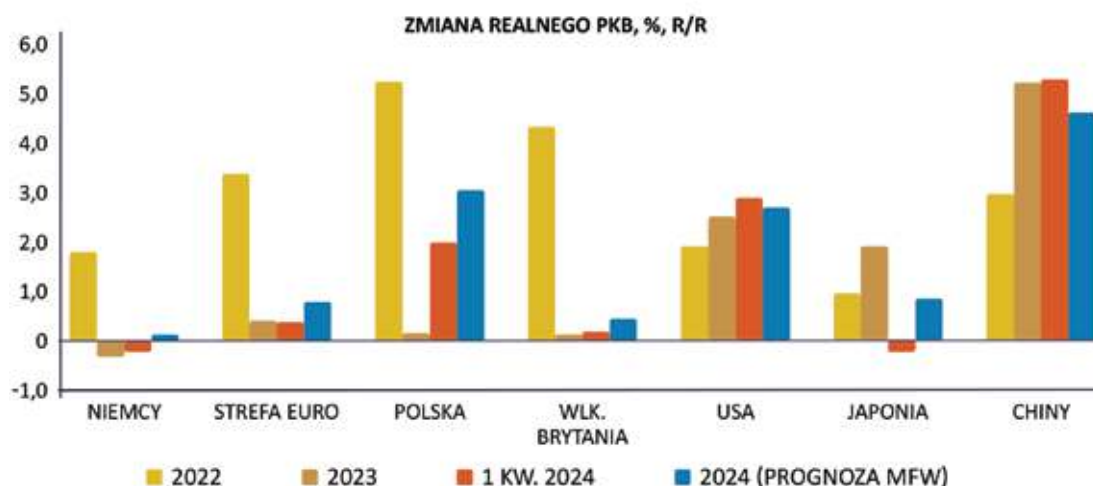
Protekcjonizm jako narzędzie wspierania gospodarki przez rząd, będzie narastał. „Wojny handlowe” prezydenta Trumpa, napaść Rosji na Ukrainę czy

rosnąca mocarstwowość Chin zmusiły wiele państw do przededefiniowania priorytetów. Rosną wydatki na obronność, produkcja przenoszona jest z powrotem do kraju (on-shoring) lub do państw, z którymi konflikt jest mało prawdopodobny (friend-shoring). Wspieranie gospodarek podczas pandemii i konieczność dobrożenia rozchwiały finanse publiczne większości krajów. Nie można też zapominać, jak wzrosła pozycja ugrupowań populistycznych na globalnej scenie politycznej. Nawet jeśli nie przejmą one władzy, to już teraz zmuszają rządy do zwiększenia transferów socjalnych. W sytuacji gorączkowego szukania przez rządy pieniędzy na wydatki socjalne i wojsko, zwłaszcza banki powinny mieć się na baczności, o czym szerzej piszemy niżej.

Polski sektor bankowy jest znacznie wyżej opodatkowany niż inne sektory gospodarki. W oczywisty sposób upośledza to możliwość budowania funduszy własnych. Tymczasem, jak wskazujemy niżej, choć poziomy współczynników adekwatności kapitałowej są wysokie, w skali polskiej gospodarki kapitały sektora bankowego są niedostateczne w kontekście pilnej potrzeby zwiększenia stóp inwestycji w naszej gospodarce.

2. Gospodarka światowa

Pierwszy kwartał 2024 roku był w znacznym stopniu kontynuacją poprzedniego kwartału, jeśli chodzi o główne trendy w gospodarkach. Do wzrostu gospodarczego nadal najsilniej kontrybuowały azjatyckie kraje rozwijające się, tempo wzrostu w krajach rozwiniętych było istotnie niższe. Najwolniej spośród najważniejszych grup gospodarek rosła strefa euro z wynikiem niespełna 0,4%. Istotny wpływ miała na to słabość gospodarki niemieckiej, której PKB spadł w omawianym okresie o 0,2% r/r w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Nasz zachodni sąsiad nadal borykał się przede wszystkim ze słabością w sektorze przemysłowym. **Z perspektywy polskiej gospodarki największe znaczenie ma koniunktura w krajach należących do strefy euro, w szczególności w Niemczech.** Wynika to przede wszystkim ze struktury polskiego handlu zagranicznego, w którym największym rynkiem eksportowym jest właśnie ten kraj. Otwarcie chińskiej gospodarki po pandemii nie przyniosło oczekiwanej poprawy, zamówienia w przemyśle pozostają niższe o 5% niż przed pandemią. Poprawa nastrojów w przemyśle na początku roku była krótkotrwała. W lutym i w marcu wskaźnik PMI dla tej części gospodarki spadał. Choć nieco więcej optymizmu widać było we wskaźniku IFO, badane przez ten instytut wykorzystanie mocy produkcyjnych w I kwartale 2024 (81%) było niższe niż w poprzednim (81,9%) i był to piąty z rzędu

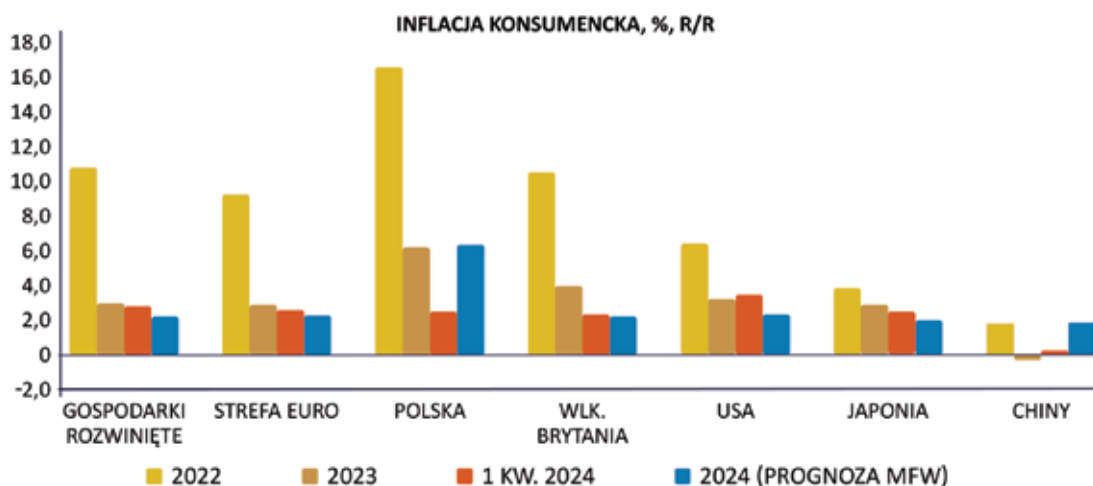
Wykres 1. Zmiana PKB, r/r

Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, opracowanie własne

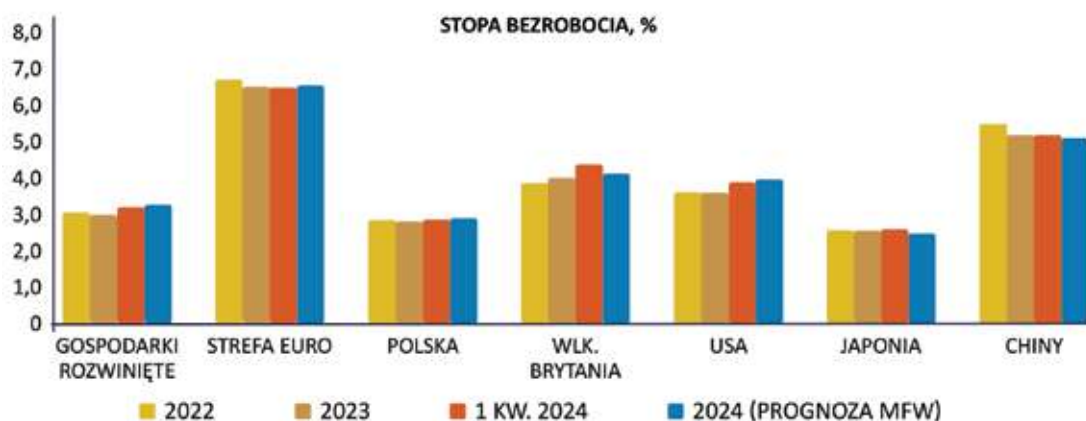
spadek poczynając od III kwartału 2022 roku, kiedy wskaźnik ten wyniósł 85,2%. Natomiast podobnie jak w 2023 roku lepiej wyglądała sytuacja w usługach, dla których wskaźnik PMI systematycznie wzrastał i na koniec marca wyniósł 50,1, w porównaniu do 47,7 w styczniu br. Podobnie pod względem wskaźników koniunktury gospodarczej wyglądała sytuacja w całej strefie euro, przy czym w większości krajów kondycja przemysłu ulegała od początku roku poprawie. Dobrze radziła sobie nadal gospodarka amerykańska. Tempo wzrostu PKB r/r wzrosło z 2,5% w IV kwartale 2023 do 2,9% w I kwartale br.

Większość prognoz wskazuje, iż Stany Zjednoczone już osiągnęły szczyt koniunktury i do końca tego roku będzie ona słabła, choć w niewielkim stopniu. Wskazuje się przede wszystkim na hamujące działanie polityki pieniężnej. W odróżnieniu od większości rozwiniętych

gospodarek inflacja CPI przestała w I kwartale br. spadać, co skutkowało wzmocnieniem retoryki określanej jako „wyżej na dłużej” ze strony przedstawicieli FOMC. Uwagę zwraca także pogorszenie sytuacji na rynku pracy. Zarówno przeciętne wynagrodzenie, jak i liczba nowych miejsc pracy spadły nieznacznie w I kwartale. Co prawda nie towarzyszył temu wzrost wniosków o zasiłek, ale spadła stopa zatrudnienia, co może oznaczać, że bezrobocie utrzymuje się na stałym poziomie i związane jest z kurczeniem się rynku pracy. Trzeba jednak pamiętać, iż powyższe zmiany są niewielkie, a amerykańska gospodarka charakteryzuje się dużą zdolnością do adaptacji. Natomiast Fed obowiązuje podwójny mandat, stabilności cen i pełnego zatrudnienia. **Prawdopodobieństwo, że przy obecnym poziomie inflacji Fed zaakceptuje istotny wzrost bezrobocia, jest bardzo niskie. To zaś przełoży się na restrykcyjność polityki pieniężnej.**

Wykres 2. Inflacja

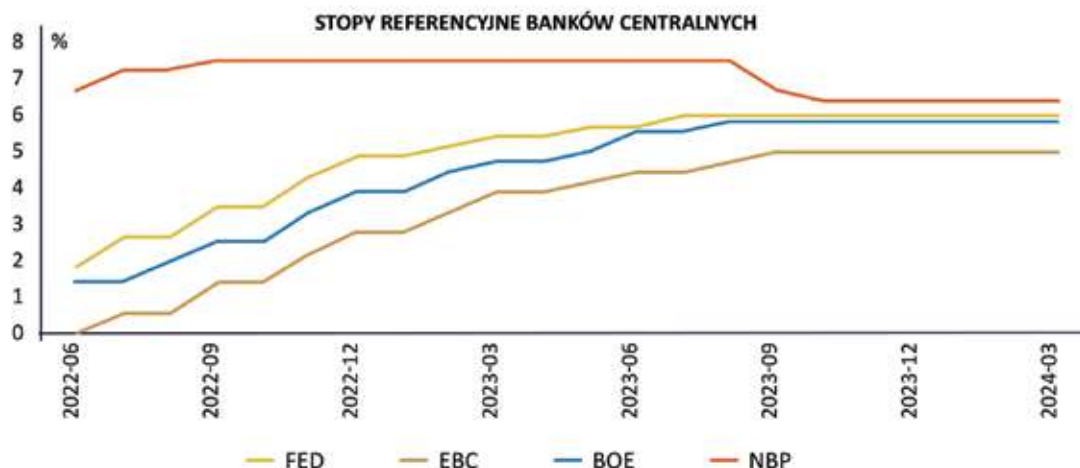
Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, opracowanie własne

Wykres 3. Bezrobocie

Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, opracowanie własne

Amerykański bank centralny nie jest wyjątkiem, jeśli chodzi o ostrożność w łagodzeniu polityki pieniężnej. Mimo że inflacja jest niższa niż w ubiegłym roku, nadal pozostaje powyżej celów inflacyjnych władz

monetarnych. Ponadto brak ryzyka recesji daje im swobodę w realizacji dodatkowego celu, jakim jest normalizacja polityki pieniężnej.

Wykres 4. Stopy referencyjne banków centralnych

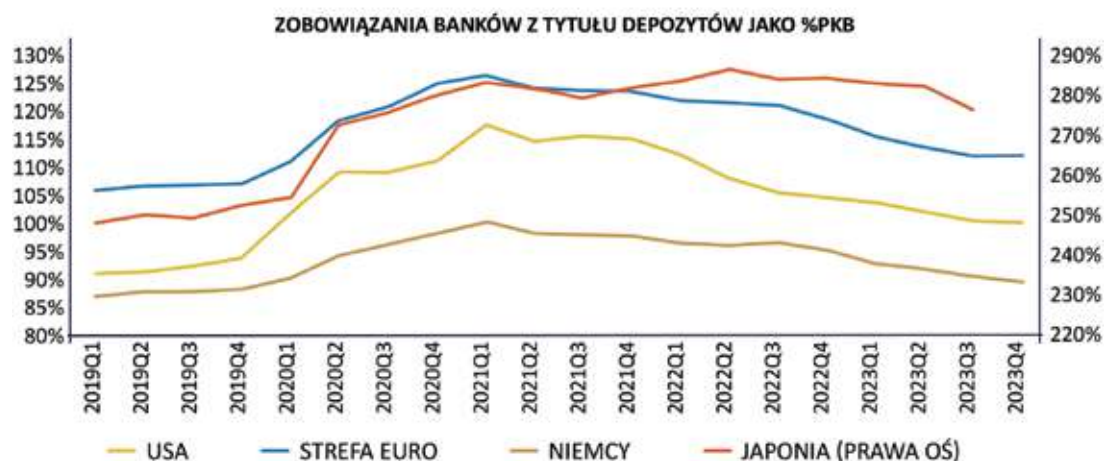
Źródło: BIS, opracowanie własne

Relatywnie dobra kondycja zdecydowanej większości gospodarek rozwiniętych i części gospodarek krajów rozwijających się opiera się na sile sektora gospodarstw domowych. Takie dane, jak sprzedaż detaliczna czy też kontrybucja spożycia indywidualnego do PKB, dawały odczyty lepsze niż te z pozostałej części gospodarki. Przejawia się to także lepszymi odczytami wskaźników koniunktury w usługach niż w przetwórstwie. Zjawisko to wynika przede wszystkim z bardzo niskiego poziomu bezrobocia, które nie wzrastało w znaczący sposób wraz ze spadkiem aktywności gospodarczej. Jako długofalową przyczynę można wskazać globalnie pogorszącą się sytuacją demograficzną. Konsumpcję wspierało także wykorzystanie przez gospodarstwa domowe

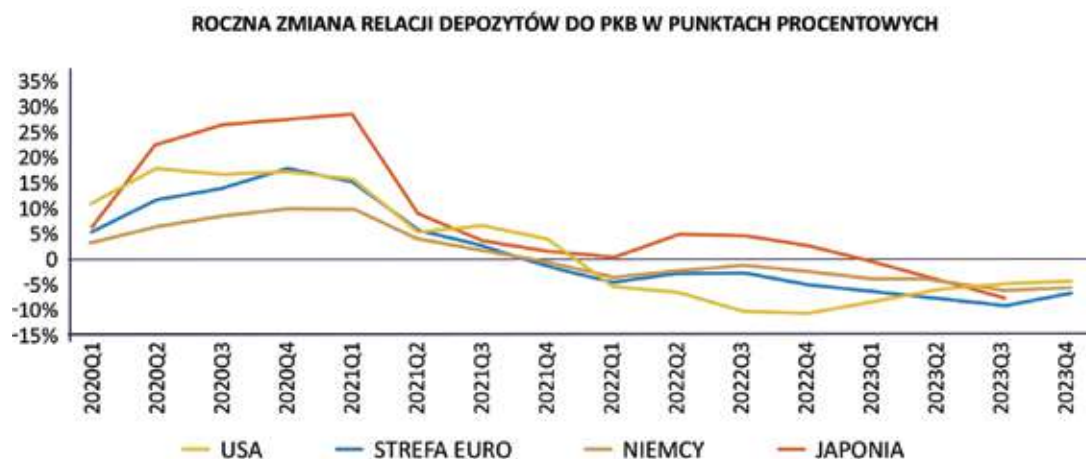
oszczędności, które powstały w okresie obostrzeń związanych z pandemią Covid-19.

Uwagę zwraca odmienne zachowanie gospodarstw domowych w Stanach Zjednoczonych, które po szczycie wzrostu oszczędności w I kwartale 2021 roku znacznie szybciej wydawały zaoszczędzone w okresie restrykcji covidowych pieniądze. Lepiej widać to na poniższym wykresie, który pokazuje roczne zmiany relacji wartości depozytów bankowych do PKB.

Stopy referencyjne, oczekiwania inflacyjne oraz spodziewana ścieżka polityki pieniężnej w skali globalnej mają istotne znaczenie dla polskiej gospodarki

Wykres 5. Depozyty w bankach jako % PKB

Źródło: MFW, opracowanie własne

Wykres 6. Zmiana relacji wartości depozytów do PKB

Źródło: MFW, opracowanie własne

poprzez kanał kursu walutowego oraz rynkowych stóp procentowych: stawek rynku pieniężnego oraz rentowności obligacji. Mimo, podkreślanej jako zaleta, suwerenności monetarnej Polski, rynki nie funkcjonują nigdy w oderwaniu od zjawisk globalnych. Trafnym przykładem może być prowadzenie przez bank centralny polityki pieniężnej w sposób bardziej restrykcyjny niż inne władze monetarne. Będzie to z reguły prowadziło do umacniania się waluty oraz utrzymywania się wyższego rynkowego kosztu pieniądza.

Oba zjawiska stanowią ekwiwalent podwyżek stóp procentowych.

3. Najważniejsze elementy sytuacji gospodarczej Polski

W I kwartale 2024 roku po raz trzeci z rzędu wzrósł realny PKB potwierdzając wejście gospodarki w okres przyspieszenia.

Tabela 1. Wybrane krótkookresowe wskaźniki ekonomiczne w I kw. 2024

r/r, %, bezrobocie jako stopa	I	II	III
Sprzedaż detaliczna towarów, r/r	3,2	6,1	6,1
Produkcja sprzedana przemysłu, r/r	2,9	3,3	-5,6
Produkcja budowlano-montażowa, r/r	-6,2	-4,9	-13,3
Stopa bezrobocia rejestrowanego	5,4	5,4	5,3
Przeciętne zatrudnienie, r/r	-0,2	-0,2	-0,2
Przeciętne wynagrodzenie nominalne r/r	12,8	12,9	12,0
Przeciętne wynagrodzenie realne r/r	8,6	9,6	9,7
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych r/r	3,7	2,8	2,0
żywność i napoje bezalkoholowe r/r	4,9	2,7	0,3
transport r/r	-5,0	-4,0	-2,9
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej w przemyśle r/r	-10,6	-10,0	-9,9
Wskaźniki cen produkcji budowlanej-montażowej r/r	7,8	7,5	7,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednak dane krótkookresowe nie dają jednoznacznie pozytywnego obrazu z punktu widzenia strony podażowej. Powyższe zestawienie pokazuje, że bardzo

silnemu konsumentowi towarzyszy presja na wzrost kosztów pracy, łagodzona przez różnicę w cenach producentów i konsumentów.

Wykres 7. Produkcja i sprzedaż

Źródło: GUS, opracowanie własne

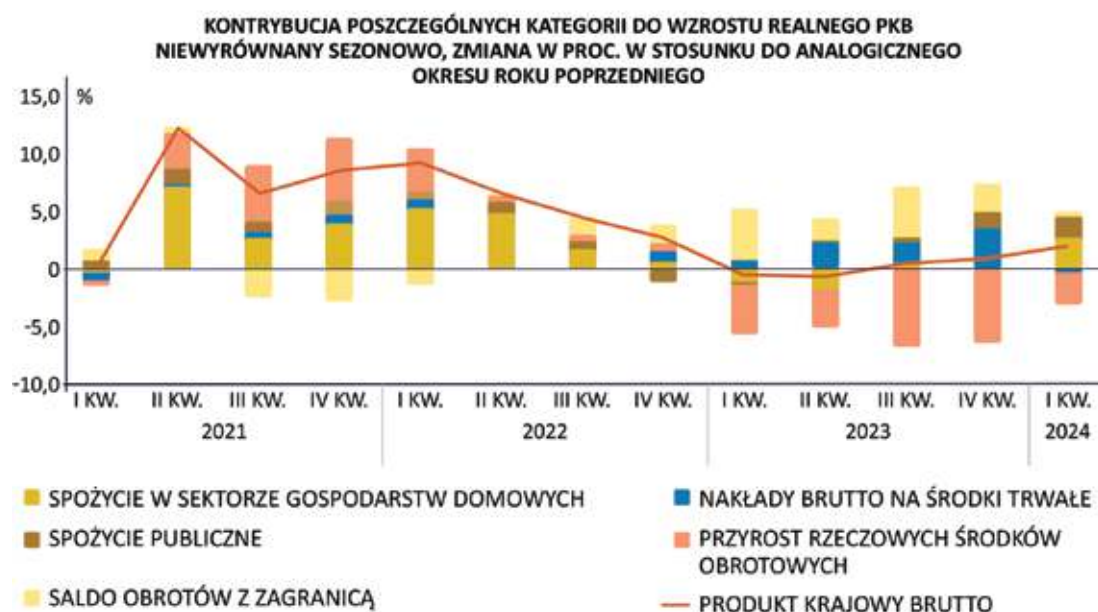
Z punktu widzenia produkcji I kwartał tego roku nie wygląda na udany. Należy jednak wziąć pod uwagę czynnik liczby dni roboczych. W marcu bieżącego roku przypadły Święta Wielkanocne, podczas gdy w 2023 wypadły w kwietniu. Z punktu widzenia rocznej dynamiki miało to znaczący negatywny wpływ na marcowe odczyty. W przypadku produkcji budowlano-montażowej w minionym kwartale zbiegły się w czasie skutki

zakończenia programów taniego kredytu oraz spadek aktywności wynikającej z wykorzystania funduszy unijnych. Ponadto nadal szybko rosną ceny w tym sektorze gospodarki, co stawia go w lepszej sytuacji niż część przemysłu produkującego dobra pośrednie i inwestycyjne, dla którego ceny sprzedaży systematycznie spadają. W naszej opinii jest więc zbyt wcześnie, aby wyciągać pesymistyczne wnioski dla całej gospodarki.

4. Czynniki kształtujące PKB i jego perspektywy

Odbicie gospodarki z recesyjnego dołka zapoczątkowane w III kwartale 2023 było kontynuowane w I kwartale tego roku. Realny PKB był wyższy o 2% r/r, w porównaniu do 1% r/r w kwartale poprzednim. Zmianie uległa natomiast kontrybucja części składowych wzrostu PKB. Zdecydowanie spadło znaczenie eksportu netto, natomiast nakłady na środki trwałe, które w IV kwartale 2023 roku były czynnikiem o najsilniejszym dodatnim wpływie na wzrost gospodarczy, zgodnie z najnowszym odczytem kontrybuowały

ujemnie, choć w niewielkim stopniu. Nadal spadały zapasy, które zmniejszyły zmianę PKB o 2,8 punktu procentowego. Ten czynnik najbardziej pomniejszający PKB można uznać za zjawisko w dłuższej perspektywie pozytywne. Zredukowany został bowiem nawis podaży wywołany spadkiem popytu i zapelnianiem magazynów podczas pandemii Covid-19. Nastąpiło międzyokresowe przesunięcie wydatków gospodarstw domowych i inwestycji przedsiębiorstw, redukując nadwyżkowe oszczędności wynikające ze spadku popytu w pierwszych miesiącach obowiązywania obostrzeń i dużej niepewności co do dalszego przebiegu pandemii.

Wykres 8. Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównym motorem wzrostu była konsumpcja, spożycie prywatne dodało do wzrostu 2,7 p.p., zaś publiczne 1,9 p.p. Spożycie zdołało skompensować negatywny wpływ spadku zapasów, co odróżnia ten kwartał od czterech poprzednich, kiedy to popyt krajowy kontrybuował do PKB ujemnie.

Dodatknie skumulowane roczne saldo wymiany handlowej z zagranicą było nieznacznie mniejsze niż kwartał wcześniej. Jednak w handlu zagranicznym widać już skutki ożywienia, co przejawia się coraz wolniejszymi spadkami wartości importu.

Tabela 2. Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB

Kontrybucja poszczególnych kategorii do wzrostu realnego PKB (% r/r)	2023			2024
	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.
Produkt krajowy brutto	-0,6	0,5	1,0	2,0
Popyt krajowy	-2,7	-5,4	-2,3	1,6
Spożycie ogółem	-1,2	1,1	1,1	4,6
Spożycie w sektorze gospodarstw domowych	-1,6	0,5	0	2,7
Spożycie publiczne	0,4	0,6	1,1	1,9
Akumulacja	-1,5	-6,5	-3,4	-3,0
Nakłady brutto na środki trwałe	1,5	1,2	2,0	-0,2
Przyrost rzeczowych środków obrotowych	-3,0	-7,7	-5,4	-2,8
Saldo obrotów z zagranicą	2,1	5,9	3,3	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Handel zagraniczny, dane narastająco z czterech kwartałów

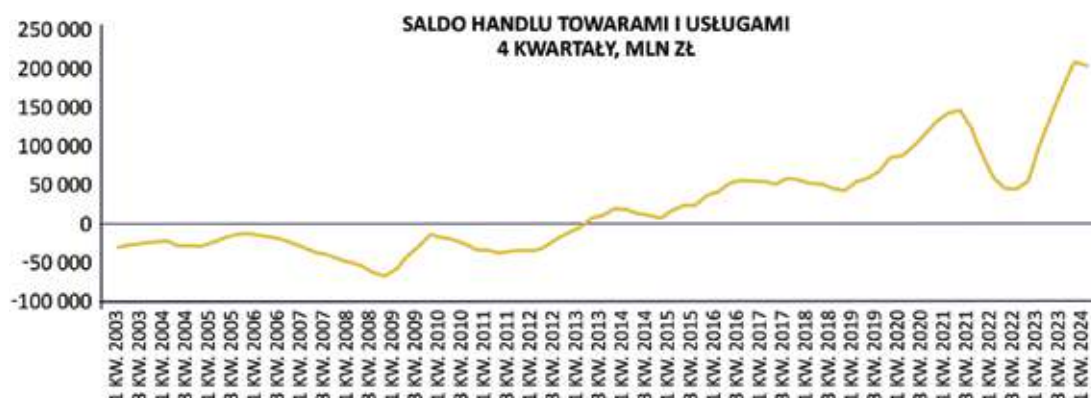
mln zł	I kw. 2023	II kw. 2023	III kw. 2023	IV kw. 2023	I kw. 2024
Eksport towarów i usług	2 016 229,60	2 026 636,10	2 002 070,30	1 971 544,90	1 921 854,20
Import towarów i usług	1 912 774,00	1 886 471,00	1 825 213,00	1 763 849,00	1 717 752,00
Saldo	103 455,60	140 165,10	176 857,30	207 695,90	204 102,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

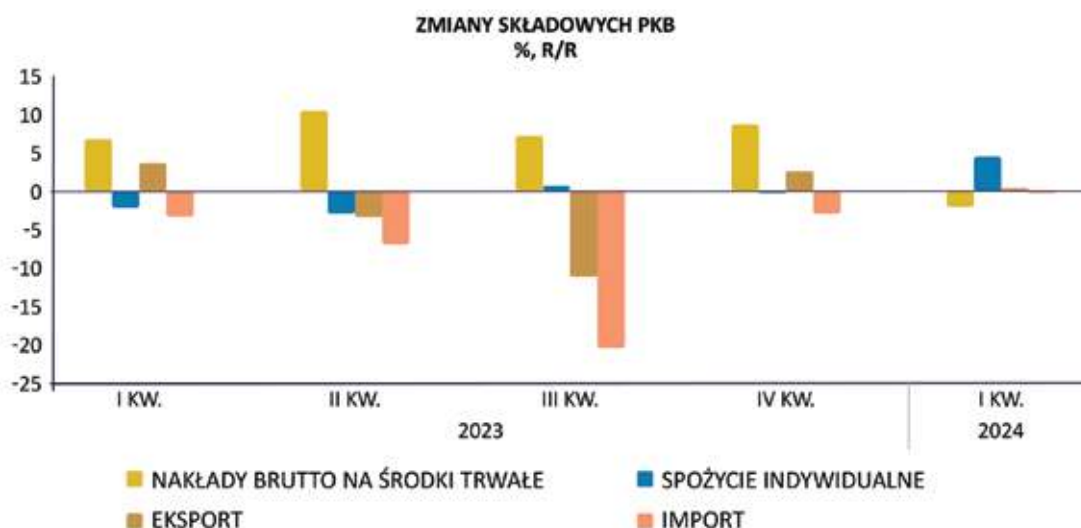
Duży wpływ handlu zagranicznego na wyniki polskiej gospodarki nie może dziwić. Odnotowany w ubiegłym roku rekordowy udział eksportu w PKB wyniósł 62,9%, w I kwartale 2024 było to 56%. Spadek tej relacji związany jest z wypadnięciem z czterokwartalnej sumy znakomitego I kwartału 2023 roku.

Szczególną uwagę należy zwrócić na brutto na środki trwałe, potocznie zwane inwestycjami. Udział inwestycji w polskim PKB pozostaje na niskim poziomie w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej.

Trend wzrostowy inwestycji, trwający od II kwartału 2021 roku, uległ w I kwartale br. zahamowaniu. Inwestycje były niższe o 1,8% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Niestety nie spełniły się oczekiwania co do istotnych inwestycji ze strony władz samorządowych. Uruchomienie inwestycji z KPO nastąpi najprawdopodobniej zasadniczo po 2024 roku. Można założyć, iż nakłady brutto na środki trwałe w kolejnych kwartałach 2024 roku będą nadal należały do najniższych w Europie.

Wykres 9. Saldo handlu zagranicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10. Zmiany składowych PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10 ilustruje fakt, iż inwestycje były jedyną składową PKB, której roczna dynamika była dodatnia w każdym z kwartałów 2023 roku. Niestety na tle choćby krajów europejskich są one na bardzo niskim poziomie jako procent PKB. Spośród monitorowanych przez EBC krajów jedynie Bułgaria i Grecja wypadają gorzej.

W przeciwieństwie do większości pozostałych gospodarek regionu obserwujemy długoterminowy spadek udziału nakładów brutto na środki trwałe w polskim PKB. W 2012 roku stopa inwestycji w Polsce wynosiła 19,6%. Na koniec ubiegłego roku parametr ten wynosił już tylko 17,5%. Nie sposób przejść do porządku dziennego nad spadkiem udziału inwestycji w PKB o ponad 2 punkty procentowe w sytuacji, gdy w skali całej Unii Europejskiej w tym samym okresie dokonał się wzrost o 2 punkty procentowe. Węgry z podobnego

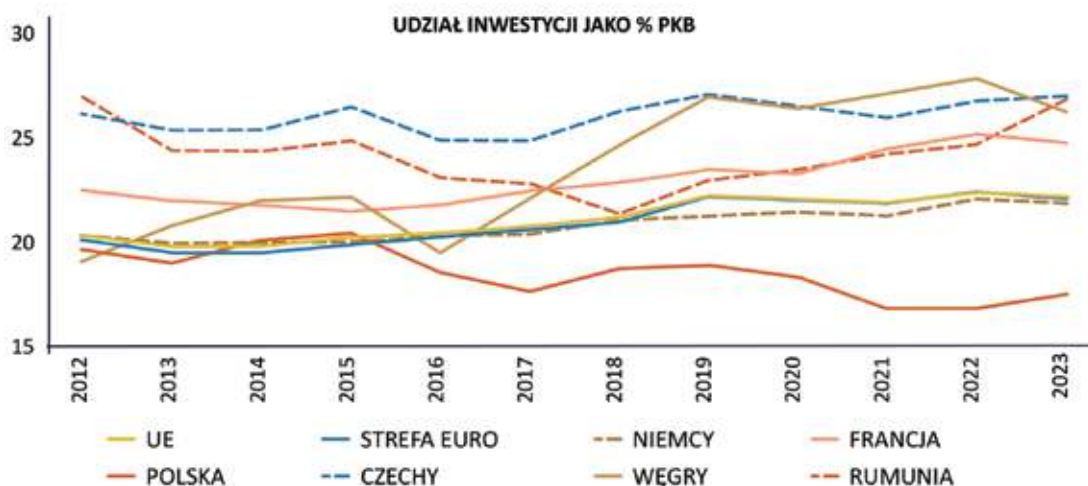
poziomu zwiększyły udział inwestycji w PKB o 7,2 punktu procentowego do 26,3%. Ujemna dynamika w I kwartale wskazuje na dalsze pogarszanie się sytuacji.

Biorąc pod uwagę słaby odczyt nakładów na środki trwałe w I kwartale 2024, nie można nie wskazać na wynikające stąd zagrożenie. **W połączeniu z coraz mniej korzystną demografią, w długim okresie niski poziom inwestycji będzie stanowił barierę dla przyszłego wzrostu gospodarczego.** Nie sposób też pominąć faktu, iż poprawa innowacyjności polskiej gospodarki także wymaga inwestycji. Według opublikowanego w 2023 roku rankingu innowacyjności krajów przygotowywanego przez World Intellectual Property Organization, Polska znajduje się na 41 miejscu. Dla porównania Czechy zajmują 31, Węgry 35, Bułgaria 38 miejsce. W 2022, podobnie jak w 2019, Polska zajmowała 38 pozycję.

Wykres 11. Udział inwestycji jako % PKB w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Wykres 12. Udział inwestycji jako % PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

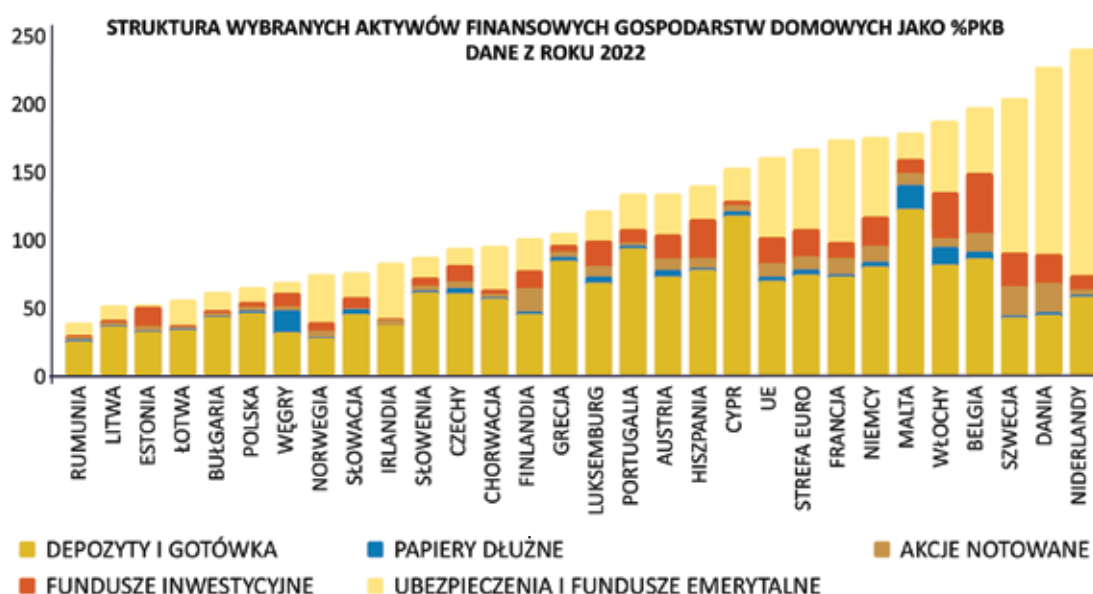

Wykres 13. Oszczędności jako % PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MFW

Od momentu przejścia do modelu gospodarki rynkowej na początku lat 90. ubiegłego wieku głównym motorem napędowym polskiej gospodarki była konsumpcja. Od strony podaży kluczowe znaczenie miały relatywnie niskie koszty pracy, co było magnesem dla inwestycji zagranicznych. Napływ kapitału z zewnątrz kompensował bardzo niski poziom oszczędności krajowych. **Wysokie dynamiki wynagrodzeń z czasem zmniejszyły znaczenie kosztu pracy jako wyróżnika Polski pod względem atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych. Oznacza to, że wzrost inwestycji nie będzie możliwy bez wzrostu oszczędności krajowych.**

Poziom oszczędności w Polsce mierzony jako procent PKB jest niski nie tylko jak na standardy gospodarek rozwiniętych, ale także w porównaniu z krajami z naszego regionu takimi jak Czechy i Węgry. Niska relacja oszczędności do PKB ma swoje źródła także w ich strukturze. W przypadku środków ulokowanych w bankach Polska nie odbiega in minus w sposób alarmujący. Natomiast środki gospodarstw domowych ulokowane na rynkach finansowych, w tym za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych, wyróżniają się na tle innych krajów Unii Europejskiej bardzo negatywnie.

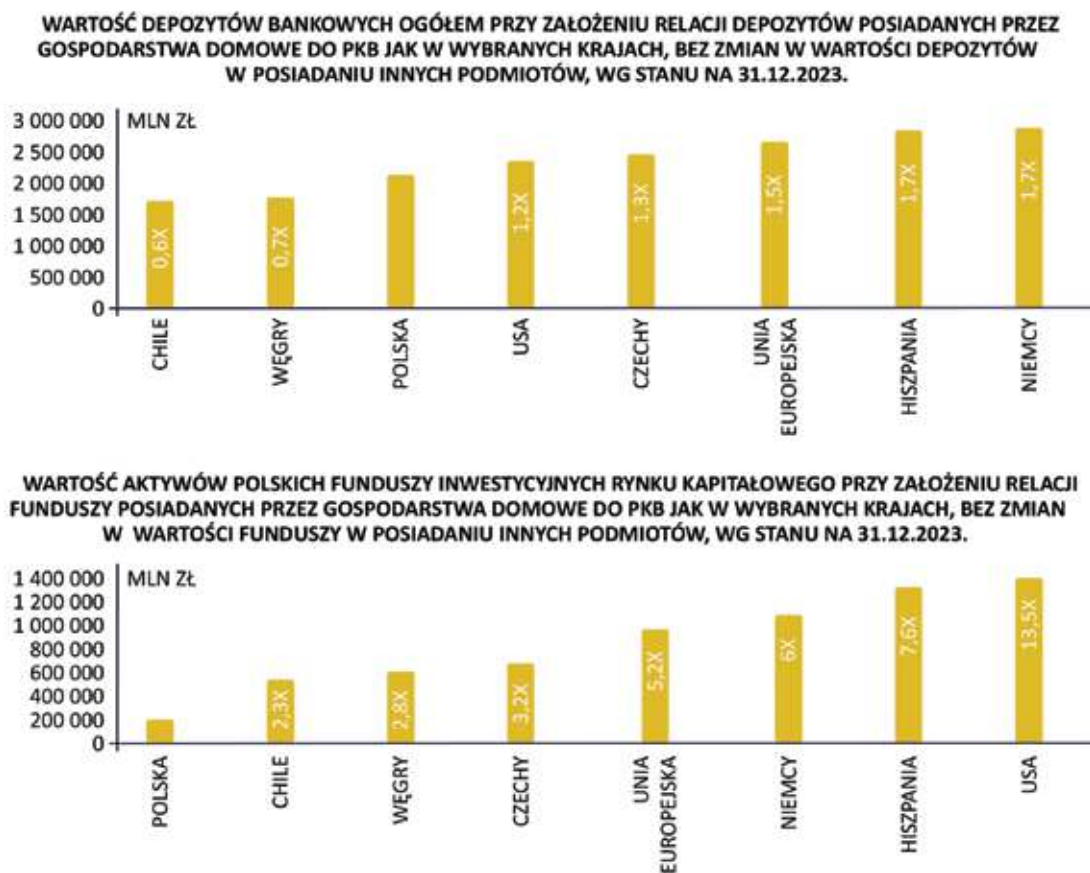

Wykres 14. Struktura aktywów finansowych gospodarstw domowych jako % PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Poniższe wykresy pokazują, jaką wartość mogłyby osiągnąć depozyty bankowe i fundusze inwestycyjne, gdyby polskie gospodarstwa domowe oszczędzały w tych instytucjach taki sam procent PKB, jak gospodarstwa domowe w wybranych krajach. W przypadku funduszy inwestycyjnych Polska bardzo wyraźnie odstaje od światowych standardów.

Prognozy wzrostu polskiego PKB w kolejnych latach ogłaszane przez różne instytucje są zgodne co do tego, że w tym i przyszłym roku gospodarka będzie rosła szybciej niż w 2023 roku. **Zdecydowana większość podmiotów publikujących swoje prognozy uważa, że tempo wzrostu gospodarczego Polski będzie rosło i w 2025 będzie wyższe niż prognozowane na 2024 r.**

Wykres 15. Symulacja wartości depozytów i funduszy inwestycyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i Banku Światowego

Tabela 4. Prognozy polskiego PKB wybranych instytucji

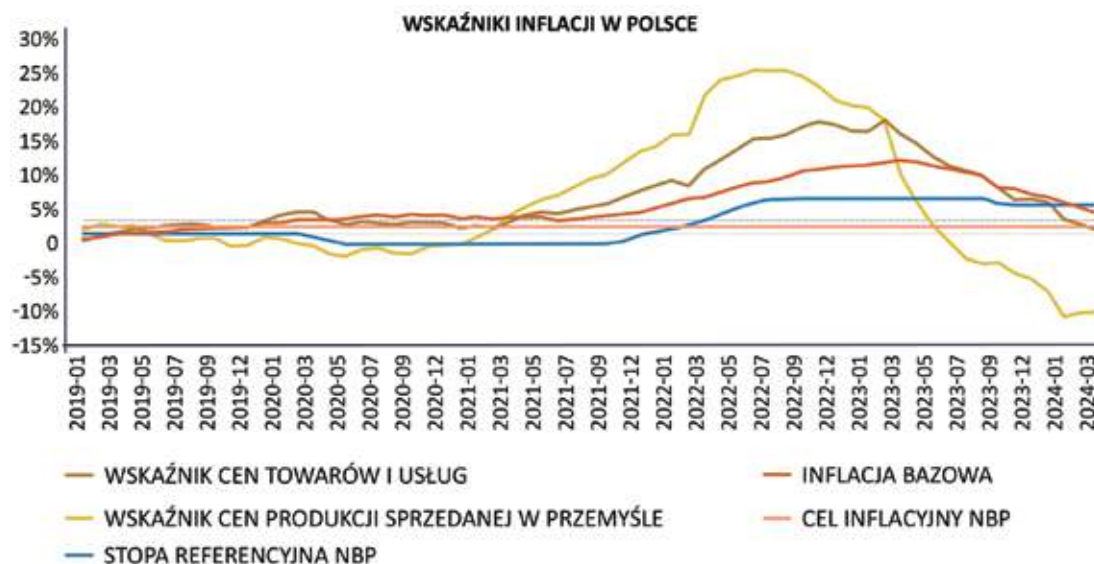
Prognoza wzrostu PKB	2024	2025
Bank Światowy	3,0%	3,4%
MFW	3,1%	3,5%
NBP	3,5%	4,2%
Komisja Europejska	2,8%	3,4%
S&P	2,8%	3,1%
Fitch	2,8%	3,2%

Źródło: opracowanie własne

5. Inflacja i polityka pieniężna

Okres szybkiego spadku inflacji mamy już za sobą. Wraz ze spadkiem cen surowców, inflacja CPI spa-
dała dość dynamicznie, zmierzając w stronę inflacji

bazowej (tu rozumianej jako oczyszczonej z cen paliw i żywności). Począwszy od IV kwartału ubiegłego roku inflacja bazowa jest wyższa niż wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyliczany przez GUS.

Wykres 16. Inflacja w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP i GUS

Działania Rady Polityki Pieniężnej w ostatnich kwartałach sprawiają wrażenie oderwanych od danych ekonomicznych. Gdy 12-miesięczna inflacja konsumencka wynosiła 10,1%, zaś bazowa 10%, RPP zdecydowała się na obniżenie stopy referencyjnej o 75 pb, po czym miesiąc później dokonała jeszcze jednej obniżki o 25 pb. Ta druga została dokonana tuż przed wyborami parlamentarnymi. Następnie RPP zdecydowała utrzymać stopę na niezmiennym poziomie, mimo spadku inflacji CPI do 2% na koniec I kwartału

br. Dodając do tego późno rozpoczęty cykl podwyżek stóp i kontynuowanie skupu aktywów przez 2 miesiące po rozpoczęciu cyklu podwyżek stóp procentowych wyłania się obraz banku centralnego wspierającego politykę gospodarczą rządu poprzedniej koalicji. Spójna z tą hipotezą jest obecna niechęć do luzowania polityki pieniężnej w Polsce po wyborach w październiku 2023 roku i zmianie koalicji sprawującej władzę mimo istotnego spadku tempa wzrostu cen.

Tabela 5. Inflacja CPI, r/r, %

	r/r, %	2020	2021	2022	2023	2024
Kraje rozwinięte	Australia	0,9	3,6	7,8	4,0	3,6
	USA	1,6	7,4	6,4	3,2	3,2
	Kanada	0,8	4,7	6,6	3,2	2,9
	Japonia	0,5	-0,9	0,5	3,9	2,7
	Strefa euro	-0,3	5,0	9,2	2,9	2,4
	Francja	-0,2	3,4	7,0	4,2	2,3
	Niemcy	-0,5	5,4	10,8	3,0	2,2
	Włochy	-0,3	4,2	12,3	0,5	1,2
	Szwajcaria	0,2	1,5	2,8	1,7	1,4
	Wlk. Brytania	0,6	5,4	10,5	4,0	3,9
Rynki wschodzące	Chiny	0,2	1,4	1,8	-0,3	0,0
	Brazylia	4,5	10,1	5,8	4,6	4,3
	Indie	4,9	6,3	6,2	5,1	5,0
	RPA	3,2	5,4	7,4	5,5	5,4
Region	Czechy	2,3	6,6	15,8	6,9	2,0
	Węgry	2,7	7,4	24,5	5,5	3,6
	Rumunia	2,4	8,6	16,6	6,2	2,4
	Polska	2,1	8,2	16,4	6,6	6,6

Źródło: MFW, opracowanie własne

W większości gospodarek inflacja konsumencka osiągnęła maksymalny poziom w drugiej połowie 2022 roku, w Polsce miało to miejsce w lutym 2023 roku. Było to konsekwencją objęcia cenami w ten czy inny sposób regulowanymi towarów o największej zmienności. Wprowadzanie i znoszenie „tarcz antyinflacyjnych” wpływało niejako mechanicznie na inflację. Od tego momentu tempo wzrostu cen jest w zasadzie globalnie coraz niższe. Sprzyja temu ostrożne podejście władz monetarnych na świecie, które nie spieszą się z obniżaniem stóp procentowych mimo dynamicznych spadków inflacji.

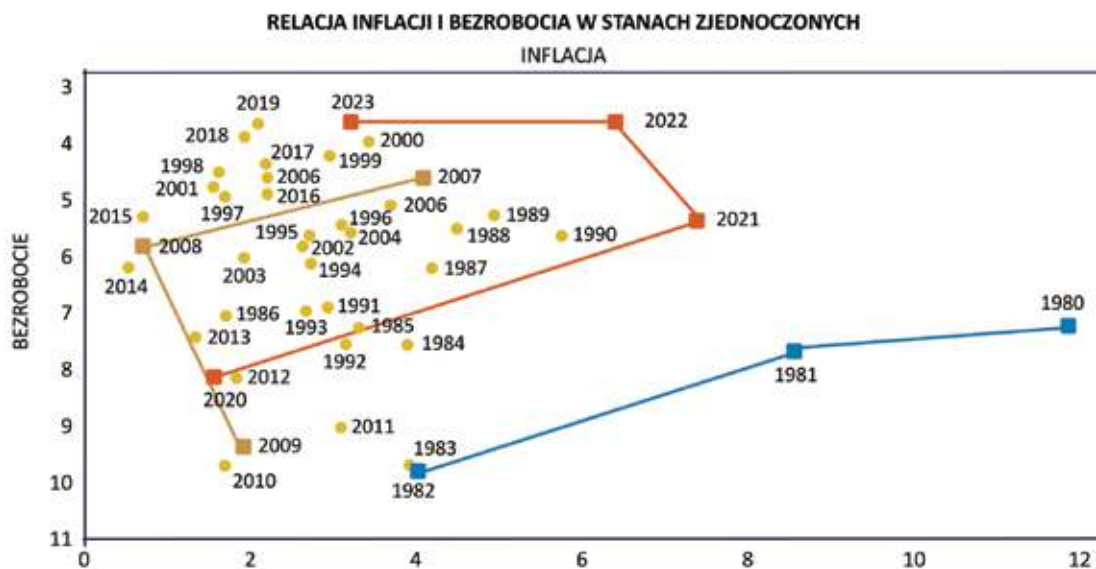
W Tabeli 6 zestawione zostały wskaźniki inflacji i stopy bezrobocia dla wybranych gospodarek. Sytuacja, w której niezależnie od tego, czy inflacja rosła czy spadała, bezrobocie było coraz niższe ma od 3 lat charakter powszechny w większości przypadków. Jak pisaliśmy już wcześniej, trudno nie wiązać tego zjawiska ze zmianami demograficznymi. Starzejące się społeczeństwa w naturalny sposób ograniczają podaż pracy, co powoduje wzrost jej ceny, czyli wynagrodzeń.

Tabela 6. Inflacja i bezrobocie

	2021	2022	2023	2024 (prognoza MFW)
Inflacja konsumencka, %, r/r				
Strefa euro	5,0	9,2	2,9	2,3
Polska	8,6	16,6	6,2	6,4
Wlk. Brytania	5,4	10,5	4,0	2,2
USA	7,4	6,4	3,2	2,4
Japonia	0,5	3,9	2,9	2,0
Chiny	1,4	1,8	-0,3	1,9
Stopa bezrobocia, %				
Strefa euro	7,7	6,7	6,5	6,6
Polska	3,4	2,9	2,8	2,9
Wlk. Brytania	4,6	3,9	4,0	4,2
USA	5,4	3,6	3,6	4,0
Japonia	2,8	2,6	2,6	2,5
Chiny	5,1	5,5	5,2	5,1

Źródło: MFW, opracowanie własne

Wykres 17. Inflacja vs bezrobocie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MFW i NBER

Na Wykresie 17 zostały przedstawione inflacja i bezrobocie w Stanach Zjednoczonych w latach 1980–2023, każdy punkt reprezentuje rok a jego koordynaty na wykresie określane są przez inflację (oś pozioma)

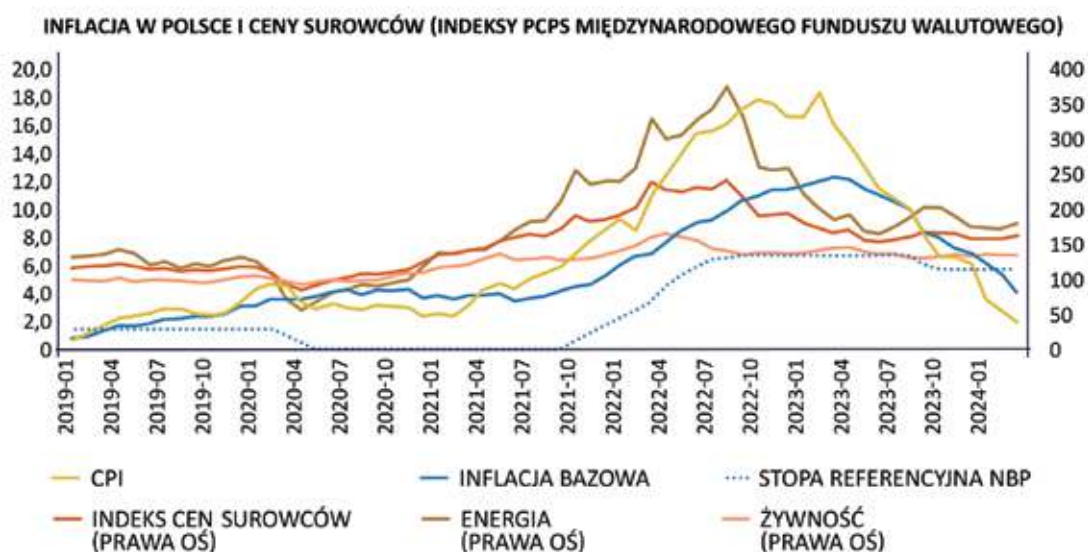
i bezrobocie (oś pionowa). W przypadku klasycznych recesji jak ta w latach 1980–1982 (kolor niebieski) i 2007–2009 (kolor brązowy), spadkowi inflacji towarzyszył wzrost stopy bezrobocia. W okresie

2020–2023 (kolor czerwony), początkowemu ostremu przyspieszeniu inflacji towarzyszył spadek bezrobocia, co jest zgodne z krzywą Philipsa. Natomiast przez kolejne dwa lata, spadkowi inflacji towarzyszył spadek stopy bezrobocia. Po raz kolejny należy podkreślić, że dało to bankom centralnym duże pole manewru. Kwestią otwartą pozostaje, w jaki sposób władze monetarne tłumaczą sobie przyczyny tej sytuacji. Jeżeli stoi za tym, jak wskazywaliśmy, demografia, czyli czynnik systemowy i długookresowy, to stopa bezrobocia może przestać być ujemnie skorelowana z dynamiką PKB czy wskaźnikami krótkookresowymi aktywności

gospodarczej, zaś cała cykliczność przejawiać się będzie w kondycji drugiego czynnika produkcji, czyli kapitału. To jednak temat daleko wykraczający poza ramy niniejszego tekstu.

Na Wykresie 18 zostały zestawione: indeksy cen surowców, inflacja CPI i bazowa oraz stopa referencyjna NBP. Nietrudno dostrzec, że inflacja zaczęła rosnąć przed pandemią i wybuchem wojny, zaś szczyt osiągnęła, gdy ceny surowców już spadały. Mimo, że ceny surowców od połowy 2023 roku oscylują wokół podobnego poziomu od ponad roku, wskaźniki cen spadają nadal.

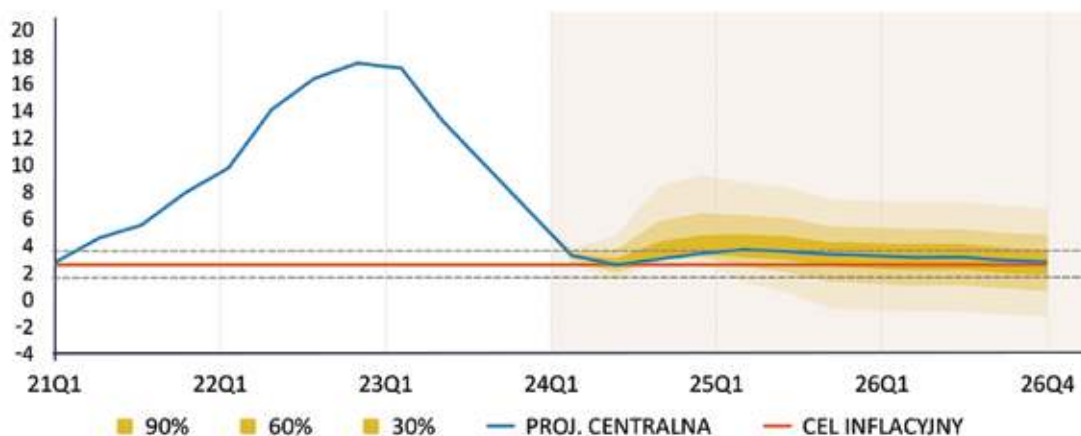

Wykres 18. Inflacja w Polsce i ceny surowców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP, GUS i MFW

Na moment pisania tego tekstu najbardziej aktualnym odczytem wskaźnika polskiego CPI było 2,5% r/r za maj 2024 (w marcu było to 2,0%). Jest to wartość znajdująca się w celu inflacyjnym NBP. Jednak

zgodnie z większością prognoz, na koniec tego roku będzie wyższa. Narodowy Bank Polski w marcowej projekcji przewiduje, że na koniec tego roku wyniesie 3%, by na koniec 2025 wzrosnąć do 3,4%.

Wykres 19. Projekcja inflacji NBP

Źródło: NBP

Na koniec I kw. 2024 inflacja CPI spadła do 2% r/r, co zapewne na dłuższy czas pozostanie rekordem, zaś inflacja bazowa, która od września dawała odczyty wyższe niż konsumencka, w grudniu zeszła do 4,1% r/r. Wobec krótkoterminowego wpływu szoków podaźowych takich jak te, które dotknęły gospodarkę podczas pandemii i po agresji Rosji na Ukrainę to inflacja bazowa wydaje się lepszym wyznacznikiem dla polityki pieniężnej, choć cel inflacyjny nadal odnosi się do CPI. Tu należy jednak uwzględnić zmiany geopolityczne. W nowym, już nie tak pokojowo nastawionym świecie, odcięcia dostaw, uszkodzenia rurociągów lub jeszcze bardziej drastyczne wydarzenia będą owocowały znaczącymi skokami cen najbardziej wrażliwych surowców, czyli żywności i energii. Niestety surowce, w sytuacjach wzrostu ryzyka i niepewności, mają tendencję do wchodzenia na bardzo wysokie poziomy korelacji zmian cen.

na względzie odblokowanie KPO, przelew zaliczkowy w wysokości 5 mld EUR, przelew kwietniowy na niemal 7 mld EUR oraz deklarowane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej dodatkowe 10 mld EUR do końca roku, rozrachunki z UE stanowią jedną z szans na ograniczenie potrzeb pożyczkowych budżetu.

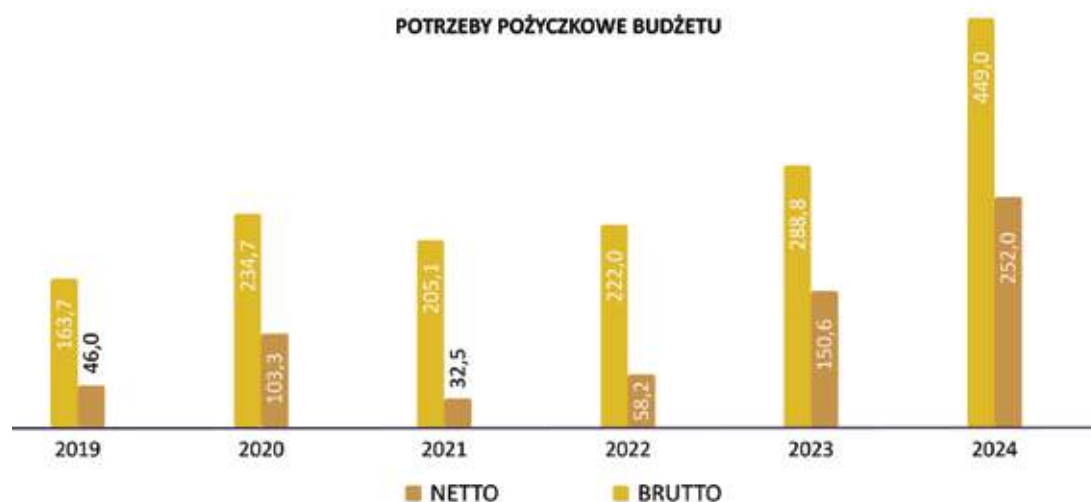
Według stanu na koniec I kwartału br. pozyskane zostało 11,4% środków potrzebnych w tym roku na sfinansowanie deficytu (upływ czasu wyniósł 25%). Największą pozycją były środki przechodzące z roku ubiegłego: 58,1 mld zł i emisja obligacji krajowych: 55,7 mld zł. W przypadku obligacji oznacza to wyemitowanie 55% zaplanowanych na ten rok papierów dłużnych. Natomiast plan emisji obligacji zagranicznych został zrealizowany do marca w 0,7%. Jako element pozytywny trzeba wskazać, iż na koniec marca Ministerstwo Finansów zgromadziło 88,7 mld zł na lokatach bankowych.

6. Polityka fiskalna i gospodarcza

Planowany na 2024 rok deficyt budżetu w wysokości 184 mld zł stanowi 5,1% PKB. Zgodnie z notyfikacją do KE planowany deficyt sektora finansów publicznych również ma wynieść 5,1% PKB, co implikowałoby brak deficytu łącznie w samorządach, PFR i funduszach celowych w BGK. Można obawiać się o materializację tak ambitnych założeń.

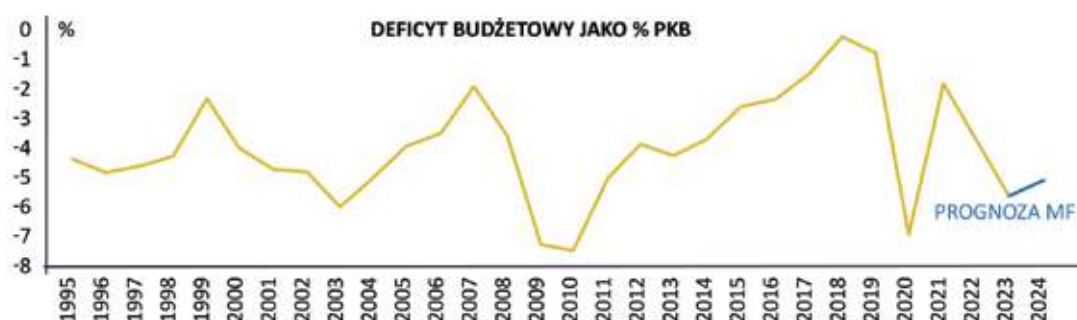
Potrzeby pożyczkowe budżetu państwa zaplanowane na 2024 wynoszą 252 mld zł netto i 449 mld zł brutto i są wyższe niż średnio w poprzednich 5 latach o odpowiednio 223% i 210%. Potrzeby pożyczkowe netto wyższe niż deficyt budżetowy wynikają z zakładanego w budżecie deficytu w rozrachunkach z UE. Mając

Zwleknięcie z pozyskaniem finansowania zagranicznego wiąże się z ryzykiem. Pomijając oczywistą kwestię kursu walutowego, zmianie mogą ulec koszty finansowania. Po pierwsze ryzyko wypływa ze zmian stóp procentowych na rynkach bazowych. Drugą kwestią jest marża kredytowa, jaką Polska musi płacić ponad te stopy. Sytuacja fiskalna z jednej strony oznacza konieczność stopniowej redukcji deficytu sektora finansów publicznych w ramach procedury nadmiernego deficytu w kolejnych latach, co będzie hamująco działać na aktywność gospodarczą i negatywnie oddziaływać na nastroje społeczne i stabilność polityczną, z drugiej strony jest istotnym elementem podtrzymującym wyceny ryzyka kredytowego kraju. **Ma to także znaczenie dla sektora bankowego ze względu na znaczący portfel obligacji skarbowych będący w jego w posiadaniu.**

Wykres 20. Potrzeby pożyczkowe budżetu

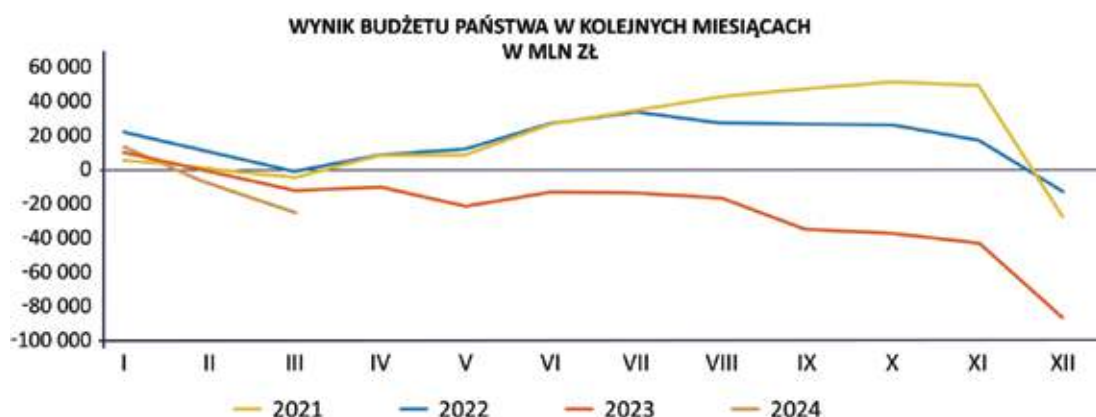
Źródło: opracowanie własne na podstawie Ministerstwa Finansów

Wykres 21. Deficyt budżetowy w relacji do PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy budżetowej i danych GUS

Deficyt budżetowy planowany na ten rok w kwocie 184 mld zł wyniósł na koniec marca br. 24,5 mld zł, co stanowi 13,3% wykonania. W porównaniu z poprzednimi latami jest to dość słaby wynik, często w marcu budżet nadal dysponował nadwyżką. Gdy analizuje się wpływy podatkowe, uwagę zwraca niskie

wykonanie w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych. Ponieważ okres rocznych rozliczeń podatkowych upływa z końcem kwietnia, sytuacja zapewne ulegnie poprawie, gdyż podatnicy, którzy w wyniku złożenia rocznego PITu muszą dopłacić, mają motywację do złożenia deklaracji jak najpóźniej.

Wykres 22. Wynik budżetu państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MF

Bardzo wysoki planowany deficyt budżetowy oraz rekordowo duże potrzeby pożyczkowe to efekt kilku czynników. Ostatnia kampania wyborcza do parlamentu na dłuższy czas przekreśliła możliwość racjonalizacji transferów socjalnych. Programy takie jak 500+, a obecnie już 800+, swojego czasu mocno krytykowane z punktu widzenia stabilności finansów publicznych i wiele innych, zostały niejako wprowadzone do kanonu modelu państwa polskiego w trakcie walki o głosy. Pojawiły się także nowe propozycje, takie jak np. „babciowe”. To, w połączeniu z pogorszającą się strukturą demograficzną społeczeństwa, będzie rodziło problemy z finansowaniem niedoborów w kasie państwa.

W powyższym kontekście na szczególną uwagę zasługuje sytuacja sektora bankowego. Stał się on dla wszystkich opcji politycznych swojego rodzaju

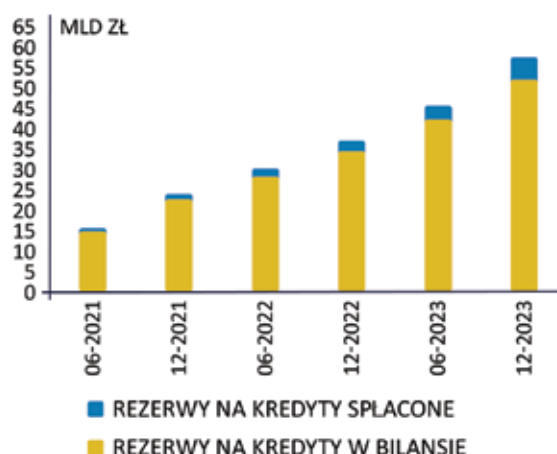
skarbonką, z której można wydłubać dodatkowe środki. Do tej pory „skarbonka” opróżniana była na trzy sposoby. Pierwszy, oczywisty, to opodatkowanie banków w celu wzmocnienia strony dochodowej budżetu. Drugi, to tworzenie ekwiwalentów programów socjalnych za pieniądze sektora bankowego, jak np. „wakacje kredytowe”. Trzeci mniej oczywisty, to zaniedbywanie tworzenia rozwiązań legislacyjnych i instytucjonalnych, które to zaniedbywanie umożliwia transfer pieniędzy z banków do wyborców poprzez wyroki sądowe w sprawie kredytów w CHF. Od pewnego czasu gorącym tematem są też kredyty oparte na stawce WIBOR.

W sytuacji, gdy niemal co roku przypadają jakieś ogólnokrajowe wybory, a deficyt budżetowy rośnie, Value-at-Risk tego, że politycy będą starali się uzyskać głosy uciekając się do któregoś z wyżej

wymienionych sposobów jest wysokie. Wpływa na to zarówno prawdopodobieństwo sięgnięcia do „skarbonki”, jak i możliwe koszty dla sektora bankowego. Kredyty frankowe są tu dobrym przykładem o jakiej wysokości kosztów mówimy.

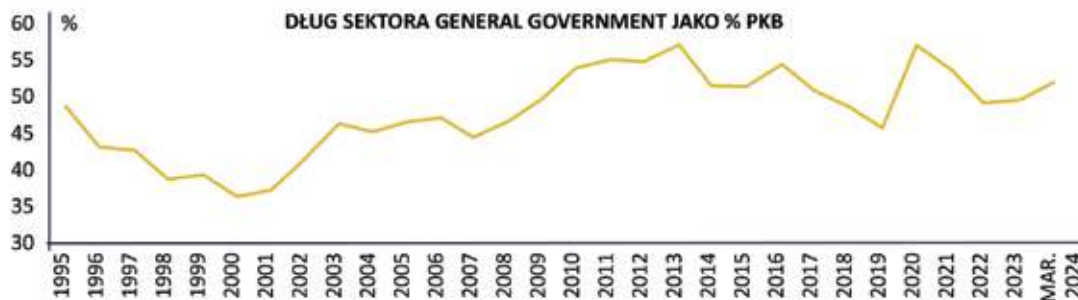
Na prawdopodobieństwo wystąpienia powyższego ryzyka będzie miała wpływ także, nieintuicyjnie, sytuacja geopolityczna. Wydatki budżetu państwa na obronność mają wynieść w 2024 roku 3,1% PKB,

w porównaniu do 2,2% w roku 2023. Gdy doliczymy Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych to w tym roku wydatki mają wynieść 4,2%. Liczone w analogiczny sposób wydatki wyniosły 2023 roku 3,6% PKB. Drugim zagadnieniem o charakterze geopolityki są kwestie migracyjne. Ponieważ czynniki geopolityczne mają z reguły charakter „czarnych łabędzi”, podwojenie wydatków na obronność w 2024 roku w porównaniu z 2022 rokiem nie gwarantuje, że kwoty te nie ulegną dalszemu nieoczekiwanemu zwiększeniu.

Wykres 23. Rezerwy na walutowe kredyty mieszkaniowe (narastająco na koniec miesiąca)

Źródło: Raport o stabilności systemu finansowego NBP, Czerwiec 2024 r.

Wykres 24. Relacja długu sektora General Government do PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i MF

7. Sektor bankowy: zdolność do finansowania gospodarki i zagrożenia

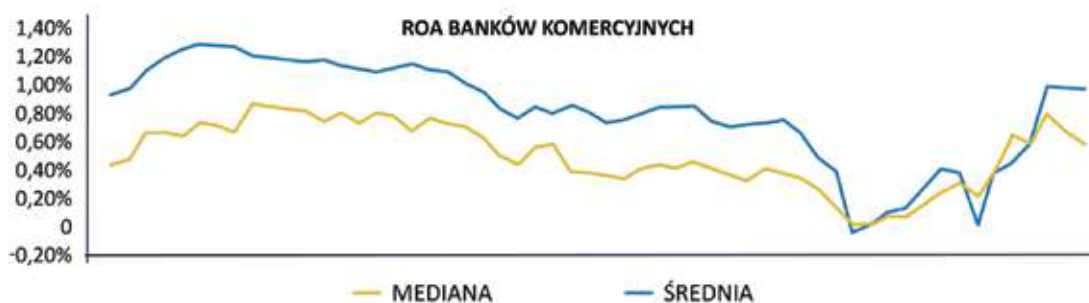
Poprawa koniunktury gospodarczej jest czynnikiem pozytywnie oddziałującym na polski sektor bankowy. **Jako czynnik szczególnie korzystny można wskazać spadek inflacji w połączeniu z ostrożnym podejściem władz monetarnych.** Pozwoliło to na wygenerowanie rekordowo wysokiego kwotowo zysku sektora w 2023. Główną składową wyniku była

marża odsetkowa, która w 2023 roku osiągnęła wartość 3,2% średniorocznych aktywów. Z drugiej strony koszty ryzyka pozostają na poziomie zbliżonym do 1% średniorocznych aktywów.

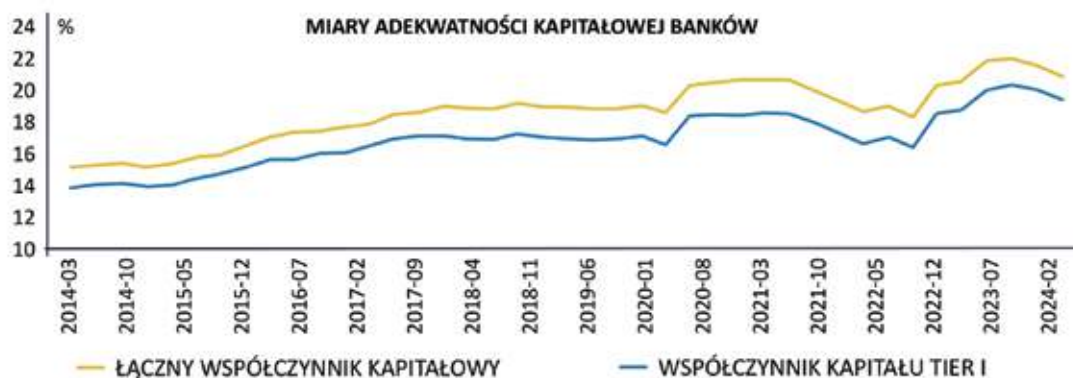
ROA dla całego sektora bankowego w 2023 roku wyniósł 0,98%. Mediana wyniosła 0,68%, co wskazuje na dość duże zróżnicowanie stóp zwrotu z aktywów w polskich bankach. Na koniec I kw. 2024 wartości średniej i mediany 12-miesięcznych wskaźnika ROA wyniosły odpowiednio 0,97% i 0,59%.

Wykres 25. Wynik sektora bankowego i jego składowe w relacji do średniorocznych aktywów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

Wykres 26. Wynik sektora bankowego i jego składowe w relacji do średniorocznych aktywów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

Wykres 27. Adekwatność kapitałowa banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP

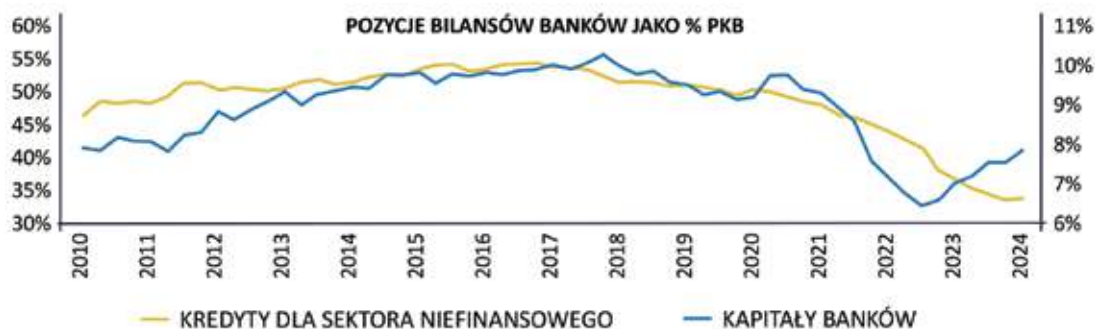
Podnosi to znaczenie siły kapitałowej banków. W sytuacjach kryzysowych, tak jak się to już do tej pory zdarzało, mimo że w problemy popadają banki słabsze, koszty stabilności całego systemu ponoszą też inne banki, np. poprzez współfinansowanie gwarancji dla depozytów.

W tym zakresie sytuację polskiego sektora bankowego należy określić jako dobrą. Poziom kapitalizacji jest pod względem realizacji wymogów ostrożnościowych dostatecznie wysoki. Odrębną kwestią jest natomiast zdolność banków do finansowania krajowych inwestycji. Jak pisaliśmy, nakłady na środki trwałe są w naszej gospodarce niskie i pożądanym

scenariuszem jest ich wzrost. **W krótkim okresie fundusze własne polskiego sektora bankowego nie będą stanowiły bariery dla wzrostu kredytu. W dalszym horyzoncie czasowym może się to jednak zmienić.**

W okresie wysokiej inflacji nominalny PKB wzrastał bardzo szybko i w rezultacie system bankowy

relatywnie zmniejszył się w stosunku do rozmiaru całej gospodarki, przyjmując roczny PKB za miarę jej wielkości. Z punktu widzenia nadzoru makroostrożnościowego redukuje to ryzyko rozlania się kryzysu z sektora bankowego na gospodarkę realną. Zmniejszenie tego ryzyka było jednym z celów zmian w regulacjach nadzorczych wprowadzanych globalnie po Wielkim Kryzysie Finansowym.

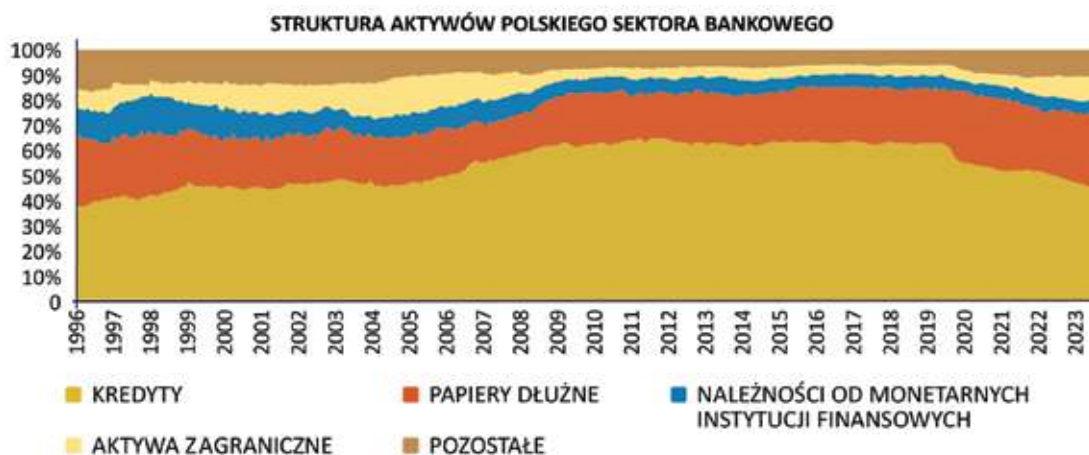

Wykres 28. Kapitał banków i kredyty dla podmiotów niefinansowych w relacji do PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP i GUS

Patrząc na to z punktu widzenia sektora bankowego sytuacja jest odwrotna. Mały, w porównaniu do całej gospodarki, sektor bankowy jest w stanie bezpieczniej przejść przez mniejsze zawirowania w sektorze

niefinansowym niż duży sektor. W szczególności dotyczy to relacji kapitałów banków do PKB. Pod tym względem polskie banki znajdują się w znacznie gorszej sytuacji niż banki w większości krajów Unii Europejskiej.

Wykres 29. Struktura aktywów polskiego sektora bankowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

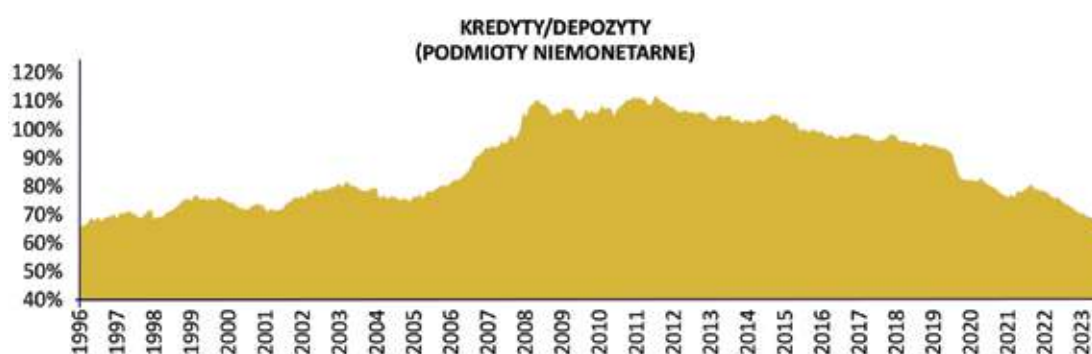
W tym samym czasie, kiedy malało znaczenie kredytu w polskiej gospodarce, rósł udział obligacji skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa w aktywach sektora, co także przyczyniło się do wzrostu

współczynników wypłacalności. Wzrosła natomiast ekspozycja na ryzyko geopolityczne, które może doprowadzić do znacznego wzrostu spreadów polskich obligacji skarbowych.

Polska dysponująca systemem bankowym o jednym z najsilniejszych bilansów znajduje się w końcówce tabeli pod względem udziału kredytu w gospodarce. Stawia to poważne wyzwania, gdyż rozwój gospodarki bez kapitału obcego w przedsiębiorstwach jest utrudniony. **Stabilny, dysponujący mocną bazą kapitałową polski sektor bankowy pasuje do gospodarki o niskiej stopie inwestycji i niskim zapotrzebowaniu na kredyt. Niezbędny dla utrzymania konkurencyjności wyższy poziom inwestycji stworzy dla polskiego sektora bankowego poważne wyzwania.**

Struktura bilansu banku ma obok jego wyposażenia w kapitał bardzo duże znaczenie dla jego zdolności do niezakłóconego funkcjonowania. Jedną z miar jakości bilansu jest relacja kredytów do depozytów. Zbyt wysokie wartości ukazują podwyższony poziom ryzyka. W polskim sektorze bankowym ten parametr systematycznie spada. Od pewnych wartości nie można już mówić o poprawie bezpieczeństwa, natomiast pojawić się może negatywny wpływ na stopę zwrotu z kapitału. Może stać się to kolejnym wyzwaniem dla utrzymania rentowności banków na poziomie niestwarzającym zagrożenia dla siły kapitałowej.

Wykres 30. Relacja kredytów do depozytów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Jak pisaliśmy wcześniej, polski sektor bankowy dopasowany jest do gospodarki o niskiej stopie inwestycji. Przy obecnym wyposażeniu banków w kapitał istotne zwiększenie akcji kredytowej na potrzeby finansowania inwestycji jest problematyczne. Do tego dochodzi niska stopa

oszczędności, przez którą na rynek nie trafiają odpowiednie fundusze. Z kolei, mimo dobrych współczynników wypłacalności, skromne w relacji do PKB kapitały banków mogą się okazać niewystarczające w przypadku zrealizowania się szczególnie negatywnych scenariuszy.

Sytuacja sektora bankowego w I kwartale 2024 r.

1. Wprowadzenie

W Polsce sektor bankowy odgrywa szczególną rolę – dotychczas zapewniał 80% finansowania. Konieczne jest jednak sprecyzowanie roli, jaką powinien odgrywać sektor bankowy w gospodarce. Ma to szczególne znaczenie w kontekście perspektywy realizacji dużych projektów inwestycyjnych. Określenie roli banków powinno być dokonane na poziomie rządu. Określenia wymagają także potrzeby inwestycyjne oraz struktura ich finansowania, z uwzględnieniem środków od UE oraz finansowania krajowego. Ważne staje się zdefiniowanie zapotrzebowania na kredyt, w tym kredyty długoterminowe. Określenie zapotrzebowania na kredyty pozwoli zdefiniować potrzeby kapitałowe banków w przyszłości oraz konieczne wyniki finansowe dla zbudowania tych zasobów kapitałowych. Należy dookreślić, w jakim zakresie banki powinny wzrastać organicznie, a w jakim poprzez giełdę i inwestorów. Bezpośrednie obciążenia fiskalne oraz inne generujące koszty po stronie banków powinny być zrationalizowane do takich wymiarów, aby nie zaburzać wzrostu banków, szczególnie w zakresie kredytowania.

W warunkach wysokich stóp procentowych utrzymujących się w 2024 r. sektor bankowy wypracowuje nadal wysokie (choć tylko nominalnie) wyniki finansowe. Rozsądne gospodarowanie wynikami pozwoliło z kolei na wyraźny wzrost kapitałów własnych. Jakkolwiek nominalnie poziom kapitałów własnych jest obecnie zadowalający, to w relacji kapitałów własnych do PKB ich poziom wynosi zaledwie 7,8%, co i tak stanowi poprawę względem katastrofalnego wyniku 2022 r., kiedy ze względu na przecenę obligacji SP, relacja ta wyniosła zaledwie 6,62%. Warto podkreślić, że jeszcze w latach 2010–2020 kapitały własne do PKB kształtowały się w przedziale ok. 9–10%.

Jakkolwiek w II połowie bieżącego roku musimy się liczyć ze wzrostem inflacji, zdecydowanie nie będą to już poziomy obserwowane w trakcie ubiegłych 2 lat. Być może w przyszłym roku stworzy to przestrzeń do delikatnego obniżenia stopy referencyjnej – co jest oczywiście korzystne z punktu widzenia pobudzania gospodarki, ale jednocześnie negatywnie wpłynie na WF banków, który w około 90% tworzony jest przez wynik odsetkowy. To z kolei ograniczy możliwość budowy kapitałów sektora, które w warunkach polskich są tworzone głównie w sposób organiczny.

Ostatnie lata to dla polskiego sektora faza kurczenia się względem potrzeb gospodarczych. Następuje marginalizacja roli banków w zakresie finansowania gospodarki. Szczególnie dramatyczna sytuacja kształtuje się w zakresie kredytów dla przedsiębiorstw. Taka sytuacja na rynku kredytowym jest nie do utrzymania w dłuższym okresie – w najbliższych

latach w Polsce prawdopodobny jest wzrost inwestycji oraz potrzeb w zakresie finansowania, w rezultacie czego konieczny jest istotny wzrost kredytów inwestycyjnych. Ponadto, niższa inflacja i stopy procentowe powinny wpłynąć na poprawę koniunktury gospodarczej i stymulować popyt na kredyty konsumpcyjne.

Tylko dla zasypania luki inwestycyjnej w polskiej gospodarce (na poziomie ok. 4,7 p.p. PKB) konieczne jest zapewnienie **rocznego wzrostu kredytów na poziomie 220–230 mld zł, co wymaga rokrocznego zwiększania kapitałów własnych o ok. 40–45 mld zł**. Jest to niemal 4 razy więcej od zysku z 2022 r. i 1,7 razy więcej od zysku z 2023 r.!

Warto podkreślić, że samo finansowanie **transformacji energetycznej Polski** to gigantyczne koszty – aby utrzymać inwestycje w czystą energię na średnim światowym poziomie, Polska powinna wydatkować do 2029 r. kwotę 275 mld zł. Jeżeli uwzględnimy przy tym zapóźnienie transformacyjne Polski, przy założeniu 1% udziału w wydatkach światowych w czystą energię do 2029 r. – kwota ta rośnie do około 400 mld zł. Ponadto koszty transformacji energetycznej muszą uwzględnić postawienie przynajmniej 1 elektrowni atomowej – koszt około 300 mld zł; oraz konieczną modernizację sieci – około 150 mld. Podsumowując, **tylko w perspektywie najbliższych 5 lat szacunkowy koszt modernizacji energetycznej Polski to około 850 mld zł**. W perspektywie do 2040 r. szacunki te są blisko dwukrotnie wyższe, sięgając 1,6 bln zł.

Tymczasem, w rezultacie wysokich obciążeń regulacyjnych, polski sektor stał się zbyt mały, aby finansować duże projekty inwestycyjne – nawet w układzie konsorcjalnym. W przypadku wyraźnego wzrostu akcji kredytowej w sektorze bankowym mogą wystąpić istotne napięcia. Jednoczesne zapewnienie zwiększonego finansowania gospodarki, wypłacanie wynagrodzenia akcjonariuszom banków oraz spełnianie wymogów kapitałowych – może być trudne do osiągnięcia.

W perspektywie oczekiwanego uzyskania przez Polskę środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy¹ oraz konieczności transformacji gospodarki, Zespół Badań i Analiz przeprowadził analizy dotyczące potencjału kredytowego polskiego sektora bankowego. Dla zapewnienia zdolności sektora bankowego do potrzeb rozwijającej się gospodarki konieczne jest zwiększenie podaży kredytu. W tym celu wymagane jest zwiększenie kapitałów banków. Oznacza to, że banki muszą osiągać rentowność istotnie wyższą od dzisiejszych poziomów. W tym celu konieczne jest ograniczenie obciążeń podatkowych i parafiskalnych.

¹ 15/04/2024 r. do Polski trafił pierwszy, historycznie wysoki przelew z Komisji Europejskiej w wysokości ok. 27 mld zł.

2. Wyniki sektora bankowego w I kwartale 2024 r.

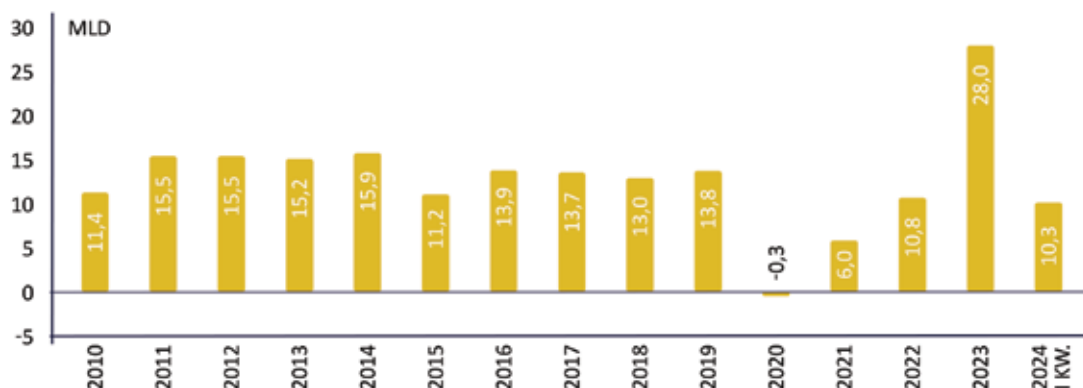
Wynik finansowy netto (WFN) sektora bankowego po 3 miesiącach 2024 r. osiągnął poziom 10,3 mld zł, co oznacza wzrost r/r o 16,7%.

Pomimo historycznie wysokiego WFN, w ujęciu realnym (w relacji do PKB), osiągnięty przez banki wynik jest wyraźnie niższy od wyników osiąganych w latach 2010–2014. Od 2015 r. wyniki finansowe banków ulegały systematycznemu obniżeniu. Po roku 2015 nagromadziło się szereg systemowych uwarunkowań istotnie hamujących dalszą transformację i rozwój bankowości:

- Zwiększono istotnie obciążenia zewnętrzne banków, w tym wprowadzono podatek bankowy oraz zwiększono opłaty na BFG;
- Escalacji uległy roszczenia klientów posiadających walutowe kredyty mieszkaniowe – co przy braku systemowego rozwiązania w zakresie walutowych kredytów mieszkaniowych doprowadziło do sporów prawnych na niespotykaną w przeszłości skalę. Skutkiem tych sporów było:
 - Zakwestionowanie istniejącego ładu prawnego w relacjach pomiędzy klientami a bankami – zakwestionowanie stabilności umów oraz ładu w zakresie odpowiedzialności stron;
 - Zakwestionowanie stosowanej praktyki bankowej oraz podważenie roli banków jako instytucji zaufania publicznego – w tym w zakresie naliczania kursów walutowych, pobierania opłat, wyliczania rat kredytów, itp.;
 - Stworzenie nieprzewidywanych kosztów na skalę sięgającą 40% kapitałów własnych;

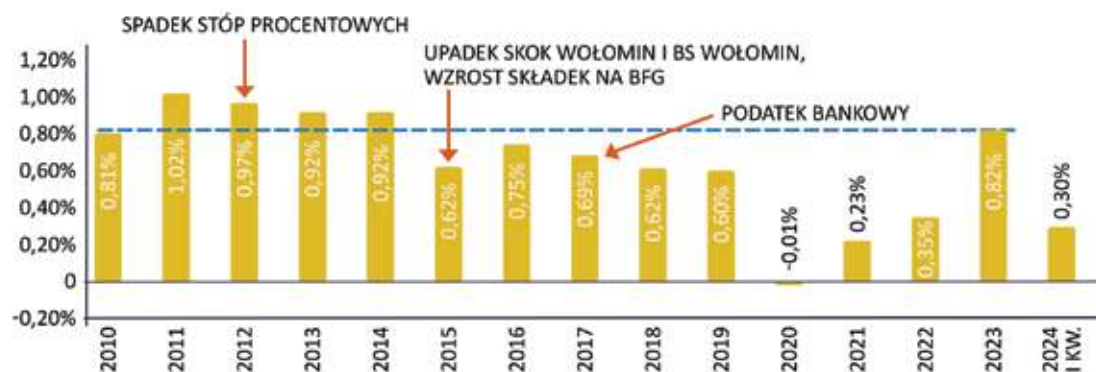
- Rozpoczęto etap eskalacji praw konsumenckich w zakresie wielu produktów bankowych i usług, naruszający równoprawność stron oraz kwestionujący dotychczasowe relacje pomiędzy klientami a bankami;
- Marginalizacja roli banków w zakresie finansowania gospodarki poprzez środki finansowe do gospodarki bezpośrednio przez Państwo i jego agendy;
- Włączenie presji politycznej w rozwiązywanie problemów kredytobiorców, szczególnie w przypadku wakacji kredytowych. Doprowadziło to do:
 - Zmarginalizowania roli samych banków oraz istniejących rozwiązań systemowych, takich jak FWK;
 - Udzielenia wsparcia wszystkim kredytobiorcom niezależnie od ich sytuacji finansowej, co doprowadziło do sytuacji, że koszty wakacji w 85% były nieuzasadnione;
- Te wszystkie negatywne czynniki spowodowały:
 - Zahamowanie, a nawet spadek wyników finansowych banków;
 - Obniżenie rentowności banków;
 - Zahamowanie realnego wzrostu kapitałów;
 - Zahamowanie kredytowania a nawet jego spadek pod względem relacji kredytów do PKB;

W odróżnieniu od wcześniejszych obserwacji wskazujących na znaczący przyrost przychodów odsetkowych, w I kwartale 2024 r. wyniki banków budowane były przede wszystkim poprzez spadek kosztów odsetkowych.

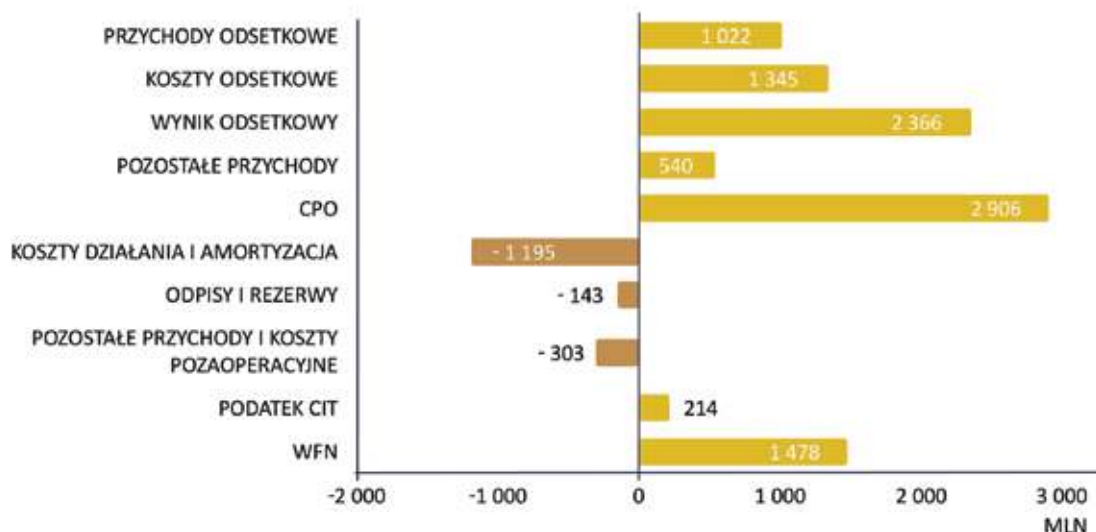
Rys. 1. Wynik finansowy netto sektora bankowego

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

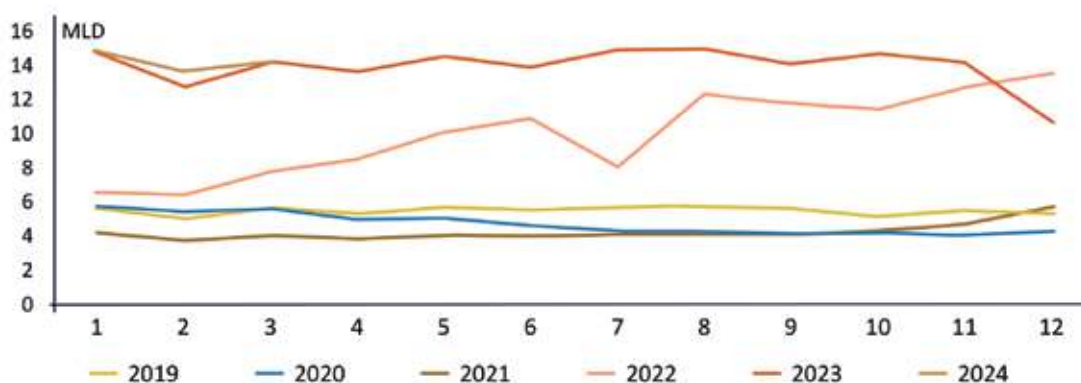
Rys. 2. Wynik finansowy netto sektora bankowego w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 3. Dekompozycja wyniku finansowego netto (I kw. 2024 versus I kw. 2023)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

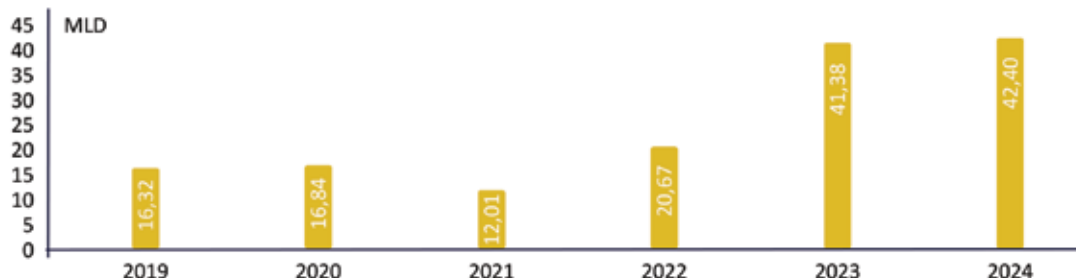

Rys. 4. Przychody odsetkowe sektora bankowego w miesiącach (lata 2019–2024)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W I kwartale 2024 r. poziom przychodów odsetkowych utrzymywał się na stabilnym poziomie ok. 14 mld zł.

W ujęciu r/r przychody odsetkowe po 3 miesiącach wzrosły jedynie o 2,47%, osiągając poziom 42,4 mld zł.

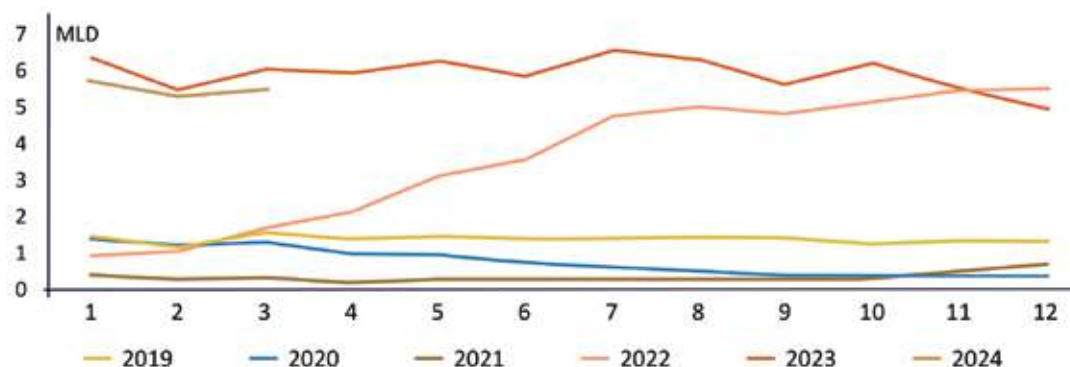
Rys. 5. Przychody odsetkowe – stan na koniec I kwartału

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wraz z obniżką stopy referencyjnej, w IV kwartale nastąpił wyraźny spadek kosztów odsetkowych (z ok. 6,5 mld zł miesięcznie do 5,5 mld zł). Koszty odsetkowe ponoszone przez sektor bankowy w I kwartale 2024 r. były wyraźnie niższe od kosztów ponoszonych w analogicznym okresie 2023 r.

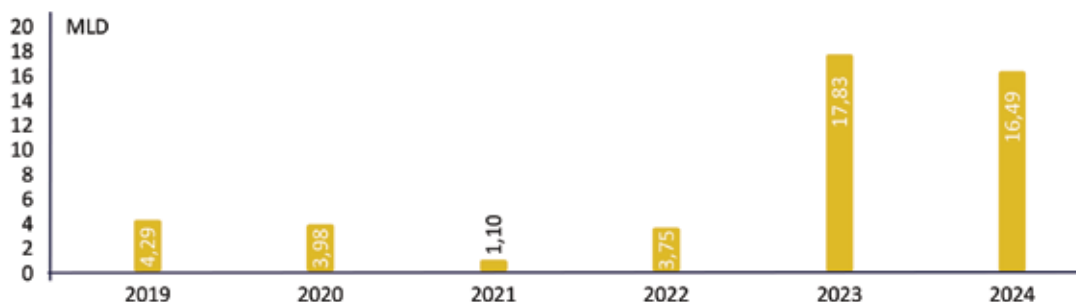
W ujęciu r/r koszty odsetkowe poniesione po I kwartale roku obniżyły się o ponad 7,5%, osiągając poziom 16,5 mld zł, wobec 17,8 mld poniesionych w analogicznym okresie 2023 r.

Po okresie dynamicznego wzrostu relacji kosztów odsetkowych do przychodów odsetkowych

Rys. 6. Koszty odsetkowe sektora bankowego w miesiącach (lata 2019–2024)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

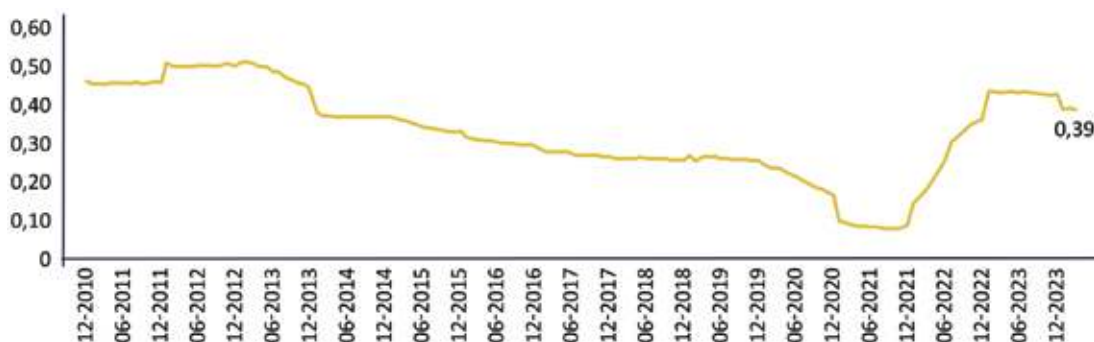
Rys. 7. Koszty odsetkowe – stan na koniec I kwartału

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

w 2022 r., w 2023 r. wartość tego wskaźnika ustabilizowała się na poziomie ok. 0,42–0,43. Wraz z obniżką stóp procentowych w IV kwartale 2023 r. wartość wskaźnika uległa obniżeniu do poziomu 0,39 na koniec I kwartału 2024 r. Oznacza to, że osiągnięcie 1 zł przychodów odsetkowych

wymaga poniesienia kosztów odsetkowych w wysokości 0,39 zł. Poziom ten jest jednak nadal wyraźnie wyższy niż w latach 2014–2021 i zbliżony do poziomów z lat 2010–2013, w których stopa referencyjna utrzymywała się na podwyższonych poziomach (3% – 4,75%).

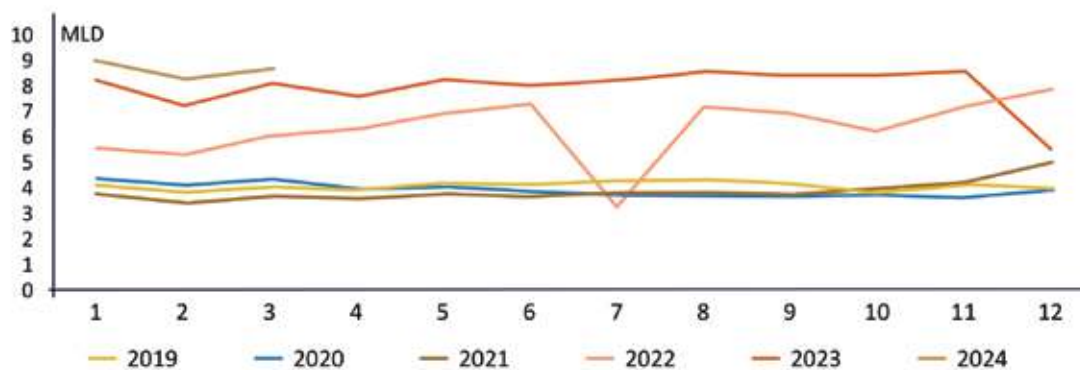

Rys. 8. Koszty odsetkowe do przychodów odsetkowych w latach 2010–2024

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

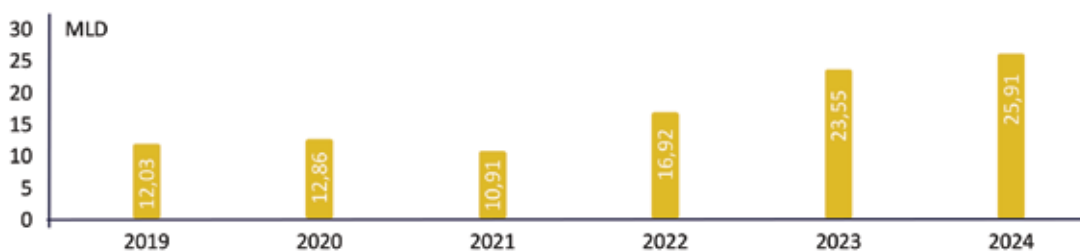
Pomimo spadku stóp procentowych, wyniki odsetkowe banków w I kwartale wzrosły do poziomów blisko 9 mld zł. Możliwe to było poprzez spadek kosztów odsetkowych przy stabilnym poziomie przychodów odsetkowych.

Dzięki temu wynik odsetkowy sektora bankowego po I kwartale osiągnął poziom 25,9 mld zł, co oznacza, że w ujęciu r/r był wyższy o ponad 10%.

Rys. 9. Wynik odsetkowy sektora bankowego w miesiącach (lata 2019–2024)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

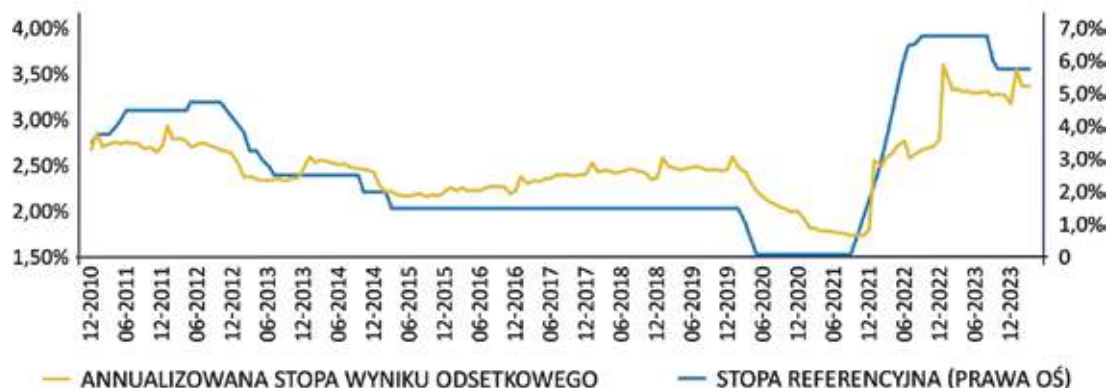

Rys. 10. Wynik odsetkowy sektora bankowego – stan na koniec roku

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Wzrost wyniku odsetkowego sektora bankowego w okresie 2022 – I kw. 2024 jest efektem bardzo wysokiego wzrostu stóp procentowych. Wysoka stopa

referencyjna umożliwiła osiągnięcie wysokiej stopy wyniku odsetkowego (wyraźnie wyższej niż we wcześniejszych latach).

Rys. 11. Annualizowana stopa wyniku odsetkowego a stopa referencyjna

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

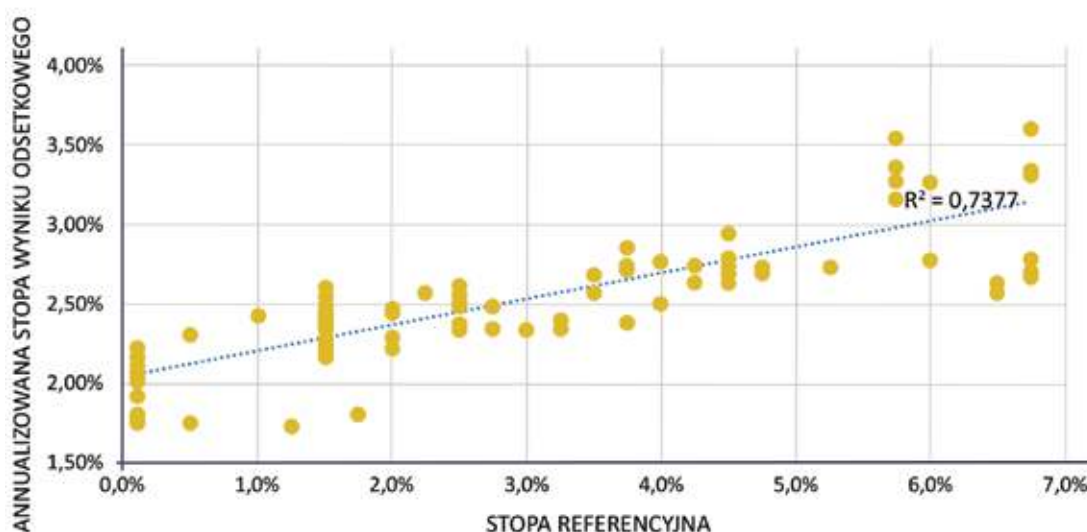
Pomiędzy wysokością stopy referencyjnej a stopą wyniku odsetkowego istnieje silna zależność. Jej potwierdzeniem jest wysokość współczynnika korelacji liniowej na poziomie $p=0,86$. Oznacza to, że wyniki finansowe banków, generowane głównie poprzez wyniki odsetkowe, w silnym stopniu determinowane są wysokością stopy referencyjnej. Z perspektywy sektora bankowego oznacza to zwiększone ryzyko na znaczący spadek wyników w związku z przewidywanym spadkiem stóp procentowych w kolejnych kwartałach (zapewne w 2025 r.).

rozwoju usług, czego obrazem jest pełne uzależnienie banków od wyniku odsetkowego (ok. 84% CPO tworzone jest przez wynik odsetkowy). Może to powodować wyższą wrażliwość wyników banków na ewentualne oczekiwane spadki stóp procentowych w kolejnych latach.

Całkowite przychody operacyjne w poszczególnych miesiącach 2024 r. utrzymywały się na poziomie nieznacznie wyższym niż w 2023 r.

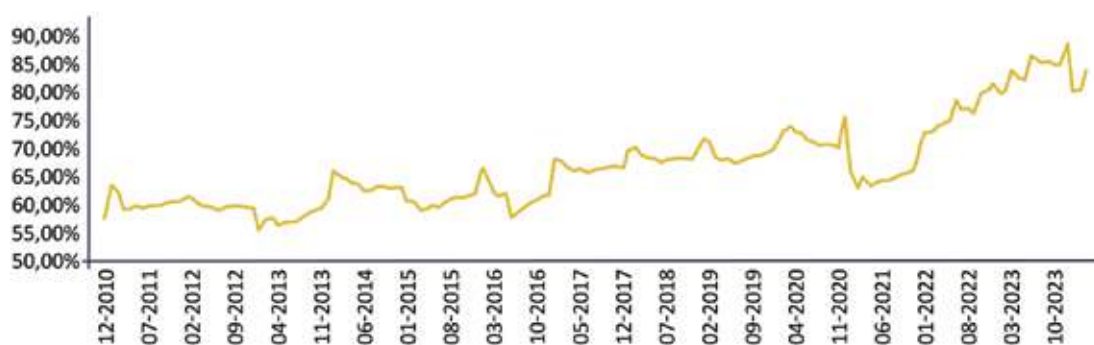
Sektor bankowy w Polsce charakteryzuje się bardzo niską dywersyfikacją źródeł przychodów. W długiej perspektywie zahamowany został postęp w zakresie

CPO w ujęciu r/r wzrosły jedynie o 10%. Całkowite przychody operacyjne w I kwartale 2024 r. osiągnęły poziom 30,91 mld zł.

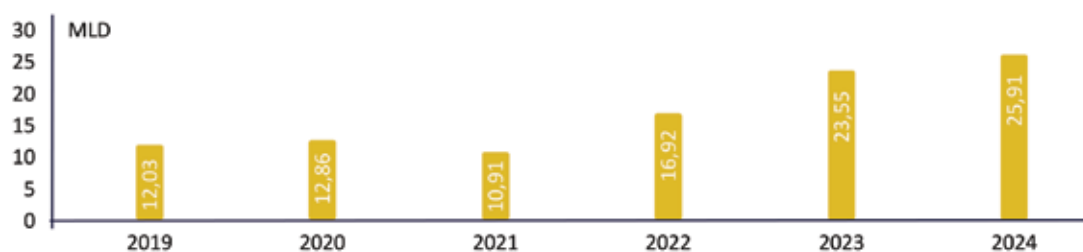
Rys. 12. Stopa wyniku odsetkowego a stopa referencyjna – analiza zależności

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

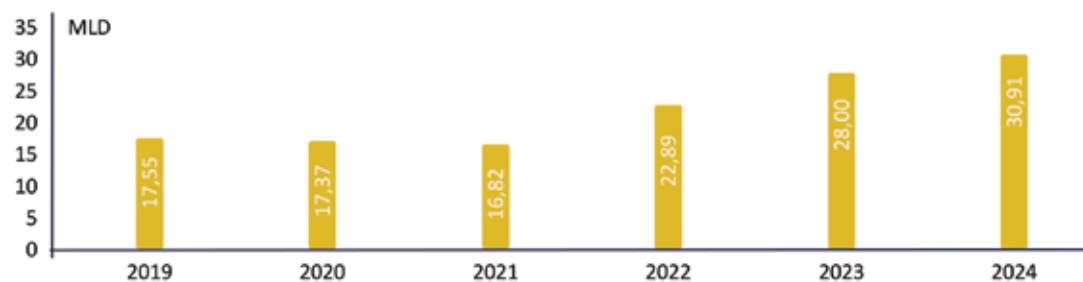
Rys. 13. Udział wyniku odsetkowego w całkowitych przychodach operacyjnych (CPO)

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

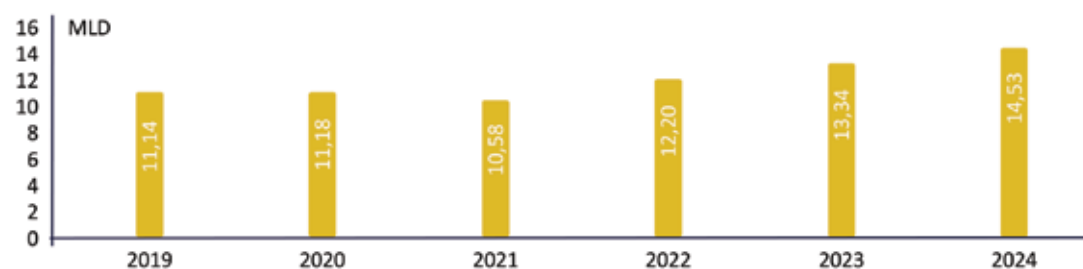
Rys. 14. Całkowite przychody operacyjne sektora bankowego w miesiącach

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 15. Całkowite przychody operacyjne – stany na koniec I kwartału

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 16. Koszty działania powiększone o amortyzację – stany na koniec I kwartału

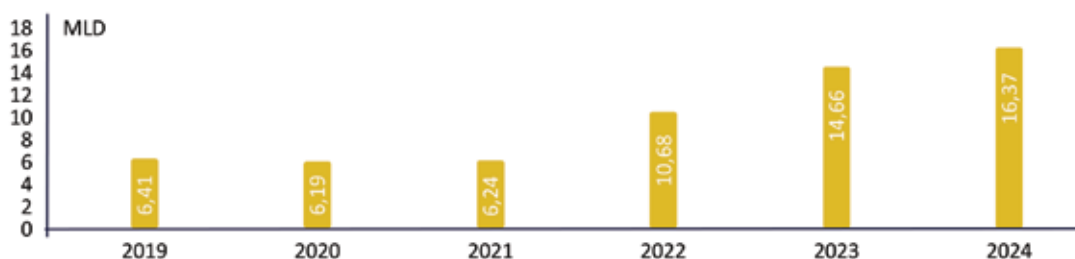
Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

W I kwartale 2024 r. koszty działania powiększone o amortyzację wzrosły znacząco o 8,96%. W przypadku spadku stóp procentowych mogą one istotnie oddziaływać na poziom wyniku finansowego netto osiąganego przez banki.

W rezultacie CPO pomniejszone o koszty działania i amortyzację po I kwartale 2024 r. osiągnęły poziom 16,37 mld zł i wzrosły r/r o 11,7%.

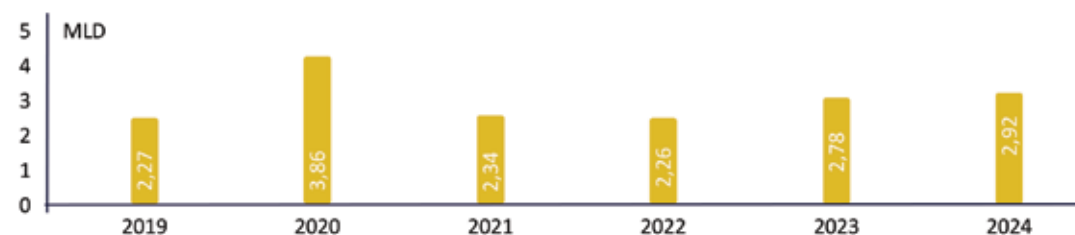
Poziom rezerw i odpisów w I kwartale 2024 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie do I kw. 2023 r. Poziom rezerw i odpisów osiągnął poziom 2,92 mld zł, co oznacza wzrost r/r na poziomie 5,14%.

Wysokie wyniki banków w I kw. 2024 r. pozwoliły na osiągnięcie rentowności aktywów na poziomie powyżej 1%. Mimo to ROA sektora bankowego na tle innych sektorów GPW jest bardzo niskie. Analiza

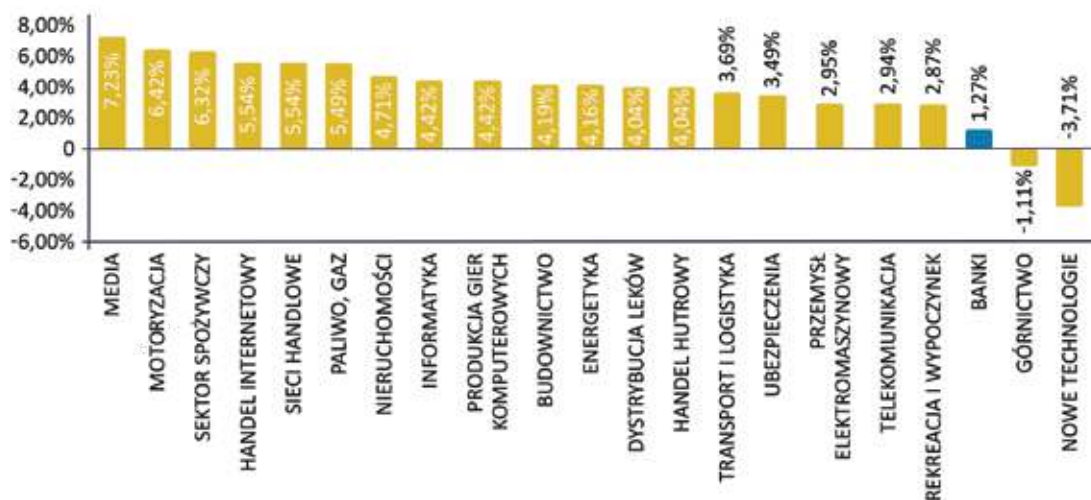
Rys. 17. CPO pomniejszone o koszty działania i amortyzację – stany na koniec I kwartału

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 18. Odpisy i rezerwy banków – stany na koniec roku

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 19. ROA w wybranych sektorach GPW wg stanu na koniec I kw. 2024 r. – na podstawie spółek notowanych na GPW w ramach poszczególnych sektorów

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane biznesradar.pl

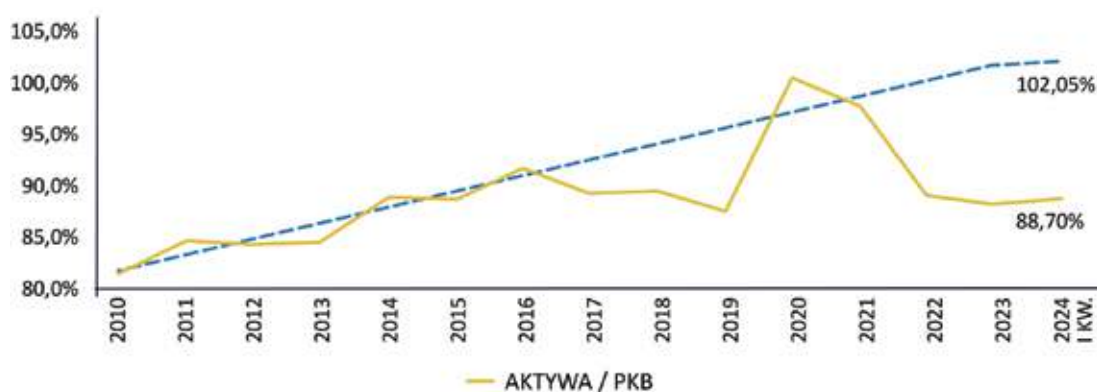
przeprowadzona na podstawie średnich wartości ROA dla spółek wchodzących w skład poszczególnych sektorów GPW wg stanu na koniec I kwartału 2024 r. wskazuje, że rentowność aktywów banków giełdowych jest jedną z najniższych spośród innych spółek giełdowych wchodzących w skład poszczególnych sektorów GPW.

3. Wybrane dane bilansowe sektora bankowego po I kwartale 2024 r.

Pod wieloma względami realna pozycja sektora bankowego jest znacznie gorsza niż 10 lat temu. Dotyczy to szczególnie porównania wielkości bilansowych do PKB oraz pozycji polskich banków na tle sektorów UE.

Bez istotnych zmian banki nie będą w stanie powrócić na ścieżkę szybkiego wzrostu. Należy liczyć się, że ze spadkiem stóp procentowych dochody banków będą się zmniejszać, co dalej będzie obniżać ich zdolności do finansowania gospodarki.

Aktywa sektora bankowego w 2010 r. stanowiły blisko 82% PKB, 100,5% w 2020 r., zaś wg stanu na koniec I kw. 2024 ich udział osiągnął poziom 88,7%. Suma bilansowa sektora bankowego osiągnęła poziom 3,07 bln zł. Polski sektor bankowy w ostatnich 5 latach znajduje się w fazie kurczenia się w stosunku do rozwijającej się gospodarki. Ogranicza to jego zdolność do finansowania gospodarki. Gdyby sektor bankowy utrzymał ścieżkę rozwoju z lat 2010–2016, dzisiejsze jego rozmiary w relacji do PKB powinny wynosić ponad 102% PKB.

Rys. 20. Aktywa sektora bankowego w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Zahamowanie rozwoju polskiego sektora bankowego zainicjowane zostało już w 2017 roku, co ma związek z wprowadzeniem podatku bankowego działającego destymulująco na wzrost aktywów, w tym przede wszystkim kredytów. W rezultacie

dzisiejsze rozmiary sektora bankowego są o około 463 mld zł mniejsze od możliwych do osiągnięcia przy zachowaniu ścieżki wzrostu z lat 2010–2016. Suma bilansowa w tej sytuacji mogłaby znacząco przekroczyć poziom 3,5 bln zł.

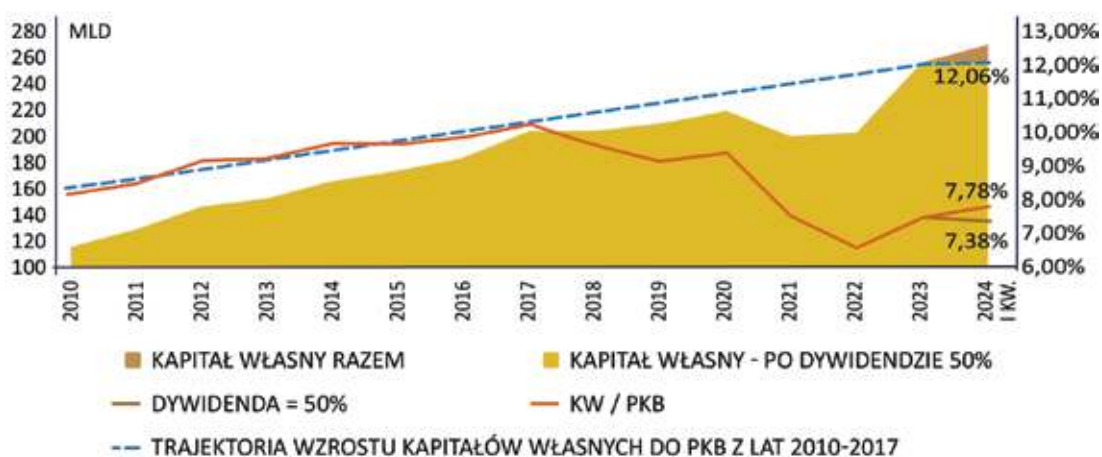
Rys. 21. Suma bilansowa sektora bankowego i luka rozwojowa

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Kapitały własne sektora bankowego na koniec I kw. 2024 r. osiągnęły poziom 269,81 mld zł (historyczne maksimum), jednak w ujęciu realnym (w relacji do PKB) ich poziom zmniejszył się do 7,78%. Wysokie wyniki wypracowane w 2023 r. pozwoliły na poprawę tej relacji (z poziomu 6,6% na koniec 2022 r.), niemniej jednak poziom relacji kapitałów własnych do PKB osiągnięty na koniec I kw. 2024 r. pozostaje wyraźnie niższy niż w latach 2010 – 2020. Co istotne, bieżący poziom kapitałów własnych uwzględnia jeszcze wynik finansowy wypracowany w 2023 r., a zatem jeszcze przed jego podziałem na dywidendy. Przy założeniu, że wypracowane przez sektor bankowy zyski w 2023 r. zostaną w 50% przeznaczone na wypłatę dywidendy, poziom kapitałów własnych zmniejszy się do 255,8 mld zł, zaś w relacji do PKB spadnie do poziomu 7,38%.

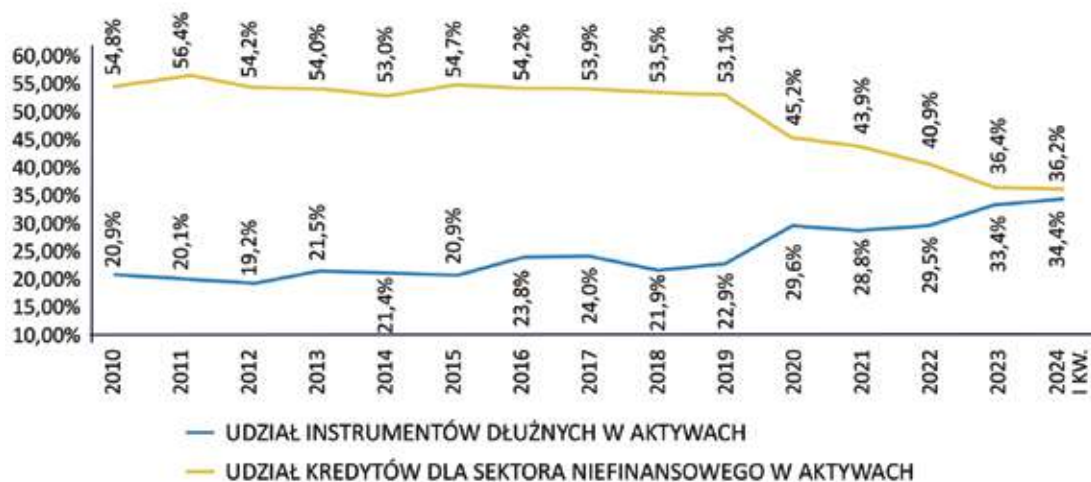
Gdyby możliwe było zachowanie tempa wzrostu kapitałów własnych w tempie z lat 2010–2017, a zatem przed oddziaływaniem podatku bankowego na aktywa i pasywa banków, dzisiejszy poziom kapitałów własnych osiągnąłby poziom 12,06% PKB, co oznacza, że kapitały własne mogłyby być o 148,2 mld zł wyższe osiągając poziom blisko 418 mld zł. Takie zwiększenie kapitałów umożliwiłoby dodatkową podaż kredytów na poziomie ponad 770 mld zł.

W I kw. 2024 kontynuowany był proces malejącego udziału kredytów dla sektora niefinansowego w aktywach banków. W tym samym okresie nastąpiło istotne zwiększenie udziału instrumentów dłużnych w aktywach banków. W rezultacie sektor bankowy przestaje być sektorem kredytowym. Równie mocno jest on zaangażowany w finansowanie instrumentów

Rys. 22. Kapitały własne sektora bankowego i kapitały własne w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 23. Udział kredytów dla sektora niefinansowego i instrumentów dłużnych w aktywach

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

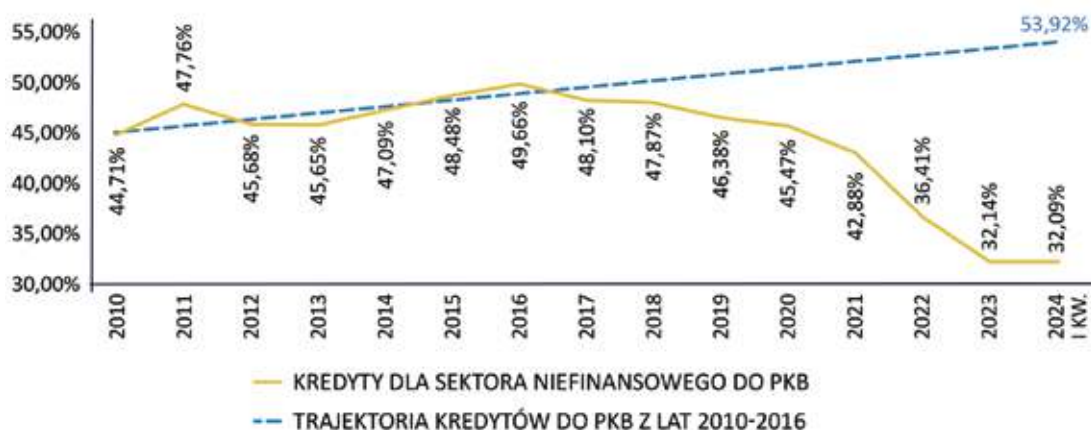

dłużnych. Suma instrumentów dłużnych w aktywach banków osiągnęła poziom 1,06 bln zł i stanowi 34,4% aktywów.

Od czasu wprowadzenia podatku bankowego, tj. od 2016 r., w sektorze bankowym pogłębia się spadek wartości kredytów dla sektora niefinansowego do PKB. Na koniec I kw. 2024 r. ich poziom osiągnął historyczne minimum wynoszące 32,09%. Gdyby możliwe było zachowanie tempa rozwoju akcji kredytowej w polskim sektorze bankowym z lat 2010–2016, a zatem sprzed wprowadzenia podatku bankowego, dzisiejszy poziom relacji kredytów dla sektora niefinansowego do PKB zbliżałby się do 54%.

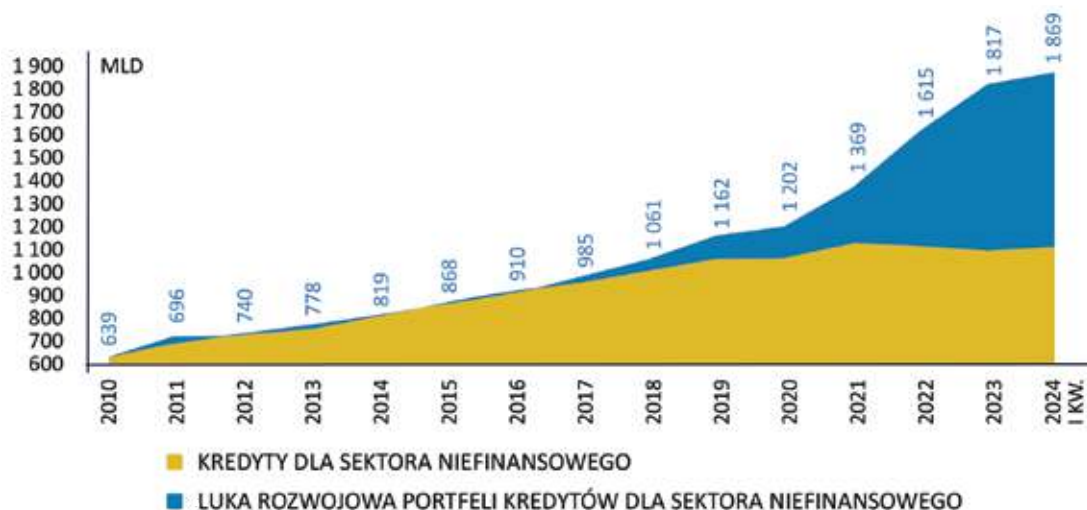
Dzisiejsza wartość portfela kredytowego wynosi 1.112,02 mld zł, co oznacza, że portfel kredytów dla

sektora niefinansowego w trakcie I kwartału 2024 r. zwiększył się jedynie o 16,1 mld zł. Dzisiejsza wartość portfela kredytów dla sektora niefinansowego pozostaje niższa od jego wartości na koniec 2021 i 2022 r. Gdyby możliwe było zachowanie tempa wzrostu portfela kredytowego na poziomie z lat 2010–2016, dzisiejsza wartość portfela kredytowego zbliżałaby się do poziomu 1,87 bln zł. Oznacza to, że wprowadzenie podatku bankowego hamującego wzrost podaży kredytów przyczyniło się do zmniejszenia portfeli kredytowych w sektorze bankowym o 756,71 mld zł. Jest to zatem poziom kredytowania gospodarki, który na skutek dysymulującej formuły podatku bankowego nie zasilil polskiej gospodarki. Podatek bankowy jest zatem przykładem złej i nieprzemyślanej legislacji, która choć miała „wyłącznie” stricte fiskalny cel, zadziałała destymulująco dla całej gospodarki.

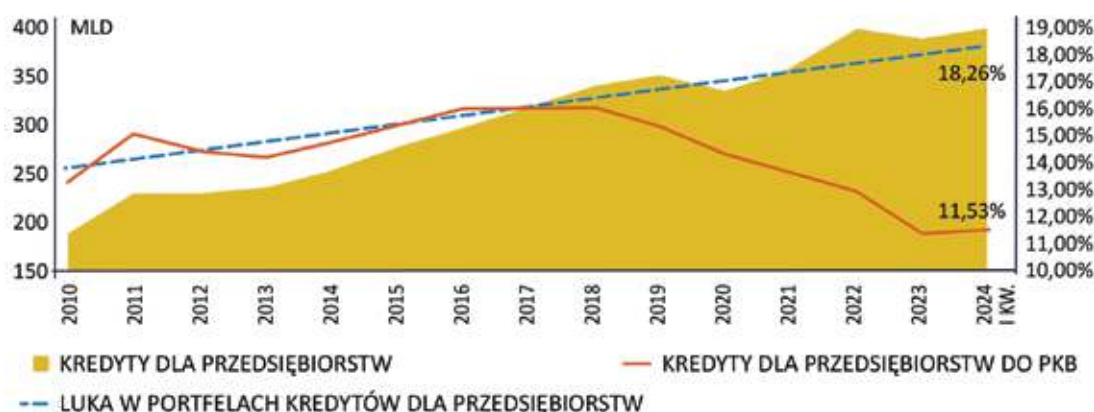
Rys. 24. Kredyty dla sektora niefinansowego w relacji do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Rys. 25. Kredyty dla sektora niefinansowego i luka rozwojowa w portfelach kredytów dla sektora niefinansowego

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

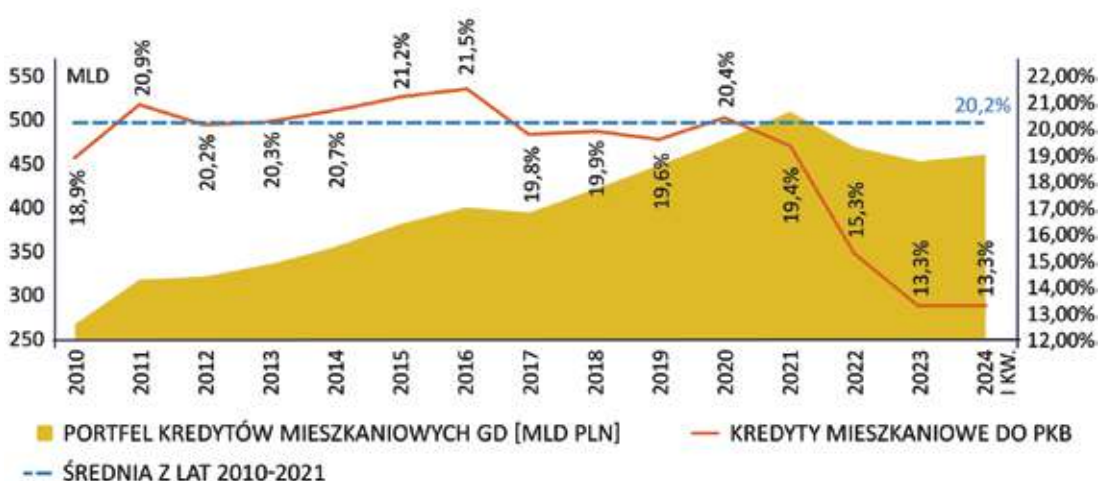
Rys. 26. Kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB w latach 2010–2023

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

Równie źle wygląda kwestia kredytów dla przedsiębiorstw. W relacji do PKB ich poziom spadł do 11,5%. Zachowanie trajektorii z lat 2010–2017 pozwoliłoby na zwiększenie portfeli kredytów dla przedsiębiorstw do poziomu 18,26%. Oznacza to, że do przedsiębiorstw nie trafiło 233 mld zł, które mogły znacząco zwiększyć poziom inwestycji.

Dzisiejszy portfel kredytów mieszkaniowych osiągnął poziom 451,01 mld zł, co oznacza, że jest on mniejszy o 46,6 mld zł w stosunku do XII 2021. W I kwartale 2024 r. portfel kredytów mieszkaniowych wzrósł o 12,3 mld zł. W latach 2010–2016 portfel kredytów

mieszkaniowych systematycznie wzrastał – zarówno w ujęciu nominalnym, jak i realnym. Zahamowanie kredytowania widoczne było od 2017 r., co ma bezpośredni związek z wprowadzeniem podatku bankowego. W kolejnych latach, choć w ujęciu realnym wartość portfela kredytowego nie ulegała wzrostowi, jej poziom oscylował wokół wieloletniej średniej (20,2% PKB). W latach 2022–I kw. 2024 nastąpiło jednak załamanie realnej wartości portfeli kredytów mieszkaniowych, których realny poziom zmniejszył się do 13,3% PKB. Dzisiejszy portfel kredytów mieszkaniowych jest o blisko 241 mld zł mniejszy od wieloletniej średniej. Jego dzisiejsza wartość powinna przekraczać 700 mld zł.

Rys. 27. Kredyty mieszkaniowe do PKB

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane KNF

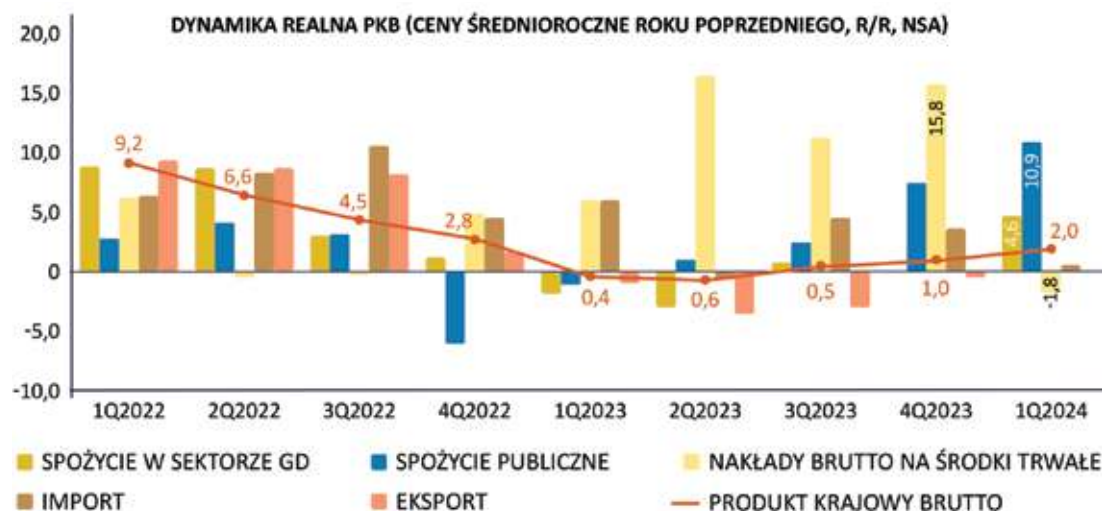

4. Inwestycje przedsiębiorstw i źródła ich finansowania

4.1. Dynamika nakładów inwestycyjnych w Polsce

Według ostatecznego szacunku GUS, w 1 kw. 2024 r. PKB Polski wzrósł o 2,0% r/r (wobec wcześniej

szacowanego wzrostu o 1,9% r/r). W czwartym kwartale 2023 notowany był wzrost na poziomie 1,0%. Odczyty za 1 kwartał dają nadzieję na osiągnięcie 3% dynamiki wzrostu za 2024 r. Co jednak jest niepokojące, to poziom inwestycji, które w pierwszym kwartale 2024 r. odnotowały spadek o 1,8% r/r. W ostatnim kwartale ub. r. notowany był ich wzrost o 15,8%.

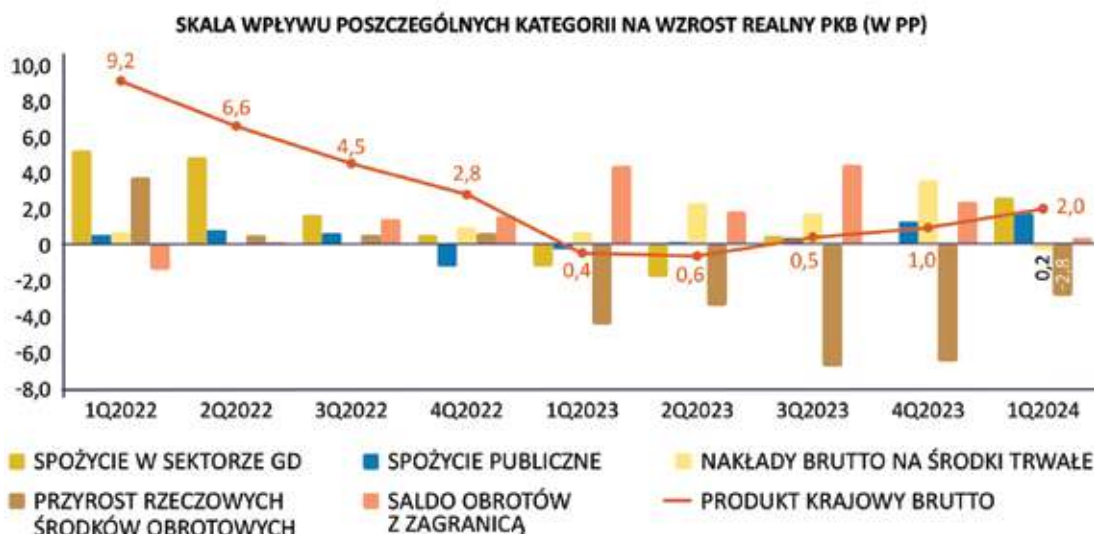

Rys. 28.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych GUS

Ostatecznie rozwiązywanie zapasów przez przedsiębiorstwa zmniejszyło poziom PKB w 1 kwartale 2024 r. o 2,8 p.p., zaś spadek inwestycji – o 0,2 pp. Głównym motorem wzrostu gospodarczego stało się ponownie spożycie.

Ponowny spadek inwestycji nie jest niestety zjawiskiem nietypowym dla polskiej gospodarki – jest to raczej długofalowy trend, znacząco obniżający dalsze perspektywy wzrostowe. Dynamika inwestycji w Polsce od lat jest nie tylko coraz niższa, ale też

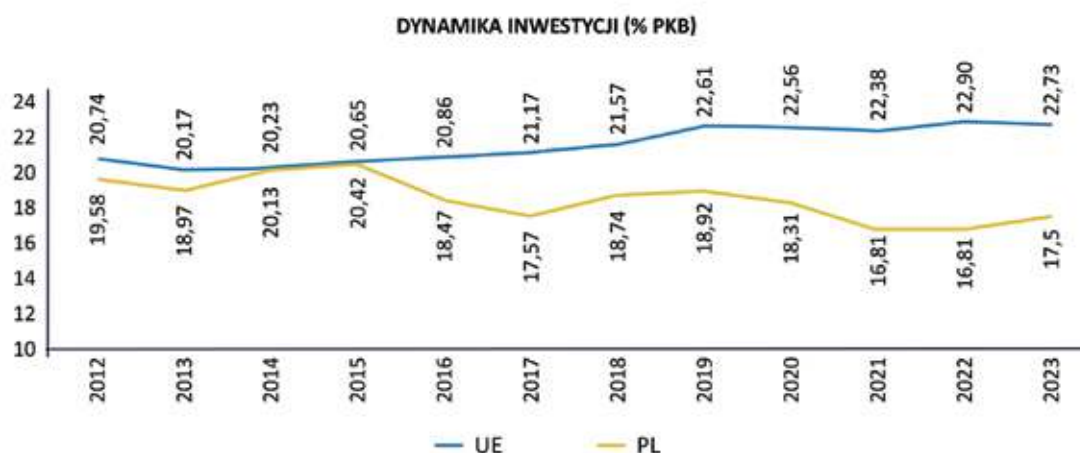
Rys. 29.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych GUS

długofalowo pozostaje głęboko poniżej wyników innych krajów regionu oraz całej UE.

Należy przy tym podkreślić, że Polska negatywnie odstaje na poziomie unijnym nie tylko w porównaniu do najbogatszych krajów UE-15. Po pandemii Covid-19 ze

znaczącego wzrostu inwestycji korzysta praktycznie cała Europa – zaś w największym stopniu kraje naszego regionu. Tymczasem poziom nakładów inwestycyjnych w 2023 r. był w Polsce jednym z najniższych w Unii Europejskiej. Bez ich zintensyfikowania dalszy wzrost gospodarki będzie znacząco zagrożony.

Rys. 30.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych Eurostat

Rys. 31.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych Eurostat

Tymczasem wciąż nie widać perspektyw poprawy powyższej sytuacji. Polska ma nie tylko najniższy współczynnik stanu inwestycji do PKB, ale również

jeden z niższych przyrostów inwestycji r/r. W takiej sytuacji nie można liczyć na zasypanie luki inwestycyjnej w Polsce.

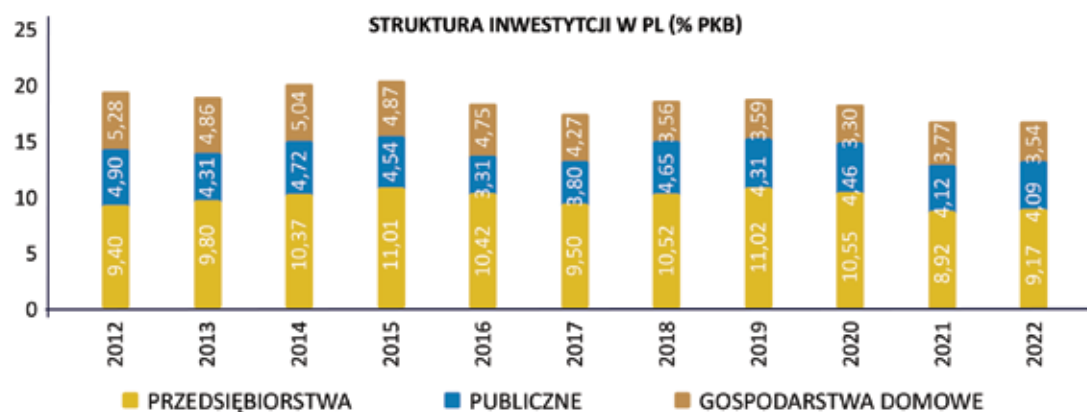

Rys. 32.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC SAFE, dane zebrane wrz. – paź. 2023 r.

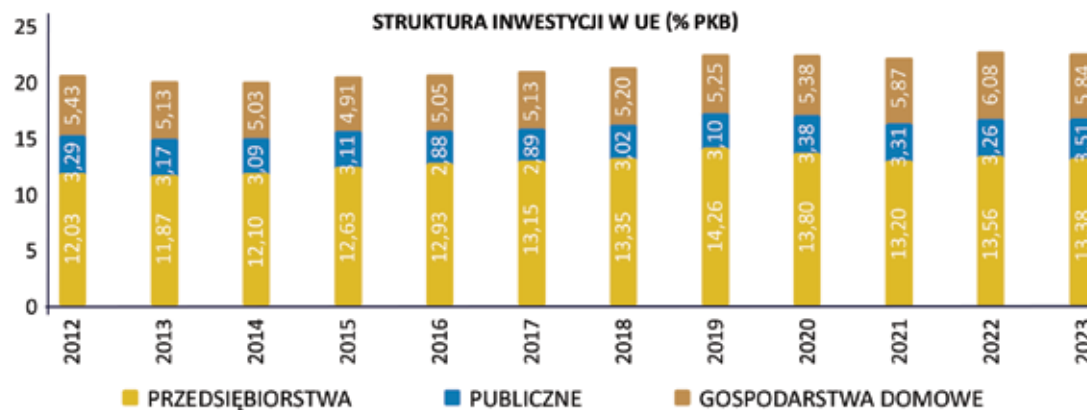
Znaczącym problemem polskiej gospodarki jest nie tylko poziom, ale i struktura inwestycji w gospodarce – mianowicie relatywnie niski udział inwestycji

w sektorze prywatnym w porównaniu do inwestycji publicznych. Zdecydowanie inaczej relacja ta wygląda w krajach UE.

Rys. 33.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych Eurostat

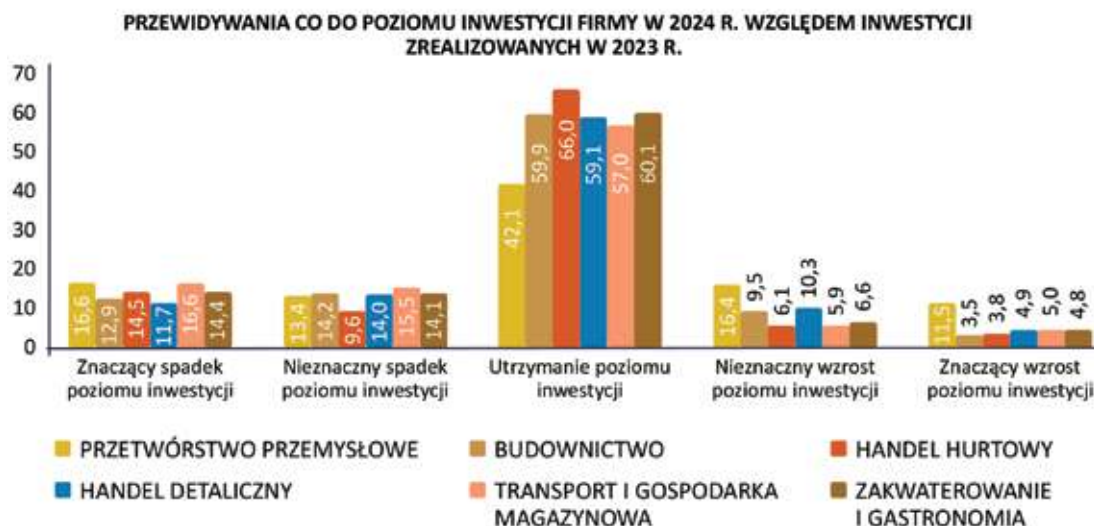

Rys. 34.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych Eurostat

Także w powyższym zakresie w najbliższych miesiącach trudno jest oczekiwać jakichkolwiek zmian – prognozowany na 2025 r. wzrost ma wciąż być stymulowany przez inwestycje publiczne, związane z wydatkowaniem środków z KPO.

Po stronie przedsiębiorstw nadal utrzymuje się bowiem niezadowolający poziom entuzjazmu inwestycyjnego. W 2024 r. większość z nich planuje utrzymanie inwestycji na poziomie z 2023 r., a około 20–25% (w zależności od branży) – zamierza je nawet obniżyć.

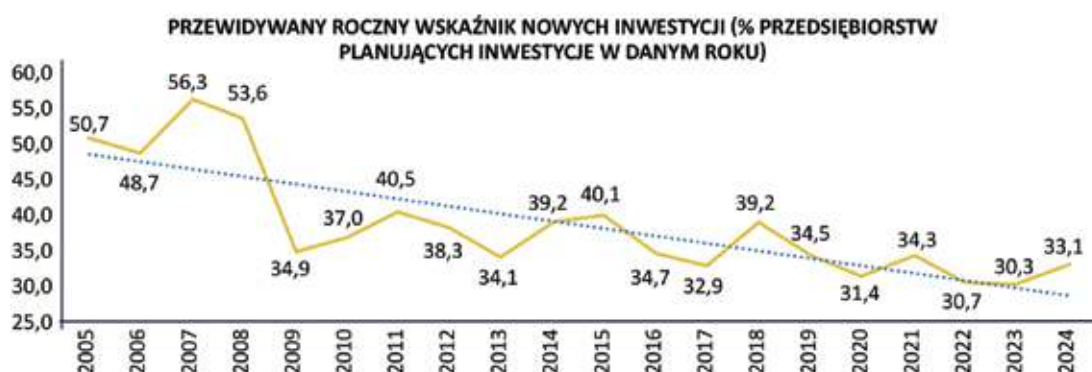

Rys. 35.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych GUS

Ponownie i w tym przypadku nie jest to sytuacja tymczasowa – odsetek przedsiębiorstw planujących podejmowanie

działań inwestycyjnych spada systematycznie od blisko 20 lat i problem ten ma charakter strukturalny.

Rys. 36.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych NBP

Złym prognostykiem na przyszłość jest fakt, że blisko połowa ankietowanych przedsiębiorstw nie podejmuje działań inwestycyjnych, nie ze względu na problemy z ich sfinansowaniem, ale ze względu na brak potrzeby podejmowania inwestycji. Ponownie – nie

jest to rezultat przejściowych problemów w otoczeniu przedsiębiorstwa (takich jak dekoninktura, brak popytu, nadmierny poziom zapasów czy pozrywane łańcuchy dostaw). Jest to problem utrzymujący się długookresowo i to z tendencją wzrostową.

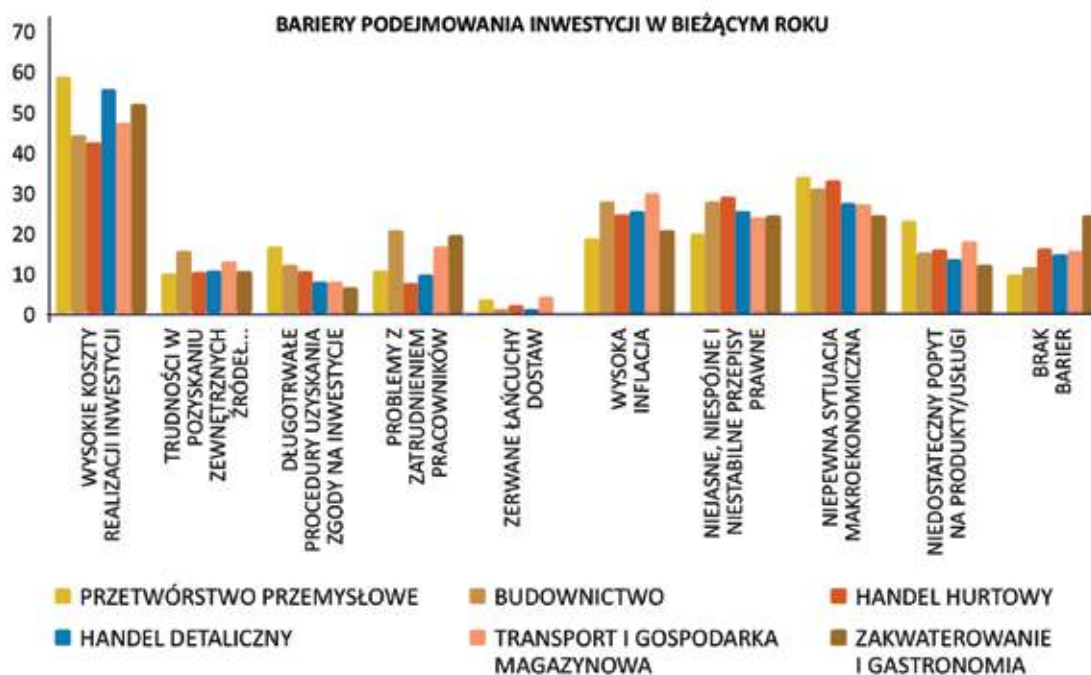

Rys. 37.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych MIK PIE

Główną barierą dla realizacji inwestycji są wysokie koszty i inflacja, niepewna sytuacja makroekonomiczna oraz niespójne i niestabilne przepisy prawa. Inne problemy, na które zwracają uwagę przedsiębiorcy, to m.in. niedobór specjalistów na rynku pracy,

zmiennosc cen surowców, stan sieci energetycznych, biurokracja i procesy administracyjne, ograniczona dostępność dobrze przygotowanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych, ograniczone narzędzia stymulacji inwestycji polskich przedsiębiorstw².

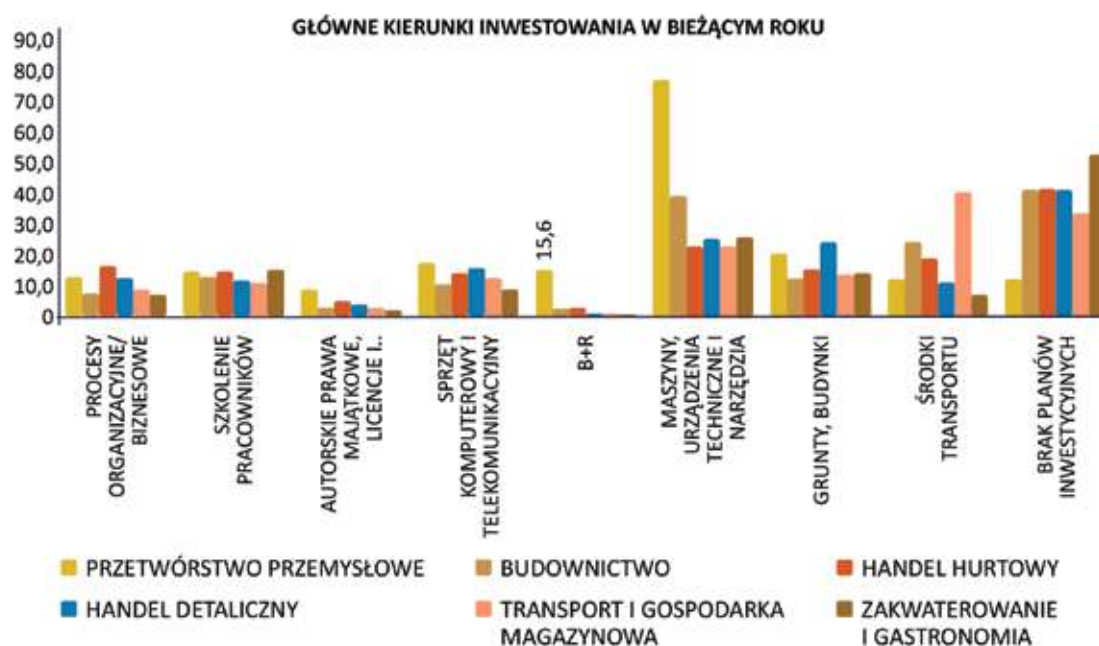
Rys. 38.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych GUS

Abstrahując od faktu, że około 40% przedsiębiorców nie jest obecnie zainteresowanych podejmowaniem jakichkolwiek inwestycji, to te, które się na to decydują, inwestują głównie w maszyny i urządzenia, względnie grunty i budynki. Bardzo negatywnie na tym tle wyróżnia się skrajnie niskie zainteresowanie przedsiębiorców podejmowaniem inwestycji w badania i rozwój. O ile w sektorze przetwórstwa przemysłowego tym

kierunkiem podejmowania inwestycji jest zainteresowane nieco ponad 15%, o tyle w pozostałych sektorach wskaźnik ten nie przekracza 5%.

² Por. np. Leszek Kąsek, Rafał Benecki (red.), *Inwestycje w Polsce oczami biznesu. Regres i nadzieje*, Raport ING Banku Śląskiego i Europejskiego Kongresu Gospodarczego, maj 2024.

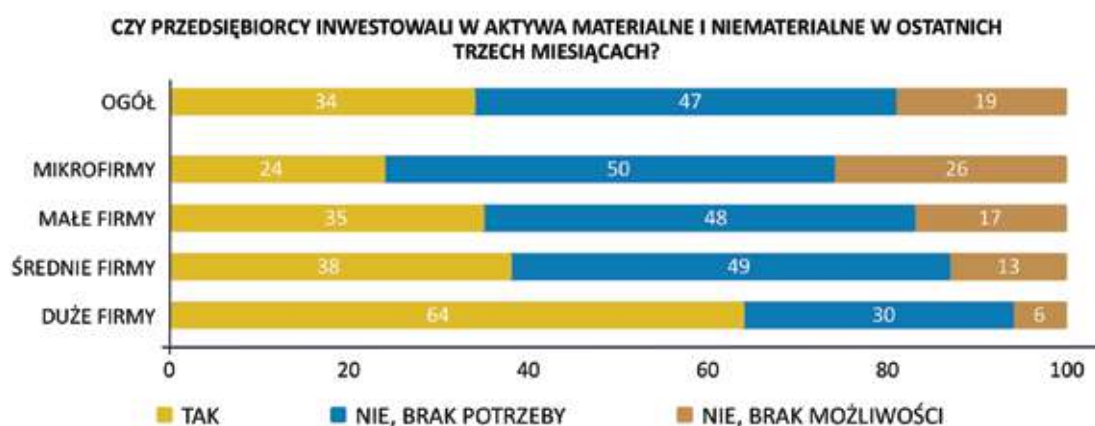
Rys. 39.

Źródło: Opracowanie własne ZBiA na podst. danych GUS

Kolejnym problemem strukturalnym dotyczącym podejmowania inwestycji przez przedsiębiorstwa w Polsce jest wysoki współczynnik koncentracji tych inwestycji. Do spowolnienia tempa wzrostu inwestycji w I kwartale b.r. przyczyniła się głównie słabsza aktywność inwestycyjna grupy największych inwestorów. Jak wskazują wyniki „Szybkiego Monitoringu NBP”, gdyby z całego sektora przedsiębiorstw niefinansowych wyłączyć załedwie

50 największych inwestorów – dynamika inwestycji r/r byłaby ujemna.

Mimo co do zasady niskiego tempa inwestycji ogółem w gospodarce, zainteresowanie podejmowaniem inwestycji przez mikro- i małe przedsiębiorstwa jest szczególnie niskie – około 3/4 nie podejmowało ich w okresie ostatnich 3 miesięcy. Ponownie – jest to tendencja długookresowa.

Rys. 40.

Źródło: PIE

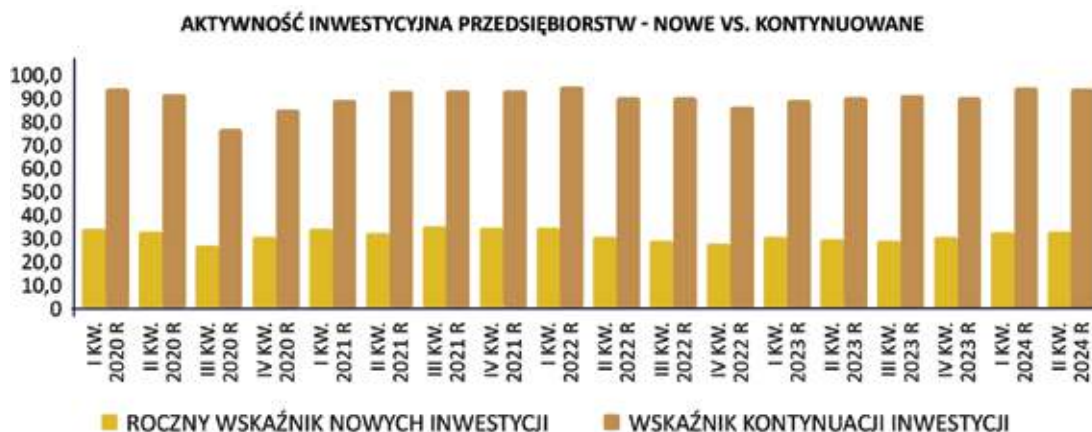
Dodatkowo, analizując poziom i kierunki aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw w okresie ostatnich lat, warto podkreślić, że około 90% aktywności

inwestycyjnej w danym kwartale to kontynuacja wcześniej podjętych inwestycji, zaś współczynnik nowo podejmowanych inwestycji jest zdecydowanie

niższy. Na tym tle warto zauważyć, że przedsiębiorstwa od pięciu kwartałów stopniowo zwiększają zainteresowanie rozpoczynaniem nowych inwestycji. Jak wynika z „Szybkiego Monitoringu NBP” przedsiębiorstwa preferują obecnie inwestycje o krótszym okresie zwrotu (46% firm zgłosiło takie preferencje).

Trzeba podkreślić, że aktualnie wzrost inwestycji odnotowany jest wyłącznie w przedsiębiorstwach publicznych. W przedsiębiorstwach prywatnych (krajowych i zagranicznych) poziom inwestycji spada. W ocenie przedsiębiorców klimat inwestycyjny pozostaje raczej niekorzystny i stan ten utrzyma się w ciągu roku.

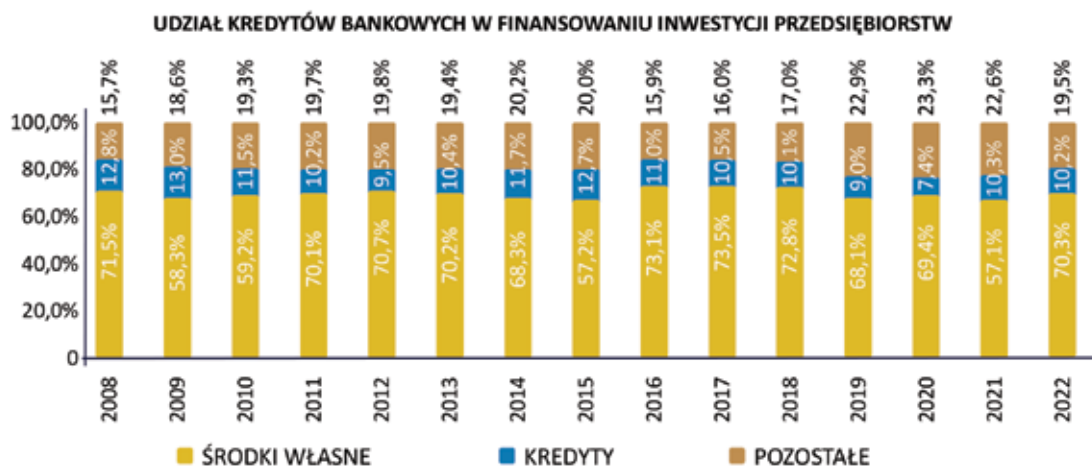
Rys. 41.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP SM

4.2. Źródła finansowania inwestycji w Polsce – niewielka rola kredytu bankowego

Z punktu widzenia sektora bankowego kluczowe znaczenie ma nie tylko jaki jest poziom nowych inwestycji w sektorze przedsiębiorstw, ale także czym te inwestycje są finansowane. Długookresowe preferencje

przedsiębiorców w tym zakresie wskazują, że rola kredytu bankowego jest znikoma – zaledwie 10,2% finansowania inwestycji odbywa się poprzez kredyt bankowy.

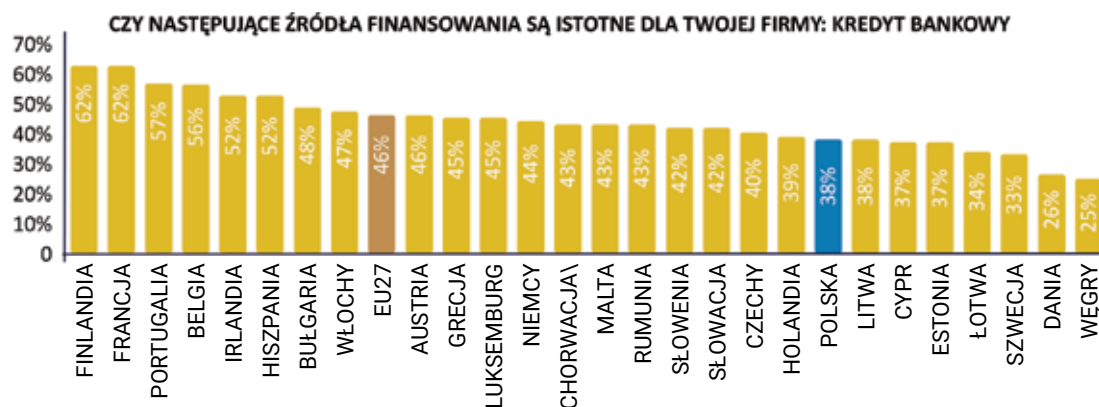

Rys. 42.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane GUS BDL

Interesująca w tym kontekście jest obserwacja, że o ile przedsiębiorstwa w Polsce pytane o to, czy kredyt bankowy jest dla nich istotnym źródłem finansowania – wówczas około 38% ankietowanych udziela

odpowiedzi twierdzącej. Plasuje nas to na 8 miejscu od końca w UE, jednak średnia unijna odpowiedzi jest zaledwie 8 punktów wyższa.

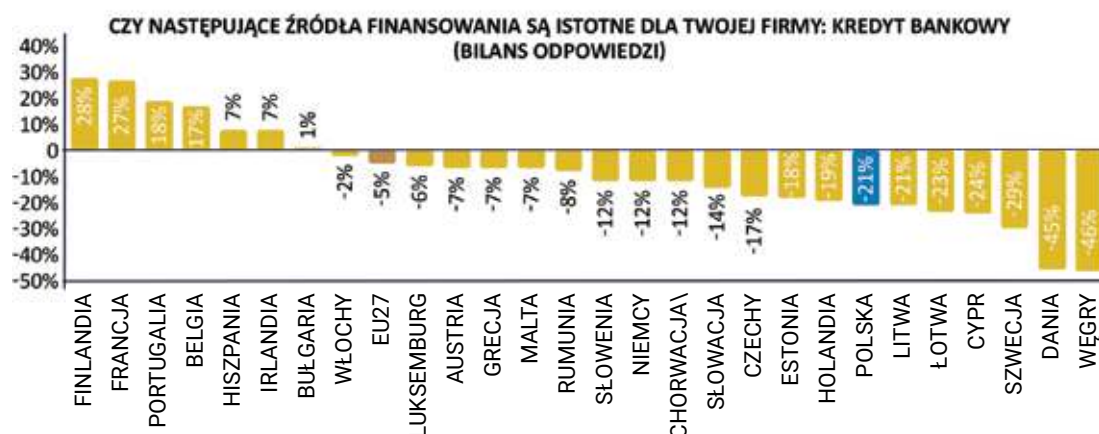

Rys. 43.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC SAFE, dane zebrane wrz. – paź. 2023 r.

Znacznie gorzej wygląda sytuacja, gdy w odpowiedzi na to pytanie posłużymy się wskaźnikiem netto, czyli odsetek odpowiedzi twierdzących pomniejszamy o odpowiedzi jednoznacznie negatywne. Wówczas

okazuje się, że przewaga przedsiębiorców zupełnie niezainteresowanych kredytem względem tych, dla których jest to istotne źródło finansowania to aż 21% (wobec średniej UE na poziomie –5%).

Rys. 44.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC SAFE, dane zebrane wrz. – paź. 2023 r.

W takiej sytuacji nie dziwi fakt, że poziom kredytów dla przedsiębiorstw w relacji do PKB spadł do najniższych poziomów w Europie.

Oczywiście taki stan rzeczy jest po części pochodną generalnie słabej akcji kredytowej w Polsce, będącej efektem relatywnie wysokiej płynności

przedsiębiorstw, ryzyka makroekonomicznego oraz spowolnienia gospodarczego u największych partnerów handlowych Polski (gł. Niemiec) czy wreszcie – konsekwencją działania podatku bankowego.

Warto przy tym odnotować, że w I kwartale 2024 r. banki kontynuowały politykę zaostrzania kryteriów

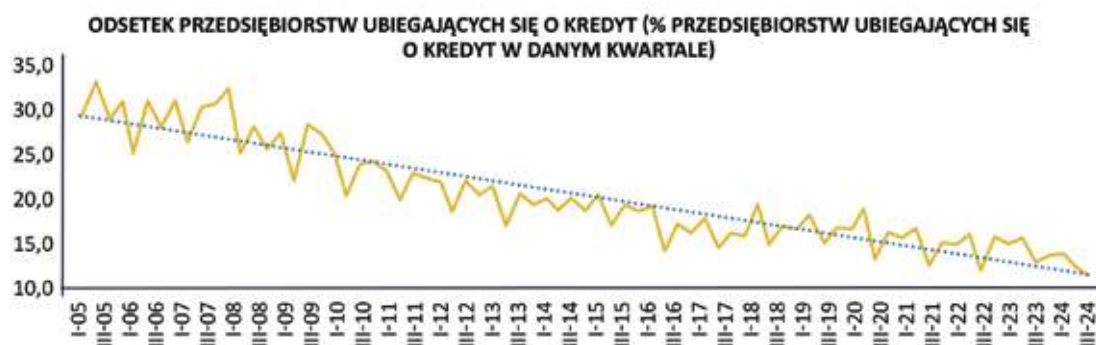

Rys. 45.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane Eurostat

kredytowych zarówno dla dużych przedsiębiorstw, jak i MSP. Banki zmniejszyły maksymalną kwotę kredytu i okres kredytowania, podniosły marżę dla kredytów oraz zwiększyły pozaodsetkowe koszty kredytu i wymagania dotyczące zabezpieczenia. Zaostrzenie polityki kredytowej argumentowane było wzrostem

ryzyka pogorszenia się sytuacji gospodarczej kraju, ryzykiem branży oraz jakością portfela kredytowego. Należy jednak zaznaczyć, że niski poziom kredytowania przedsiębiorstw wynika głównie z przesłanek popytowych, a nie podażowych – i ponownie jest to tendencja długookresowa.

Rys. 46.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP

O przewadze czynników popytowych nad podażowymi na rynku kredytowania przedsiębiorców świadczy fakt, że ponownie polscy przedsiębiorcy wskazują na brak potrzeby zaciągania kredytów (co może mieć związek z ograniczonym poziomem inwestycji) oraz zbyt wysokie stopy procentowe. Warto zauważyć jednak, że o ile w Polsce 68% ankietowanych przedsiębiorców zadeklarowało brak potrzeby finansowania działalności za pośrednictwem kredytu bankowego – to w całej UE wskaźnik ten był jeszcze wyższy – 74%.

Dodatkowo warto zauważyć, że poziom akceptacji wniosków kredytowych składanych przez

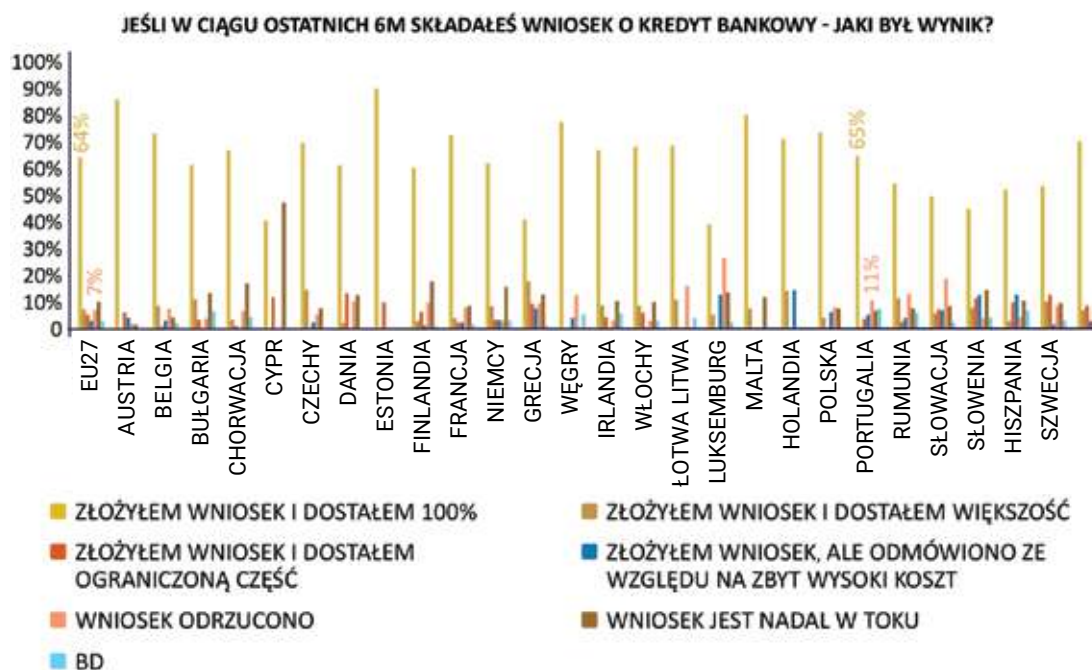
przedsiębiorstwa jest relatywnie wysoki (65%). Oznacza to, że jeśli już przedsiębiorstwo ubiega się o kredyt, to z dużym prawdopodobieństwem go dostanie – z odmową musi się liczyć tylko co 10 wnioskujących. Oba wskaźniki są zbliżone do średniej unijnej.

Jakkolwiek w II kw. 2024 r. oczekiwane jest ożywienie koniunktury – głównie za sprawą sytuacji popytowej i lepszych perspektyw inwestycyjnych – odsetek firm planujących wzrost zadłużenia pozostaje na niskim poziomie. Spadki prognoz zadłużenia zanotowano w grupie dużych przedsiębiorstw, przy ich pewnym wzroście w sektorze MSP.

Rys. 47.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC SAFE, dane zebrane wrz. – paź. 2023 r.

Rys. 48.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane EBC SAFE, dane zebrane wrz. – paź. 2023 r.

Rys. 49.

Źródło: opracowanie własne Zespołu Badań i Analiz ZBP, dane NBP SM

4.3. Rekomendacje dot. zwiększenia akcji kredytowej dla przedsiębiorstw

1. Racjonalizacja obciążeń sektora bankowego – w tym w szczególności zasad naliczania podatku bankowego

Obecne uzależnianie wysokości podatku bankowego od poziomu aktywów (w tym: kredytów) działa dystymulująco na akcję kredytową, dodatkowo zwiększa procykliczność gospodarki. Postulujemy pobór podatku od niektórych instytucji finansowych poprzez podniesienie odpowiedniej stawki CIT, zachowując jednocześnie dotychczasowe wyłączenia podmiotowe spod pobierania tego podatku (kryterium sumy bilansowej). Dotychczasowe wpłaty z tytułu bankowego wyniosły łącznie 35 mld zł, z czego w 2023 r. – 5,3 mld zł.

2. Systemowe rozwiązanie ryzyka CHF – uwolnienie potencjału kredytowego banków

Konieczność odkładania rezerw na ryzyko prawne kredytów CHF jest szczególnie dotkliwe w przypadku niektórych banków komercyjnych. Pełna skala kosztów związanych z rezerwowaniem kredytów CHF nie jest jeszcze w pełni znana – ale koszty poniesione dotychczas przekroczyły już 60 mld zł, co odpowiada wartości potencjalnej akcji kredytowej na poziomie 320 mld zł (przybliżony koszt budowy 2 elektrowni atomowych o mocy 6–9 GW każda).

3. Obniżenie opłat na BFG do poziomów przewidzianych w dyrektywach

Obecnie opłaty pobierane w Polsce znacząco przekraczają wymóg dyrektyw DGS oraz BRRD. Docelowy poziom opłaty na gwarantowanie depozytów wyznaczono w Polsce na poziomie 1,6% środków gwarantowanych (w UE: 0,8%), zaś opłaty

na przeprowadzenie restrukturyzacji i uporządkowanej upadłości – 1,2% (w UE: 1%).

4. Obniżenie kosztu kredytów inwestycyjnych ponoszonego przez przedsiębiorców

Ze względu na wciąż podwyższony poziom inflacji w Polsce, nie byłoby zasadne obniżanie kosztu kredytów za pośrednictwem mechanizmu polityki pieniężnej, mogłoby to bowiem nasilić zjawiska inflacyjne w latach 2024–2025. Wg naszej wiedzy, ustawa o CIT już obecnie daje możliwość zaliczania odsetek od kredytów zaciąganych na cele gospodarcze jako KUP. Pożądane byłoby natomiast dalsze obniżanie kosztu kredytów poprzez rozszerzenie systemu gwarancji kredytowych, co powoduje obniżenie wagi ryzyka kredytów i po stronie banków wiąże się z mniejszym obciążeniem kapitałowym.

5. Podsumowanie

Znaczącym pozytywnym impulsem rozwojowym sektora byłyby wzrost popytu na kredyt – zwłaszcza ze względu na rosnące zapotrzebowanie na finansowanie przedsiębiorstw w związku z modernizacją gospodarki i transformacją energetyczną oraz projektami infrastrukturalnymi (KPO).

Kluczowe w tym kontekście byłyby zmiany dotyczące przepisów podatkowych i obciążania banków, przede wszystkim: zastąpienie podatku bankowego w obecnej formule podatkiem uzależnionym od WF (analogicznie jak CIT). Istotne wsparcie dla WF banków stanowiłaby także rezygnacja z doraźnych działań (wakacje kredytowe) na rzecz rozwiązań systemowych w zakresie wspierania kredytobiorców – takich jak FWK. Przyczyniłoby się to do zwiększenia

przejrzystości w zakresie regulacyjnym i przewidywalności przyszłych kosztów.

Pożądane przez sektor bankowy byłoby także systemowe rozwiązanie problemu CHF – istotnym problemem dla banków i dla całej gospodarki jest długoterminowe dociążenie sektora rezerwami i ograniczenie wyniku finansowego w niespotykanej dotąd skali. Łączna suma obciążeń z tego tytułu może osiągnąć 100 mld zł, co przekłada się na około 500 mld zł nieudzielonych kredytów i wyłącza to wiele banków ze ścieżki normalnego budowania kapitałów.

Rozwój gospodarki i transformacja jej modelu w najbliższych latach są nieuniknione. Wśród wielu wyzwań stojących przed polską gospodarką wskazać należy:

transformację energetyczną, rozwój nowych technologii, wzrost innowacyjności polskiej gospodarki, poprawa produktywności pracy, czy też transformacja w kierunku Przemysłu 4.0. Wyzwania te wymagają również uporania się z bieżącymi wyzwaniami, takimi jak zahamowanie inflacji oraz przywrócenie wzrostu gospodarczego do adekwatnych poziomów.

Konieczne jest zwiększenie skali inwestycji, do czego niezbędne jest zwiększenie roli sektora bankowego jako sektora zapewniającego finansowanie potrzeb rozwojowych polskiej gospodarki. W tym celu wymagane jest zapewnienie sektorowi bankowemu możliwości odbudowy kapitałów, portfeli kredytowych oraz wzrostu adekwatnego do potrzeb rozwijającej się gospodarki.

Symulacja wyniku finansowego banków w roku 2024 i 2025 z uwzględnieniem zewnętrznych obciążeń regulacyjnych i fiskalnych (I kwartał 2024)

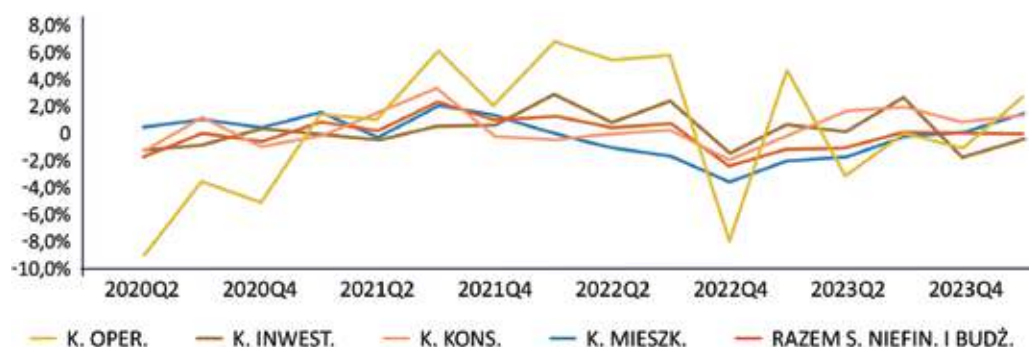
dr hab. Czesław Lipiński
dr Wojciech Zatoń

1. Sektor bankowy po I kwartale 2024 r. – w skrócie (1)

Wobec ustabilizowanych stóp procentowych i nieznacznego wzrostu wolumenu akcji kredytowej wynik operacyjny sektora bankowego w I kwartale 2024 r. nie odbiegał znacząco od rezultatu z poprzedniego kwartału. Poprawiająca się sytuacja makroekonomiczna sprzyja poprawie jakości portfela kredytowego i zmniejszeniu kosztu odpisów z tytułu utraty wartości NPL. Motorem wzrostu gospodarczego pozostaje spożycie i w mniejszym stopniu eksport netto, przy zmiennej kontrybucji inwestycji. Przywrócenie od kwietnia b.r. 5% VAT na podstawową żywność spowodowało przyspieszenie inflacji o 0,5 punktu procentowego w stosunku do minimalnego poziomu 2,0% osiągniętego w marcu b.r. Zapowiedziane na drugą połowę roku podwyżki taryf na energię elektryczną i gaz podwyższą inflację w jeszcze wyższym stopniu, wobec czego nie należy się spodziewać obniżania stóp procentowych NBP i stóp rynkowych w perspektywie kolejnych 2–4 kwartałów.

Na koniec I kwartału 2024 r. należności brutto od sektora niefinansowego i samorządowego wzrosły 0,1% względem IV kw. 2023 r. (do poziomu 1 325 mld zł) – oznacza to odbudowę portfela kredytowego do poziomu obserwowanego rok wcześniej, tj. na koniec marca 2023 r. Kwartalny wzrost w najwyższym stopniu dotyczył kredytów operacyjnych dla przedsiębiorstw (+3,3% k/k), kredytów konsumpcyjnych (+1,4% k/k) i kredytów na nieruchomości (+1,3% k/k), natomiast obniżyły się kredyty inwestycyjne (–0,5% k/k).

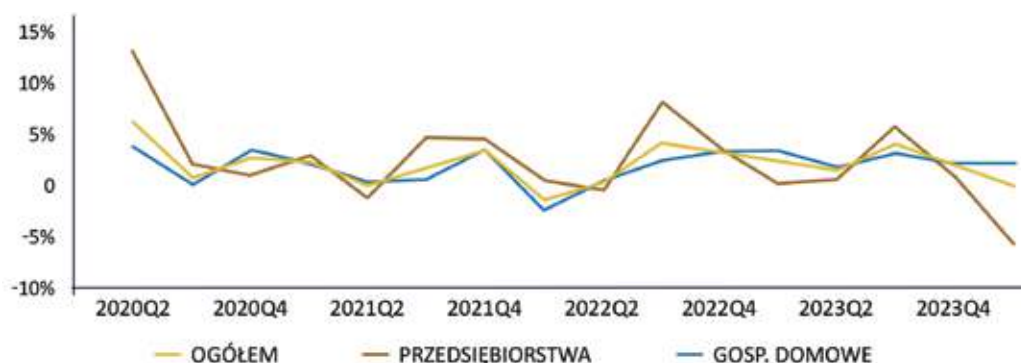
Rys. 1. Dynamika należności od sektora niefinansowego i samorządowego 2020.2–2024.1 (k/k)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UKNF

Należności
z tytułu
kredytów –
zarysowuje
się trend
wzrostowy

Depozyty –
spowolnienie
wzrostu

Dynamika wolumenu depozytów sektora niefinansowego spowolniła jeszcze bardziej w I kwartale 2024 r. w porównaniu z kwartałem poprzednim w wyniku spadku depozytów przedsiębiorstw (–5,6% k/k), podczas gdy wzrost depozytów gospodarstw domowych (+2,3% k/k) był porównywalny z obserwowanym na przestrzeni IV kw. 2023 r. Dynamika w stosunku rocznym także osłabiła się: ogółem +8,7% r/r w tym +1,9% w przypadku przedsiębiorstw, zaś +10,2% w przypadku gospodarstw domowych (w IV kwartale 2023 r. było to odpowiednio +9,1%, +1,9% i +10,2%).

Rys. 2. Dynamika depozytów podmiotów niefinansowych 2020.2–2024.1 (k/k)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UKNF

Stopa referencyjna NBP

Stopa referencyjna NBP pozostawała w I kwartale 2024 r. na poziomie 5,75%, niezmiennym w porównaniu z IV kwartałem 2023 r. Stabilne były też stopy procentowe rynku pieniężnego. Przy stosunkowo niewielkich zmianach wolumenu należności i zobowiązań generujących przychody i koszty odsetkowe poziom wyniku z tytułu odsetek nie zmienił się znacząco w porównaniu z poprzednim kwartałem.

Przychody odsetkowe

Wobec przyrostu akcji kredytowej przychody odsetkowe za I kwartał 2024 r. (42,4 mld zł) były o 2,6% wyższe w porównaniu z I kwartałem 2023 r. i o 7,2% wyższe, porównując je z IV kwartałem 2023 r.

Koszty odsetkowe

Osiągnęły poziom 16,5 mld zł, niższy o 7,7% w porównaniu z I kwartałem 2023 r. i o 1,1% niższy w porównaniu z IV kwartałem 2023 r. Wpłynął na to zarówno pewien spadek oprocentowania depozytów, jak i wspomniana wyżej słabsza kwartalna dynamika przyrostu ich łącznego wolumenu.

Wynik odsetkowy

Kwartałny poziom 25,9 mld zł jest wyższy o 10,5% względem wyniku za I kwartał 2023 r. i o 13,2% wyższy od wyniku osiągniętego w IV kwartale 2023 r.

Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wzrost zarówno w skali roku, jak i kwartału: poziom 4,9 mld zł osiągnięty za I kwartał 2024 r. był o 6,4% wyższy w porównaniu z I kwartałem 2023 r., zaś o 3,8% wyższy w porównaniu z kwartałem IV.

Sektor bankowy po I kwartale 2024 r. – w skrócie (2) – porównanie z IV kwartałem 2023 r.

Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych

Stabilizacja sytuacji makroekonomicznej oznacza stabilizację jakości portfela należności kredytowych w I kwartale 2024 r. w porównaniu z IV kwartałem 2023 r.: w sektorze niefinansowym wartość należności w fazie 2 obniżyła się odpowiednio ze 128,2 do 126,9 mld zł, zaś w fazie 3 z 62,5 do 62,1 mld zł. Pociągnęło to za sobą spadek wskaźnika NPL w skali kwartału z poziomu 5,40% do 5,29%. Natomiast wynik z tytułu utraty wartości należności kredytowych w rachunku zysków i strat osiągnął poziom 1,6 mld zł, niższy o 9,6% w porównaniu z I kwartałem 2023 r.

Koszty działania

Kwartalne koszty prowadzenia działalności banków (osobowe, rzeczowe i amortyzacja) osiągnęły poziom 14,5 mld zł, z czego 1,563 mld zł to koszt składki do BFG na fundusz restrukturyzacji banków (wnoszona w całości w I kwartale każdego roku). W porównaniu z I kwartałem 2023 r. (13,4 mld zł) oznacza to wzrost o 8,6%, porównywalny ze średnią roczną stopą inflacji, przy czym sama składka na BFG wzrosła o 108 mln zł.

Koszty ryzyka prawnego

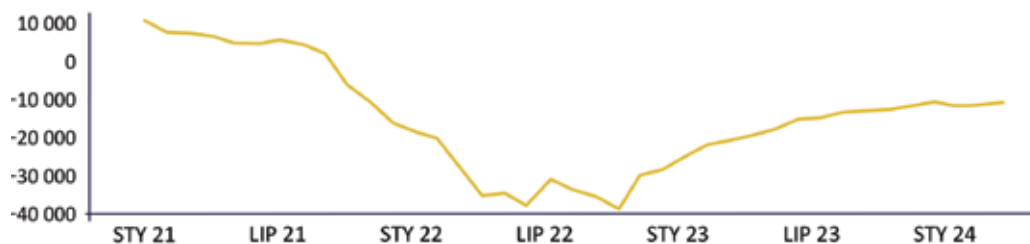
Koszty z tytułu ryzyka prawnego związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi stają się coraz trudniejsze do precyzyjnego oszacowania, kryjąc się aktualnie w trzech agregatach rachunku zysków i strat: obok dotychczasowych kosztów tworzenia rezerw z tytułu ryzyka prawnego widoczne jest obciążenie pozostałych kosztów operacyjnych przez koszty procesów sądowych i ugód z klientami (w przypadku kredytów już spłaconych), a także tworzenie dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości należności w przypadku kredytów aktywnych. Mimo że łączny koszt z tytułu tego ryzyka osiągnął w roku 2023 kwotę 16,6 mld zł, w I kwartale 2024 r. można zidentyfikować dalszy koszt rzędu 3,5 mld zł.

Zysk i rentowność

Wynik netto za I kwartał 2024 r. w kwocie 10,15 mld zł był o 15% wyższy w porównaniu z I kwartałem 2023 r. i o 49,1% wyższy wobec IV kwartału 2023 r. (obciążonego stworzonymi pod koniec roku 2023 rezerwami na koszty sądowe i ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi). Wobec powyższego stopa zwrotu z kapitału ROE za I kwartał 2024 r. (15,65%) była o ponad 3 punkty procentowe wyższa niż wynik za rok 2023 (12,2%). Odpowiednio, stopa zwrotu z aktywów ROA wyniosła 1,32% (wobec 0,93% za cały rok 2023).

**Fundusze
własne**

Kapitał bilansowy (bez zysku okresu bieżącego) osiągnął na koniec I kwartału 2024 r. kwotę 259,4 mld zł (+21,3% r/r), wchłaniając cały zysk netto wypracowany przez sektor bankowy za rok 2023. Decyzje o wypłacie dywidend za rok 2023 oznaczają jego zmniejszenie o ok. 20 mld zł w perspektywie dalszych miesięcy 2024 r. Wobec stabilizacji stóp procentowych kontynuowane było odwrócenie erozji funduszy własnych, spowodowanej przez negatywne skutki wyceny obligacji SP. Skumulowane straty z tego tytułu, które osiągnęły minimum w październiku 2022 r. (-38,7 mld zł), zostały zredukowane na koniec marca 2024 r. do kwoty 10,5 mld zł.

Rys. 3. Kapitał z aktualizacji wyceny (mln zł)

Źródło: UKNF

Poziom kapitału regulacyjnego, uwzględnianego w wymogach adekwatności kapitałowej, na koniec marca 2024 r. osiągnął poziom 244,5 mld zł (+9,0% r/r). Przynosi to łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 20,9% (+0,66 punktu procentowego w porównaniu z marcem 2023 r. – w wyniku wyżej wspomnianego przyrostu kapitału i przyrostu łącznej ekspozycji na ryzyko (o 5,6%) w następstwie jednoczesnego wzrostu wolumenu należności kredytowych i wzrostu wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego (stanowiącego pochodną zwiększenia się przychodów operacyjnych).

Szczegółowe wyniki w zakresie omawianych powyżej zmiennych na koniec I kwartału 2024 r. zaprezentowano w tabeli 1 na tle wyników dla IV kwartału 2023 r. oraz lat 2021–2023.

2. Sektor bankowy – wyniki 2023 r.

Tabela 1. Dane sektora bankowego w okresie 12'2021–03'2024

Zmienna (mln zł)	12'2021	12'2022	03'2023	12'2023	03'2024	Zmiana r/r 2022/2021	Zmiana r/r 2023/2022	Zmiana 2024q1/ 2023q1	Zmiana 2024q1/ 2023q4
Należności od sektora niefinansowego i samorządowego	1 335 291	1 334 608	1 324 556	1 311 491	1 325 013	-0,1%	-1,7%	0,0%	1,0%
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw	195 179	214 010	224 064	214 700	220 454	9,6%	0,3%	-1,6%	2,7%
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw	165 408	172 817	174 012	175 558	174 700	4,5%	1,6%	0,4%	-0,5%
kredyty konsumpcyjne	186 642	182 382	182 027	190 165	192 881	-2,3%	4,3%	6,0%	1,4%
kredyty na nieruchomości	600 664	563 074	551 652	540 976	548 138	-6,3%	-3,9%	-0,6%	1,3%
Depozyty przedsiębiorstw	416 410	464 663	468 387	505 714	477 157	11,6%	8,8%	1,9%	-5,6%
Depozyty gospodarstw domowych	1 059 910	1 094 387	1 131 574	1 217 990	1 246 509	3,3%	11,3%	10,2%	2,3%
Przychody z tytułu odsetek	51 093	119 352	41 338	166 517	42 427	133,6%	39,5%	2,6%	7,2%
Koszty z tytułu odsetek	4 486	43 323	17 856	71 002	16 488	865,8%	63,9%	-7,7%	-1,1%
Wynik z tytułu odsetek	46 608	76 029	23 482	95 515	25 939	63,1%	25,6%	10,5%	13,2%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	17 159	18 456	4 635	18 719	4 930	7,6%	1,4%	6,4%	3,8%
Koszty działania	40 097	49 806	13 383	50 844	14 534	24,2%	2,1%	8,6%	8,6%
Odpisy z tytułu utraty wartości NPL	7 149	8 941	1 775	7 141	1 605	25,1%	-20,1%	-9,6%	-20,4%
Koszty z tyt. ryzyka prawnego	8 317	6 547	1 131	16 602	1 524	-21,3%	153,6%	34,7%	-71,0%
Zysk/strata z tytułu modyfikacji		-7 035	301	727	-61				
Zysk / strata netto	5 977	12 482	8 826	28 040	10 154	108,8%	124,6%	15,0%	49,1%
Aktywa	2 572 942	2 741 089	2 818 493	3 010 928	3 073 276	6,5%	9,8%	9,0%	2,1%
Zobowiązania	2 373 319	2 537 087	2 595 830	2 753 721	2 803 651	6,9%	8,5%	8,0%	1,8%
Kapitały własne (bilansowe)*	193 646	191 520	213 837	229 167	259 472	-1,1%	19,7%	21,3%	13,2%
Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	1 133 726	1 117 956	1 108 226	1 126 654	1 169 909	-1,4%	0,8%	5,6%	3,8%
Kapitały własne (CRR)	217 956	217 665	224 292	244 747	244 504	-0,1%	12,4%	9,0%	-0,1%
Współczynnik TCR	19,22%	19,47%	20,24%	21,72%	20,90%	0,25 p.p.	2,25 p.p.	0,66 p.p.	-0,82 p.p.
ROE	3,09%	6,52%	16,51%	12,24%	15,65%	3,43 p.p.	5,72 p.p.	-0,86 p.p.	3,42 p.p.
ROA	0,23%	0,46%	1,25%	0,93%	1,32%	0,22 p.p.	0,48 p.p.	0,07 p.p.	0,39 p.p.

Źródło: UKNF, obliczenia własne.

* Bez zysku z okresu bieżącego

Czynniki nadal aktualne:

Czynniki zewnętrzne:

- wojna w Ukrainie i konflikt na Bliskim Wschodzie
- inflacja i stopy procentowe
- wahania cen surowców i produktów rolnych)

Czynniki zewnętrzne:

- powolny wzrost aktywności gospodarczej
- odradzający się popyt konsumpcyjny
- odbudowa popytu na kredyty (w tym preferencyjne kredyty mieszkaniowe)
- po przejściowym spadku ponowny wzrost inflacji wynikający z przywrócenia 5% VAT na podstawową żywność – dalszy wzrost oczekiwany ze względu na zapowiadane zmiany w taryfach za energię elektryczną i gaz
- przedłużenie wakacji kredytowych

3. Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.

PREZENTOWANE SCENARIUSZE

Wobec ustabilizowanej sytuacji makroekonomicznej i braku oczekiwań odnośnie do zmiany polityki pieniężnej (stopa referencyjna na poziomie 5,75% do końca b.r.) na rok 2024 przewidujemy dwa scenariusze, różniące się nieco prognozowaną dynamiką PKB, a w konsekwencji także i nieco wyższą dynamiką należności kredytowych.

Na rok 2025 przyjmujemy trzy warianty, wyraźniej różniące się założeniami odnośnie do parametrów makroekonomicznych:

- **Bazowy:** dynamika PKB rzędu 3,5%, stopa referencyjna na poziomie 5,00% na koniec roku;
- **Alt1:** dynamika PKB 3,0%, stopa referencyjna na obecnym poziomie 5,50%;
- **Alt2:** realny wzrost PKB o 4,20% i najgłębszy spadek stopy referencyjnej – do 4,75%.

ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE

Tabela 2. Założenia makroekonomiczne

Zmienna	2022	2023	Prognoza 2024		Prognoza 2025		
			Bazowy	Alternatywny	Bazowy	Alt1	Alt2
Dynamika PKB w cenach stałych niewyrównana sezonowo (r/r)	4,90%	0,60%	3,30%	3,50%	3,50%	3,00%	4,20%
CPI – średnia w roku	15,10%	11,60%	3,80%	3,80%	3,50%	4,00%	3,00%
CPI – koniec roku	16,60%	6,10%	5,30%	5,30%	3,00%	3,50%	2,60%
Stopa referencyjna – koniec roku	6,75%	5,75%	5,75%	5,75%	5,00%	5,50%	4,75%

Źródło: 2022, 2023: GUS, NBP, 2024 i 2025: opracowanie własne

Stopa
referencyjna
NBP

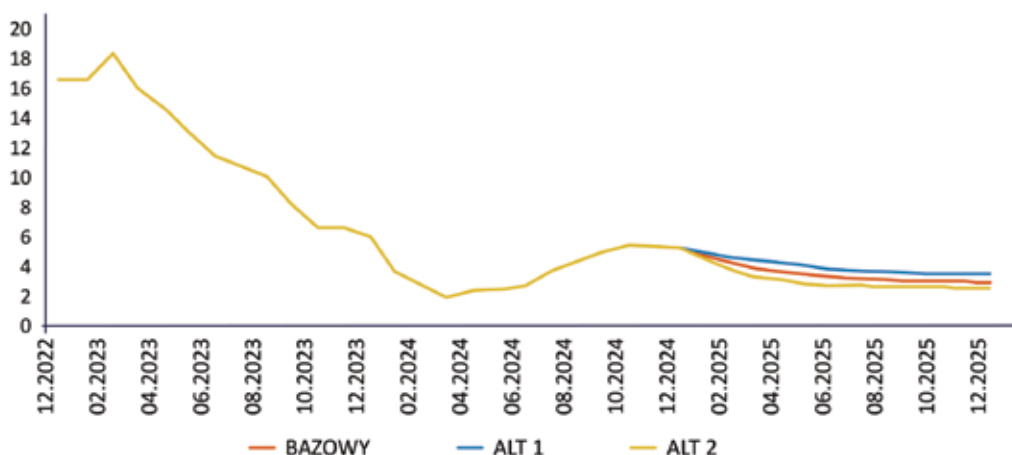
Inflacja

4. Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.

ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE

Na rok 2024 w obu scenariuszach zakładamy utrzymanie stopy referencyjnej na aktualnym poziomie 5,75%. Wobec przewidywanego spadku inflacji w późniejszym okresie przewidujemy, że polityka pieniężna ulegnie pewnemu złagodzeniu i stopa referencyjna NBP na koniec roku 2025 zostanie obniżona do 5,00% w wariancie bazowym, 5,50% w wariancie Alt 1 (przy założonym wolniejszym spadku inflacji) i do 4,75% w wariancie Alt2 (przy założonym szybszym spadku inflacji). Kształtowanie się rynkowych stóp procentowych względem stopy referencyjnej będzie przebiegać z zachowaniem aktualnych proporcji i uwzględnieniem oczekiwanego kierunku przyszłych zmian.

Wskaźnik inflacji osiągnął szczyt w lutym 2023 roku na poziomie 18,4% r/r, po czym przeszedł w trend spadkowy (6,2% w grudniu 2023 r., 2,0% w marcu 2024 r.), który uległ odwróceniu w wyniku przywrócenia 5% stawki VAT na podstawowe artykuły żywnościowe – wyniósł 2,5% w maju. Przy zapowiadanej na drugie półrocze 2024 r. skali wzrostu płacy minimalnej i cen nośników energii przewidujemy łączny wzrost inflacji do poziomu 5,3% do końca bieżącego roku, po czym nastąpi spadek do poziomu 2,60–3,50% do końca roku 2025.

Rys. 4. Wskaźnik inflacji r/r (%)

Źródło: 2022'12–2024'05: GUS, 2024–2025: opracowanie własne

Rynek kredytowy

- wyraźne odwrócenie spadkowego trendu sprzedaży kredytów na nieruchomości, wynikające z uruchomienia programu Bezpieczny Kredyt 2%
- wzrost sprzedaży kredytów konsumpcyjnych
- niestabilne zapotrzebowanie na kredyty operacyjne i inwestycyjne przedsiębiorstw
- można się spodziewać wzrostu zapotrzebowania na kredyty operacyjne, podtrzymujące płynność przedsiębiorstw, natomiast raczej umiarkowanego zapotrzebowania na kredyty inwestycyjne.

Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r. Pozostałe założenia na rok 2024

Tabela 3. Dynamika należności kredytowych w 2023 r. i prognozy na lata 2024–2025

Zmienna	Zmiana 2023/2022	2024	Zmiana 2024/2023	2025	Zmiana 2025/2024
		Wariant bazowy		Wariant bazowy	
Należności od sektora niefinansowego i samorządowego – dynamika	–1,68 p.p.	6,36%	8,09 p.p.	9,32%	11,06 p.p.
w tym: kredyty operacyjne	–9,33 p.p.	8,00%	7,68 p.p.	10,00%	9,68 p.p.
kredyty inwestycyjne	–2,89 p.p.	6,00%	4,41 p.p.	12,00%	10,41 p.p.
kredyty konsumpcyjne	6,55 p.p.	6,00%	1,73 p.p.	7,00%	2,73 p.p.
kred. na nieruchomości	2,33 p.p.	6,00%	9,92 p.p.	9,00%	12,92 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych	8,8%	525 942	4,0%	546 980	4,0%
Depozyty gospodarstw domowych	11,3%	1 278 890	5,0%	1 342 834	5,0%
Odpisy z tyt. ryzyka prawnego kredytów CHF (mln zł)	x	14 000	x	6 000	x
Wariant alternatywny			Wariant Alt1		
Należności od sektora niefinansowego i samorządowego – dynamika		7,71%	9,44 p.p.	9,97%	3,61 p.p.
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw		10,00%	9,68 p.p.	10,00%	2,00 p.p.
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw		6,00%	4,41 p.p.	12,00%	6,00 p.p.
kredyty konsumpcyjne		6,00%	1,73 p.p.	8,00%	2,00 p.p.
kredyty na nieruchomości		8,00%	11,92 p.p.	10,00%	4,00 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych		527 965	4,4%	544 350	3,1%
Depozyty gospodarstw domowych		1 286 198	5,6%	1 336 440	3,9%
Odpisy z tyt. ryzyka prawnego kredytów CHF (mln zł)		10 000	x	4 000	x
Wariant Alt2					
Należności od sektora niefinansowego i samorządowego – dynamika				8,14%	1,78 p.p.
w tym: kredyty operacyjne dla przedsiębiorstw				8,00%	0,00 p.p.
kredyty inwestycyjne dla przedsiębiorstw				10,00%	4,00 p.p.
kredyty konsumpcyjne				7,00%	1,00 p.p.
kredyty na nieruchomości				8,00%	2,00 p.p.
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych				551 724	4,5%
Depozyty gospodarstw domowych				1 363 370	6,0%
Odpisy z tyt. ryzyka prawnego kredytów CHF (mln zł)				8 000	x

Źródło: opracowanie własne.

Straty kredytowe

- wobec dobrej perspektywy sytuacji makroekonomicznej oczekiwane straty kredytowe wyższe o zaledwie 4,5%–9% r/r.

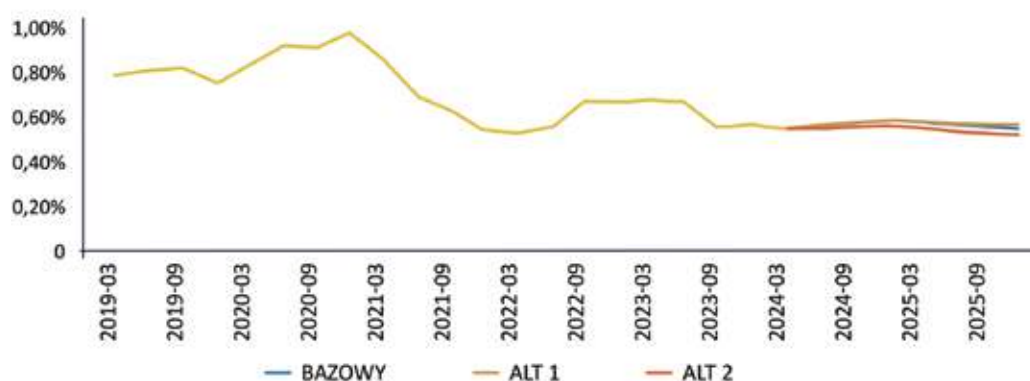
- wzrost kosztów administracyjnych o średni wskaźnik inflacji
- składka na BFG obejmie tylko składkę na fundusz restrukturyzacji banków

- przedłużone na nowych, bardziej restrykcyjnych zasadach

Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r. Pozostałe założenia na rok 2024

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE

Przy stosunkowo niskich kosztach ryzyka kredytowego w sektorze bankowym (0,55% wolumenu należności kredytowych brutto od sektora niefinansowego, rządowego i samorządowego w I kwartale 2024 r.) prognozujemy ich niewielki wzrost do końca roku 2024 do poziomu 0,59% w wariancie bazowym i stabilizację na poziomie 0,56% w wariancie alternatywnym. Rok 2025 powinien przynieść dalszą stabilizację na poziomie 0,56%, zaś w wariancie Alt2 – przy wyraźnej poprawie koniunktury gospodarczej – spadek do 0,52%.

Rys. 5. Koszty ryzyka w sektorze bankowym – dane rzeczywiste i prognoza

Źródło: 2022'12–2024'05: GUS, 2024–2025: opracowanie własne

KOSZTY ADMINISTRACYJNE

- „Czyste” koszty działania (bez podatku bankowego i składek na BFG) rosną proporcjonalnie do prognozowanego średniorocznego wskaźnika inflacji, z poziomu 44,1 mld zł w 2023 r. do 46,1 mld zł w 2024 r. i do 46,7–47,1 mld zł w roku 2025.
- Obciążenie podatkiem bankowym zwiększa się proporcjonalnie do zmian wolumenu należności kredytowych, przy założeniu stałości proporcji tych składników aktywów do sumy bilansowej – daje to koszt rzędu 5,2 mld zł w 2023 r., 5,4 mld zł w 2024 r. i 6,0–6,1 mld zł w 2025 r.
- Obciążenie składkami na BFG obejmuje tylko wnoszoną w I kwartale składkę na fundusz restrukturyzacyjny banków, wynoszącą 1,563 mld zł w 2024 r. i ok. 1,7 mld zł w roku 2025 (wobec 1,455 mld zł w 2023 r.). Zgodnie z decyzją Rady BFG z IV kwartału 2022 r. o obniżeniu docelowego poziomu zabezpieczenia gwarantowanych depozytów do 1,6% ich wolumenu, wnoszenie składek na fundusz gwarancyjny banków zostało wstrzymane (1,77% na dzień 31.12.2022 r.), ale wg danych EBA na koniec 2023 r. osiągnięto poziom zabezpieczenia 1,63%, co może spowodować przywrócenie składek na fundusz gwarancyjny.

KOSZTY WAKACJI KREDYTOWYCH

- Wakacje kredytowe w roku 2024 mają objąć znacznie mniejszy krąg kredytobiorców, z ograniczeniami: czasowym (wybrane cztery miesiące w III i IV kwartale 2024 r.), dochodowym (dla wskazanych kategorii kredytobiorców) oraz ograniczeniem kwoty kredytu. Zakładając, że 80% uprawnionych klientów skorzysta z tej możliwości, przewidujemy, że w roku 2024 przyniesie to stratę z tytułu modyfikacji aktywów rzędu 3,5 mld zł w wariancie bazowym i 3,0 mld zł w wariancie alternatywnym, bez przedłużania wakacji na rok 2025.

**Konsekwencje
orzeczenia
TSUE**

- konieczność rewizji parametrów modeli ryzyka prawnego
- eliminacja prawdopodobieństwa otrzymania wynagrodzenia za korzystanie przez klienta z kapitału udostępnionego przez bank
- zwiększenie dynamiki napływu nowych pozwów
- zwiększenie prawdopodobieństwa przegrania przez bank sprawy sądowej

**Ujęcie kosztów
ryzyka
prawnego
kredytów
„frankowych”**

- zmniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów w odniesieniu do kredytów aktywnych i programu ugód (MSSF 9)
- tworzenie rezerw dla spłaconych kredytów i tych aktywnych, dla których szacowana zmiana wartości jest wyższa niż wartość bilansowa (MSR 37)
- rewaloryzacja zależnie od zmian kursu wymiany CHF

**Sektor bankowy
prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.****KOSZTY RYZYKA PRAWNEGO ZWIĄZANEGO
Z WALUTOWYMI KREDYTAMI MIESZKANIOWYMI**

- Na przestrzeni całego 2023 roku koszty ryzyka prawnego dotyczące kredytów „frankowych” w sektorze bankowym osiągnęły kwotę rzędu 16,6 mld zł (w przybliżeniu dwukrotność kosztów ponoszonych przeciętnie rocznie w ostatnich trzech latach). Koszt 10–14 mld zł jest przewidziany w roku 2024, zaś 4–8 mld zł w roku 2025. Oceniamy, że będzie to ostatni rok z tak istotnymi rezerwami w tym obszarze.

Tabela 4. Koszty ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych (mln zł) w okresie 2019–2024.1 i prognozy na lata 2024–2025 (mln zł)

Okres	mln zł
2019	1 094
2020	8 456
2021	7 540
2022	9 523
2023.1	3 294
2023.2	5 856
2023.3	2 628
2023.4	4 825
2023	16 602
2024.1	3 577
Prognozy	
2024 – Bazowy	10 000
2024 – Alt	14 000
2025 – Bazowy	6 000
2025 – Alt_1	4 000
2025 – Alt_2	8 000

Źródło: dane historyczne łącznie dla 5 banków (PKO BP, mBank, Bank Millennium, BNP Paribas BP, Santander BP), sprawozdania finansowe banków i prognozy własne.

DYWIDENDY

Ze względu na dobre wyniki finansowe, banki decydują się na wypłaty dywidend. Maksymalny dopuszczalny przez KNF poziom wypłaty dywidendy za 2023 r. nie może przekroczyć 75% zysku. Z informacji płynących z banków wynika, że łączna kwota dywidend wyniesie ok. 20 mld zł i taka została uwzględniona w prognozie. Zakładamy, że w 2025 r. banki wypłacą 75% zysku za 2024 r., co wpłynie na niższy przyrost kapitałów własnych.

Tabela 5. Wyniki prognoz scenariuszowych na rok 2024 i 2025 na tle rzeczywistych wyników w okresie 2022–2023

mln zł	12'2022	12'2023	Prognoza 2024		Prognoza 2025		
			Bazowy	Alternatywny	Bazowy	Alt 1	Alt 2
Przychody z tytułu odsetek	119 352	166 517	167 458	168 130	155 227	161 971	150 370
– zmiana r/r	133,6%	39,5%	0,6%	1,0%	–7,3%	–3,3%	–10,6%
Koszty z tytułu odsetek	43 323	71 002	64 941	65 103	58 134	60 726	55 141
– zmiana r/r	865,8%	63,9%	–8,5%	–8,3%	–10,5%	–6,5%	–15,3%
Wynik z tytułu odsetek	76 029	95 515	102 517	103 027	97 093	101 245	95 229
– zmiana r/r	63,1%	25,6%	7,3%	7,9%	–5,3%	–1,2%	–7,6%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	18 456	18 719	20 033	20 626	21 390	21 097	22 127
– zmiana r/r	7,6%	1,4%	7,0%	10,2%	6,8%	5,3%	7,3%
Koszty działania	52 981	50 844	53 043	52 839	54 647	54 827	54 488
– zmiana r/r	32,1%	–4,0%	4,3%	3,9%	3,0%	3,4%	3,1%
Wynik z tyt. odpisów na NPL	8 941	7 141	7 650	7 391	8 224	8 339	7 724
– zmiana r/r	25,1%	–20,1%	7,1%	3,5%	7,5%	9,0%	4,5%
Koszty z tyt. ryzyka prawnego	6 547	16 602	14 000	10 000	6 000	4 000	8 000
– zmiana r/r	–21,3%	153,6%	–15,7%	–39,8%	–57,1%	–71,4%	–20,0%
Zysk/strata z tytułu modyfikacji*	–7 035	727	–3 500	–3 000	0	0	0
– zmiana r/r	x	x	x	x	x	x	x
Zysk / strata netto	12 482	28 040	31 231	36 231	34 924	39 513	32 914
– zmiana r/r	108,8%	124,6%	11,4%	29,2%	11,8%	26,5%	–9,2%
NIM	3,18%	3,69%	3,82%	3,83%	3,32%	3,46%	3,25%
– zmiana r/r	1,1 p.p.	0,5 p.p.	0,1 p.p.	0,1 p.p.	–0,5 p.p.	–0,4 p.p.	–0,6 p.p.
ROE**	6,52%	12,24%	13,03%	15,12%	14,12%	15,97%	13,24%
– zmiana r/r	3,4 p.p.	5,7 p.p.	0,8 p.p.	2,9 p.p.	1,9 p.p.	3,7 p.p.	1,0 p.p.
ROA	0,46%	0,93%	0,98%	1,12%	1,02%	1,16%	0,95%
– zmiana r/r	0,2 p.p.	0,5 p.p.	0,0 p.p.	0,2 p.p.	0,1 p.p.	0,2 p.p.	0,0 p.p.
Kredyty dla przedsiębiorstw i klientów indywidualnych	1 132 284	1 121 399	1 192 977	1 208 090	1 304 215	1 311 965	1 306 444
– zmiana r/r	–1,4%	–1,0%	6,4%	7,7%	9,3%	10,0%	8,1%
Depozyty przedsiębiorstw niefinansowych	464 663	505 714	525 942	527 965	546 980	544 350	551 724
– zmiana r/r	11,6%	8,8%	4,0%	4,4%	4,0%	3,5%	4,5%
Depozyty gospodarstw domowych	1 094 387	1 217 990	1 278 890	1 286 198	1 342 834	1 336 440	1 363 370
– zmiana r/r	3,3%	11,3%	5,0%	5,6%	5,0%	4,5%	6,0%
Aktywa ogółem	2 741 089	3 010 928	3 201 034	3 226 135	3 410 584	3 402 372	3 468 204
– zmiana r/r	6,5%	9,8%	6,3%	7,1%	6,5%	6,3%	7,5%
Kapitały własne (bilansowe)	204 002	257 207	270 846	275 846	282 346	286 936	281 587
– zmiana r/r	2,2%	26,1%	5,3%	7,2%	4,2%	5,9%	2,1%
TRE	1 133 726	1 117 956	1 123 481	1 213 749	1 206 349	1 168 247	1 259 854
– zmiana r/r	2,1%	–1,4%	0,5%	8,0%	7,4%	4,0%	12,1%
TCR	19,22%	19,47%	21,47%	22,73%	22,87%	23,61%	21,90%
– zmiana r/r	–1,9 p.p.	0,2 p.p.	2,0 p.p.	1,3 p.p.	1,4 p.p.	2,1 p.p.	0,4 p.p.

* Dotyczy wakacji kredytowych

** Podstawą obliczenia są kapitały własne (bilansowe) pomniejszone o zysk okresu bieżącego

Źródło: UKNF, obliczenia własne

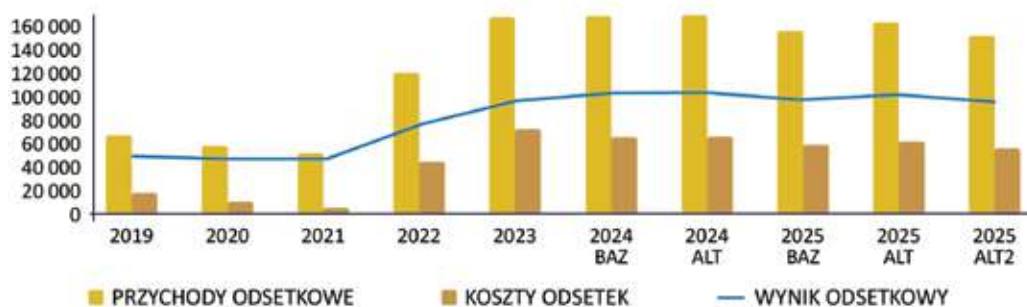
Przychody, koszty, wynik odsetkowy

- przychody odsetkowe 2024 r. na poziomie zbliżonym do 2023, w roku 2025 o 3,3–10,6% niższe, proporcjonalnie do założeń o kształtowaniu się stóp procentowych
- silniejszy spadek kosztów odsetkowych – o 8,5% w 2024 r. i o 6–15% w 2025 r.
- w efekcie wynik z tytułu odsetek w 2024 r. wyższy o 7,3–7,9%, utrzymuje się na podobnym poziomie w 2025 r. w wariantach Alt1 (wobec niewielkiej redukcji stopy referencyjnej NBP) i obniża się o 5–3–7,6% odpowiednio w wariantach bazowym i Alt2

Wynik z tytułu opisów na straty kredytowe

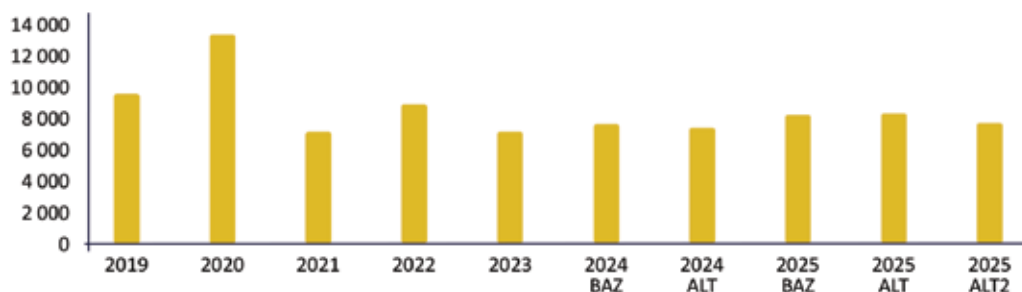
- w 2024 r. wzrost o 7,1% w wariantach bazowym i o 3,5% w wariantach alternatywnym (w stosunku do 2023 r.),
- w 2025 r. dalsze niewielkie wzrosty:
 - o 7,5% w wariantach bazowym,
 - o 9,0% w wariantach Alt1 (przy pesymistycznych założeniach makroekonomicznych)
 - o 4,5% w wariantach Alt2 (przy optymistycznych założeniach makroekonomicznych)

Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.

Rys. 6. Przychody odsetkowe, koszty odsetek i wynik odsetkowy w latach 2019–2023 i w prognozie na lata 2024–2025 (mln zł)

Źródło: obliczenia własne

Rys. 7. Poziom oczekiwanych strat kredytowych w latach 2019–2023 i w prognozie na lata 2024–2025 (mln zł)

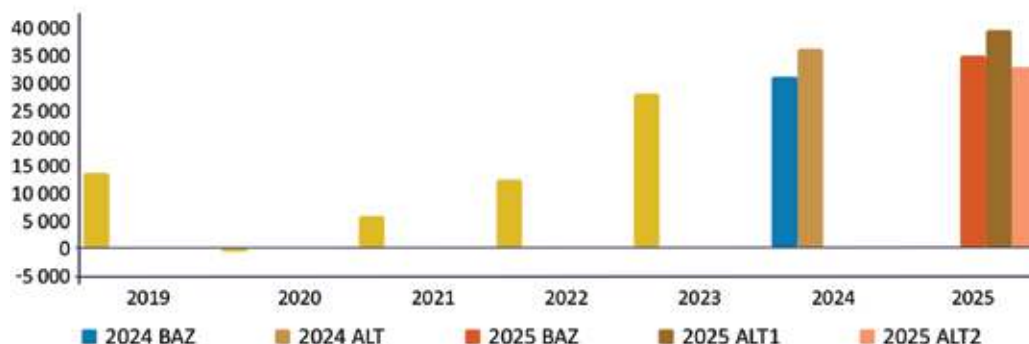
Źródło: obliczenia własne

Zysk i rentowność

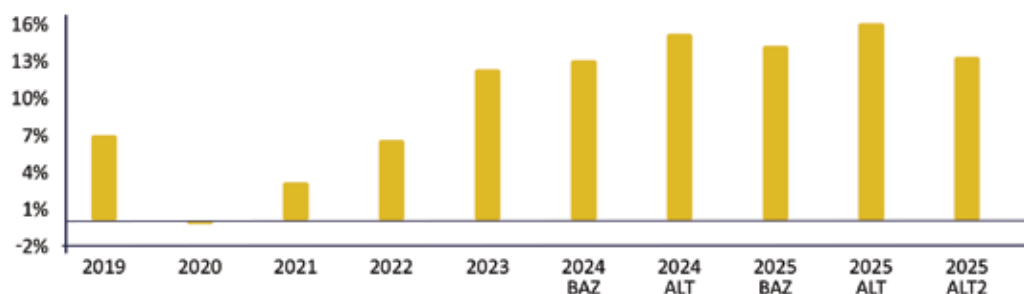
- wobec względnie umiarkowanego wzrostu podstawowych pozycji przychodów i kosztów wynik finansowy w 2024 r. powinien być na poziomie wyższym w porównaniu z rokiem 2023 r. (o ile nie zaistnieje konieczność silniejszego zwiększenia kosztów ryzyka prawnego)
- sytuacja w roku 2025 będzie w największym stopniu zależna od kierunku i natężenia zmian w polityce pieniężnej NBP, decydujących o kształtowaniu się rynkowych stóp procentowych oraz kosztów ryzyka prawnego
- przy jednoczesnym zwiększeniu funduszy własnych stopa ROE pozostaje na dwucyfrowym poziomie (rok 2024: 13–15%, rok 2025: 14,1% w wariantie bazowym, 16,0% w wariantie Alt1 i 13,2% w wariantie Alt2)

Sektor bankowy prognoza wyniku w 2024 i 2025 r.

Rys. 8. Zysk netto sektora bankowego w latach 2019–2023 i w prognozie na lata 2024–2025 (mln zł)

Źródło: obliczenia własne

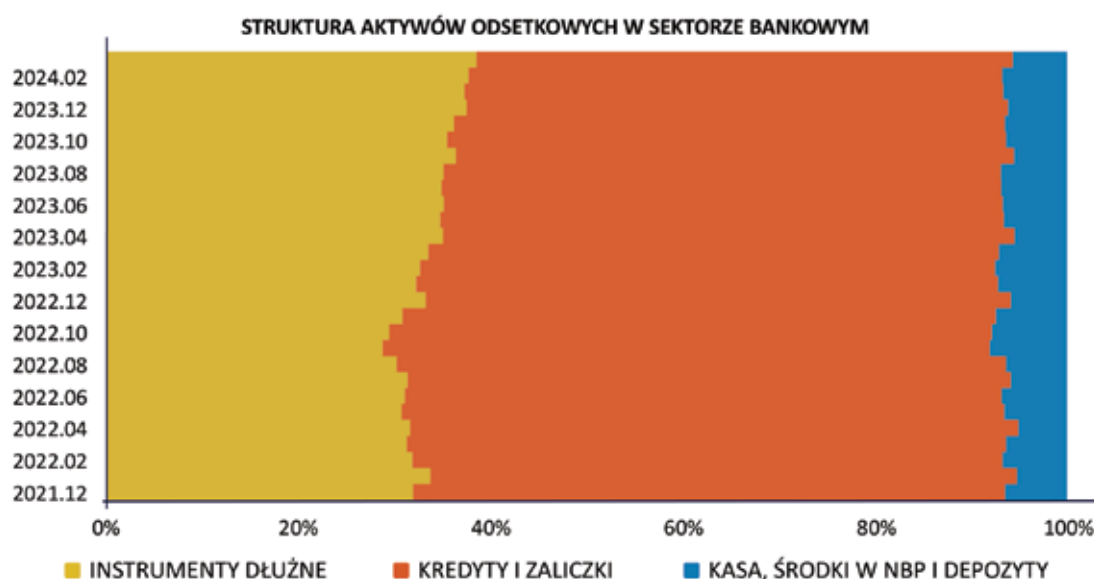
Rys. 9. ROE sektora bankowego w latach 2019–2023 i w prognozie na lata 2024–2025

Źródło: obliczenia własne

5. Komentarz

- Wyniki gospodarcze w I kwartale 2024 r. pokazują, że aktywność gospodarcza rośnie. Wzrost PKB w I kwartale wyniósł 2% r/r i jest zwiastunem większych wzrostów w kolejnych kwartałach w 2024 r. Przyczyni się do tego obserwowany szybki spadek inflacji, choć w tym przypadku trend odwróci się w II połowie 2024 r. Powrót do dwucyfrowych poziomów inflacji jest jednak bardzo mało prawdopodobny. Głównym motorem wzrostu gospodarczego będzie ponownie konsumpcja stymulowana wzrostem świadczeń socjalnych (800 plus) i płac w sektorze budżetowym. Niestety w I kwartale 2024 r. zawiodły inwestycje odnotowując spadek o 1,8% r/r po dużym wzroście o 11,3% w całym 2023 r. Po analizie można dojść do wniosku, że był to wzrost wynikający w przeważającym stopniu ze wzrostu wydatków obronnych (zakupów systemów uzbrojenia i inwestycji w infrastrukturę wojskową). W całym 2024 r. te wydatki też odegrają istotną rolę w kształtowaniu się nakładów brutto na środki trwałe, gdyż budżet MON i środki w Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych są jeszcze wyższe niż w 2023 r. Jest jednak uzasadniona perspektywa wzrostu inwestycji w gospodarce poza obszarem obronności w 2024 r i latach następnych, wynikająca z napływu środków z UE w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) wynoszących łącznie 59,8 mld euro, a także środków z funduszu spójności w wysokości 76 mld euro.
- Utrzymanie stóp procentowych NBP od września 2022 r. na niezmiennym poziomie pozwala sektorowi bankowemu czerpać z tego korzyści. Obniżki stóp procentowych we wrześniu i październiku 2023 r. do poziomu 5,75% nie wpłynęły na obniżenie przychodów odsetkowych. Utrzymują się one na stabilnie wysokich poziomach. Wynika to z niewielkich obniżek stóp oprocentowania kredytów w bankach, a efekt ten jest z nawiązką rekompensowany przez wzrost wolumenu odsetkowego z instrumentów dłużnych znajdujących się w portfelach banków. Na rysunku 10 przedstawiono strukturę aktywów odsetkowych banków.

Rys. 10. Aktywa odsetkowe banków w okresie 2021.12 – 2024.03

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UKNF.

W 2023 roku wzrost aktywów odsetkowych spowodowany był głównie wzrostem wolumenu instrumentów dłużnych – ich wartość wzrosła o ok. 250 mld zł od grudnia 2022 r. do marca 2024 r. Dzięki temu banki osiągają coraz wyższe przychody odsetkowe

z instrumentów dłużnych. W tabeli 6 przedstawiono kształtowanie się przychodów odsetkowych z kredytów i instrumentów dłużnych w siedmiu bankach giełdowych w I kwartale 2024 r. w porównaniu z I kwartałem 2023 r.

Tabela 6. Struktura przychodów odsetkowych banków giełdowych w I kwartałach 2023 r i 2024 r.

	2024.1		2023.1		Zmiana 2024.1/2023.1	
	Instrumenty dłużne	Kredyty	Instrumenty dłużne	Kredyty	Instrumenty dłużne	Kredyty
PKO BP	1 922	5 113	1 438	5 114	33,7%	0,0%
PEKAO SA	1 255	3 039	952	3 010	31,8%	1,0%
Santander BP	777	3 170	580	3 106	34,0%	2,1%
mBank	650	2 534	622	2 652	4,5%	-4,4%
Bank Millennium	532	1 534	324	1 641	64,2%	-6,5%
ING Bank Śląski	682	2 002	570	1 942	19,6%	3,1%
BNP Paribas BP	405	1 716	314	1 813	29,0%	-5,4%
Razem	6 223	19 108	4 800	19 278	29,6%	-0,9%

Źródło: sprawozdania finansowe banków i obliczenia własne.

W każdym z banków osiągnięto wzrost przychodów odsetkowych z instrumentów dłużnych, ogółem był to wzrost o prawie 30%, podczas gdy przychody odsetkowe z kredytów praktycznie nie uległy zmianie. Szacujemy, że w 2024 r. udział przychodów odsetkowych z instrumentów dłużnych w całości przychodów odsetkowych może sięgnąć 24%–25% wobec 19% w 2022 r.

W przypadku kosztów odsetkowych można natomiast zaobserwować rysujący się trend spadkowy wynikający z malejącego oprocentowania depozytów. Wynik z tytułu odsetek powinien więc ostatecznie kształtować się w 2024 roku na poziomie ok. 6–7 mld zł wyższym niż w 2023 r., a w 2025 r. nie powinien być niższy niż w 2023 r. mimo spodziewanego spadku stóp procentowych.

- Stabilnie powinny zachowywać się koszty działania banku, w tym koszty pracownicze, które w 2023 r. wzrosły o ok. 10%. Nadal niższe niż w 2022 r. powinny być obciążenia regulacyjne (brak składek na fundusz gwarancyjny banków i Fundusz Wsparcia Kredytobiorców) – z zastrzeżeniem, że w 2025 r. ta sytuacja może ulec zmianie;
- Niewielkie zmiany prognozowane są w obszarze ryzyka kredytowego – zarówno w przypadku wolumenu należności w fazie 2 i w fazie 3, jak też w przypadku wyniku z tytułu utraty wartości należności;
- Problemem pozostaje spodziewany duży koszt ryzyka prawnego związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi, który istotnie zmniejsza wynik finansowy sektora. Rok 2024 powinien być już jednak ostatnim, w którym ta pozycja będzie istotnym kosztem dla banków, choć zakładamy, że banki mogą jeszcze ponieść w 2025 koszty z tego tytułu na poziomie 4–8 mld zł;

- Znacznie mniejszym, ale zauważalnym dodatkowym obciążeniem dla sektora stanie się koszt nowych wakacji kredytowych;
- Ostatecznie wysoki wynik odsetkowy pozwoli sektorowi bankowemu na osiągnięcie zysku netto na poziomie 31–36 mld zł zależnie od scenariusza w 2024 r oraz 32–36 mld zł w 2025 r., a więc znacznie lepszych niż w latach wcześniejszych. Stopa zwrotu z kapitału ROE znajdzie się w przedziale ok. 13%–15%;
- Warto zauważyć istotny przyrost kapitałów sektora wynikający z osiąganych zysków i wzrostu cen obligacji wpływających na wzrost kapitału z aktualizacji wyceny. W związku z tym adekwatność kapitałowa prognozowana na 2024 rok jest na stosunkowo wysokim poziomie (łączny współczynnik kapitałowy na poziomie ok. 20% z uwzględnieniem już wypłat dywidend na poziomie 70%–75% zysków w latach 2024 i 2025), z zauważalną nadwyżką względem minimalnych wymagań CRR. Stwarza to możliwość dość istotnego zwiększenia aktywności kredytowej w kolejnych latach w przypadku pojawienia się popytu.
- Należy jednak pamiętać, że po rekomendacji KSF zwiększone zostaną wymogi kapitałowe o 2 pp. z tytułu wzrostu bufora antycyklicznego z poziomu 0% do 1% prawdopodobnie od ok. połowy 2025 r. i do 2% od połowy 2026 r.
- W ostatniej fazie ustaleń jest wprowadzenie wymogów związanych ze Wskaźnikiem Finansowania Długoterminowego, które od 2025 r. zwiększą koszty banków związane z koniecznością emisji i obsługi długoterminowych instrumentów dłużnych.

6. Porównanie scenariusza bazowego bieżącej prognozy ze scenariuszem bazowym prognozy poprzedniej

Tabela 7 stanowi formalne porównanie bieżącej prognozy wyniku na rok 2024 ze scenariuszem bazowym prognozy przedstawionej w raporcie WIB PAB 7/2024 z marca 2024 r.

Tabela 7. Aktualna prognoza wyników za rok 2024 a poprzednia prognoza

Prognoza wyników za rok 2024 (mln zł)	Prognoza aktualna*	Prognoza – Raport 4q'2023 (Wariant Bazowy)	Różnica prognoz	Różnica %
Przychody z tytułu odsetek	167 457,7	162 665,9	4 791,8	2,9%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	0,6%	–3,9%		
Koszty z tytułu odsetek	64 941,2	63 328,0	1 613,1	2,5%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	–8,5%	–10,7%		
Wynik z tytułu odsetek	102 516,6	99 337,9	3 178,7	3,2%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	7,3%	1,0%		
Wynik z tytułu opłat i prowizji	20 033,3	19 856,6	176,7	0,9%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	7,0%	6,3%		
Koszty działania	53 043,5	53 239,7	–196,3	–0,4%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	4,3%	4,9%		
Odpisy z tyt. utraty wartości NPL	7 650,0	7 926,6	–276,6	–3,5%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	7,1%	10,9%		
Koszty z tyt. ryzyka prawnego	14 000,0	10 000,0	4 000,0	40,0%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	–15,7%	–39,8%		
Efekt wakacji kredytowych	–3 500,0	–4 392,0	892,0	
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	–581,4%	–704,0%		
Zysk / strata netto	31 230,6	29 502,0	1 728,7	5,9%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	11,4%	5,8%		
Aktywa	3 201 034,4	3 355 459,7	–154 425,3	–4,6%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	6,3%	11,5%		
ROE	13,03%	11,62%	1,41 p. p.	
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	0,80 p.p.	–0,53 p.p.		
ROA	0,98%	0,88%	0,10 p. p.	
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	0,04 p.p.	–0,05 p.p.		
Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	1 207 532,1	1 213 748,5	–6 216,5	–0,5%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	7,2%	8,0%		
Kapitały własne (CRR)	253 727,1	275 918,6	–22 191,5	–8,0%
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	3,7%	14,4%		
Współczynnik TCR	21,01%	22,73%	–1,72 p. p.	
– zmiana względem poziomu z 2023 r.	–0,71 p.p.	1,26 p.p.		

Źródło: Obliczenia własne

Podstawowe różnice między prognozami oraz ich konsekwencje

Obecna prognoza nie przewiduje w roku 2024 spadku stopy interwencyjnej NBP i stóp rynku pieniężnego. Jest też mniej optymistyczna w aspekcie wzrostu wolumenów biznesowych (saldo kredytów i depozytów) oraz kosztów ryzyka prawnego.

spowolnienie dynamiki depozytów przekłada się na niższą zakładaną sumę bilansową sektora,

zakładany brak obniżki stóp procentowych przekłada się na wyraźnie wyższe przychody i nieco wyższe koszty odsetkowe – ostatecznie prognoza wyniku odsetkowego jest wyższa o 3,2%,

wynik z tytułu opłat i prowizji oraz oszacowanie kosztów działania banków są zbieżne z poprzednią prognozą,

wobec wyższego prawdopodobieństwa poprawy sytuacji gospodarczej modele ryzyka kredytowego wskazują na niższe koszty odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych,

wobec wysokich rzeczywistych kosztów ryzyka prawnego w roku 2023, odpowiednie koszty odpisów zostały założone w wariantcie bazowym na poziomie wyższym w porównaniu z poprzednią prognozą, ale niższym względem 2023 r.,

wyższy w porównaniu z poprzednią prognozą poziom przychodów odsetkowych przy niższych kosztach odpisów z tytułu ryzyka skutkuje wyższą prognozą zysku netto, co umożliwia osiągnięcie wyższych stóp zwrotu z kapitału (ROE) i z aktywów (ROA),

przy wzrastającej łącznej ekspozycji na ryzyko (podwyższonej przez wzrost należności kredytowych i wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego, będącego pochodną przychodów operacyjnych), w warunkach niższego tempa wzrostu funduszy własnych ulega obniżeniu przewidywany poziom współczynnika kapitałowego TCR.

Raport przygotowany na zlecenie Fundacji
Warszawski Instytut Bankowości

PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY